

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
2022. gada 13. septembrī

Turpinājums

2022. gada 19. septembrī

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labrīt, lūdzu sēdieties!

Turpinām tiesas sēdi.

Dienas kārtībā ir pieaicināto personu uzklausīšana.

Un kā nākamā pieaicinātā persona ir Zemkopības ministrija.

Zemkopības ministriju šajā tiesas sēdē uz pilnvaras pamata pārstāv
Jansone Liene.

Vai Jansones Labdien! kundze ir pieslēgusies tiesas sēdei?

L. Jansone.

Jā.

A. Laviņš.

Tā... es nedzirdu...

L. Jansone.

Jā, labdien, esmu pieslēgusies.

A. Laviņš.

Jā, šobrīd skaņa ir laba. Jūs redzu. Tātad personu apliecinoši dokumenti ir iesniegti un pēc tiem mēs varam pārliecināties, ka tieši jūs esat pieslēgusies tiesas sēdei un esat tiesīga pārstāvēt šajā tiesas sēdē Zemkopības ministriju.

Jansones kundze, lūdzu, jums tiek dots vārds. Lūdzu, ko savā viedoklī tiesas sēdē jūs vēlaties tiesai darīt zināmu. Lūdzu!

L. Jansone.

Jā, labdien.

Zemkopības ministrija, balstoties uz Satversmes tiesā iesniegto šo pieteikumu, sniedza savu viedokli arī rakstiski.

Un atkārtoti gribu vērst uzmanību uz to, ka šobrīd Zemkopības ministrija, izstrādājot normatīvos aktus par atbalstu atjaunojamās enerģijas ražošanai, ņēma vērā

tanī brīdī spēkā esošos normatīvos aktus, uz kā balstoties arī lauksaimniecības ražotāji sniedza savus pieteikumus un veidoja šīs te ražošanas ēkas. Līdz ar to šobrīd balstoties uz to tika arī veidota visa šī te atbalsta politika, uz ko balstoties lauksaimnieki pieņēma savu lēmumu. Savulaik šie te noteikumi paredzēja, ka atjaunojamā enerģija ir jāveido pēc iespējas tuvāk savām ražošanas ēkām, lai šī te izejviela, kas tiek pārstrādāta atjaunojamā enerģijā, netiek pārvadāta un tiek dota lielāks šis te ieguvums ekonomisko un vides mērķu sasniegšanā.

Šobrīd, veicot šos te normatīvā akta grozījumus, lauksaimnieki vairs nespēj pielāgoties šīm te jaunajām prasībām un līdz ar to sākotnēji faktiski mūsu paredzētais atbalsts faktiski ražotājiem vairs nav ekonomiski izdevīgs, jo šobrīd iznāk tā, ka ieviešot šos te jaunos normatīvā akta regulējumus, viņiem ir jāpārskata šī te sava darbība, kas vairs nav ekonomiski pamatota.

Tas, kas šobrīd no Zemkopības ministrijas ir būtiski... ir būtiski, ka šīs ražošanas ēkas tiek saglabātas, jo tieši šī atjaunojamās enerģijas ražošana ir būtisks un nozīmīgs instruments klimata politikas jomā un viens no vides piesārņojuma mazināšanas pasākumiem. Biogāzes ražotāji ik gadus nodrošina 7 tūkstoši tonnu kūtsmēslu un plus 500 tūkstoši tonnu citu šķidro organisko kūtsmēslu pārstrādi, kas nodrošina ievērojamu šo te siltumnīcas gāzu emisijas samazinājumu. Un jāņem vērā arī tas, ka biogāzes ražošana no kūtsmēsliem dod lielāku šo te un amonjaka emisijas samazinājumu, kas ir vidēji 50 procenti no kopējām emisijām lauksaimniecības nozarē. Un šobrīd Latvijā vēl darbojas 49 biogāzes elektrostacijas, to kopējā elektroenerģijas jauda ir apmēram 58 megavati un šī biogāzes elektrostaciju atražotā elektroenerģija veido 38 procentus no visas atjaunojamās enerģijas saražotās jaudas un nodrošina 6 procentus no visas Latvijā elektroenerģijas patēriņa.

Līdz ar to mēs joprojām uzskatām, ka apstrīdētās normas neatbilst tiesiskās palāvības principiem un līdz ar to arī Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam teikumam.

Tā kā tas ir īss viedoklis no Zemkopības ministrijas puses.

A. Laviņš.

Paldies Zemkopības ministrijas pārstāvei.

Vai tiesnešiem būs jautājumi?

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Labdien, Jansones kundze. Paldies par jūsu viedokli. Man būs daži jautājumi.

Sakiet, lūdzu, jūs minējāt savā runā tēzi „arī šobrīd esošais tiesiskais regulējums neatbilst lauksaimnieku interesēm”. Vai jūs, lūdzu, varētu precizēt, par kuru tiesisko regulējumu jūs runājat? Jo, ja jūs sekojāt līdzī iepriekšējām tiesas sēdēm, mēs arī esam

runājuši par grozījumiem, kas ir veikti šajos 560. Ministru kabineta noteikumos, tas ir, respektīvi, Ministru kabineta noteikumos Nr. 177, 8. marts, atbilstoši kuriem daļa siltumenerģijas, kas tiek izmantota biogāzes ražošanai, tiek izmantota par lietderīgi izmantotu.

Sakiet, lūdzu, tad man ir jautājums... tad par kuru tiesisko regulējumu jūs runājat? Par apstrīdēto vai arī kontekstā ar šiem veiktajiem grozījumiem? Paldies.

L. Jansone.

Jā, paldies.

Es diemžēl nesekoju iepriekšējai sēdei. Bet, atbildot uz jūsu jautājumiem... jā, jo šis atbalsts tika piešķirts jau 10 gadus atpakaļ un nepārtraukti tiek veikti šī te normatīvā akta grozījumi, jo veidojot šīs te savas atjaunojamās enerģijas ražošanas būves, lauksaimnieki balstījās uz tajā brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Balstoties uz tiem, arī viņiem tika noteikta šī te obligātā iepirkuma kvota. Ejot laikam uz priekšu, šie noteikumi tiek mainīti un nepārtraukti lauksaimniekiem ir jāpielāgojas jaunajām prasībām. Šobrīd arī tie pēdējie grozījumi, kas tika veikti, jūs pareizi minējat... lietderīgā siltumenerģija arī bija tā kā viens no prasībām, bet arī tur nepārtraukti tiek uzlaboti gan kontroles mehānismi, gan papildus tie noteiktas gan dažādas šīs te prasības, kam lauksaimnieki nespēj pielāgoties tik ātri. Un kā viens no tiem... bija arī, piemēram, šo izmantoto kūtsmēsļu īpatsvars, kurš, precizējot maina arī šo te aprēķina metodiku. Līdz ar to, protams, lauksaimniekiem uzreiz ekonomiski ir jāspēj pielāgoties savai darbībai.

Bet, protams, pats nozīmīgākais ir šī te lietderīgā siltuma izmantošana... jo kā sākotnēji atbalsts elektroenerģijas iepirkšanai tika balstīta uz citiem principiem... ka šīs ražotnes tika veidotas pēc iespējas tuvāk savām ražošanas ēkām nevis viņas tiek veidotas ar otru šo te mērķi — lietderīgā siltuma izmantošana gala patērētājam, jo tad uzreiz tās ir papildus izmaksas un būvniecība, jo ne vienmēr šīs ēkas atrodas tuvu ciematiem.

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Un jūs arī teicāt, ka jūs uzskatāt, ka normas tādad neatbilst tiesiskās paļāvības principam. Vai jūs varētu precizēt, tieši kādā aspektā tādus atslēgvārdus jūs lietojāt...

L. Jansone.

Tas atslēgvārds... jā, paldies... es varbūt tagad steigā tā izsakos... bet principā... ja tagad es piesakos... ja pretendents lauksaimnieks tagad piesakās uz atbalstu, viņš balstās uz tajā brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, uz kā viņš arī balsta šo savu ekonomisko darbību. Ja šie nosacījumi tiek mainīti un viņam ir tie papildus izdevumi, kuri maina šo te tirgus situāciju, tad viņam pēc būtības mainās arī

šie nosacījumi, kur viņš nevar uzreiz... līdz ar to faktiski viņa sākotnējais ieguldījums vairs neatbilst tā brīža spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

A. Rodiņa.

Jā, paldies. Ja es pareizi saprotu visas šīs tehniskās lietas, tad tāpat arī šie te lauksaimnieki ražo elektroenerģiju koģenerācijā. Vai tā ir? Vai jūs esat informēta tik smalki par visiem šiem procesiem?

L. Jansone.

Nē, es neesmu par tik smalkiem procesiem informēta tāpēc, ka pamatā mēs kā Zemkopības ministrija pamatā risinām šo jautājumu, kas saistās ar kūtsmēsļu tālāku izmantošanu un tāpēc tas ir tieši saistībā ar Ekonomikas ministriju, jo tālāk visu šo elektroenerģijas tirgu nosaka Ekonomikas ministrija.

A. Rodiņa.

Paldies. Labi.

Tad parunāsim par citiem jautājumiem, proti, šajā te lietā apstrīdētās tiesību normas attiecas gan uz biogāzes, gan arī uz biomasas koģenerācijas stacijām. Kā jums šķiet, kāds ir jūsu viedoklis, vai apstrīdētās normas kopumā atšķirīgi ietekmē biogāzes un biomasas koģenerācijas stacijas, kurās kā kurināmo, piemēram, izmanto šķeldu? Vai ir kāda atšķirība starp biogāzes un biomasas koģenerācijas stacijām? Vai vienlīdz tāpat šīs te apstrīdētās normas ietekmē šādu te dažādu staciju darbību?

L. Jansone.

Es varbūt nekommentēšu tik ļoti par termiņiem, bet es domāju, ka lietderīgā siltuma izmantošana vienlīdzīgi ietekmē abas divas — gan biogāzes, gan biomasas izmantošanu.

A. Rodiņa.

Paldies.

Un sakiet, lūdzu, kāds ir jūsu viedoklis... tāpat nozares viedoklis. Vai tad šo te biogāzes ražošanai izmantoto siltumenerģiju... kā būtu tad pareizāk uzskaitīt... par lietderīgi izmantotu... Vai to darīt mēneša vai gada ietvarā?

L. Jansone.

Jā... visprecīzāk, to, protams, atspoguļotu gada ietvarā, jo tad var redzēt faktiski šī te lietderīgā siltuma izmantošanu.

Otrs aspekts, ko, protams, vērts būtu ņemt vērā... ir arī tas, ka ļoti daudz šo saražoto siltumu izmanto arī uz vietas savā ražotnē, kas šobrīd tiešā veidā neieskaitās iekšā.

A. Rodiņa.

Un sakiet lūdzu... Vai jūsuprāt tad biogāzes ražošana ir atbilstoši ieskaitīta šajā vienotajā tehnoloģiskajā ciklā, kas tagad notiek spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam?

L. Jansone.

Jā, protams.

A. Rodiņa.

Tad jūs sakāt, ka pareizi ir biogāzes ražošanu ieskaitīt vienotā tehnoloģiskā ciklā?

L. Jansone.

Es varbūt nesaprotu līdz galam jautājumu... Nekomentēšu.

A. Rodiņa.

Nu, mēs zinām, ka, atbilstoši vienotā tehnoloģiskā cikla principam, par ko mēs esam runājuši, šo te biogāzes ražošanu iekļauj vai ieskaita vienotā tehnoloģiskā ciklā, līdz ar to tā ir uzskatāma... tātad siltums, kas tiek izmantots biogāzes ražošanai, tiek uzskatīts par pašpatēriņu. Un mans jautājums bija, vai tas ir tad pareizi? Kā jums šķiet?

L. Jansone.

Es jau arī iepriekš minēju, ka tas būtu pareizi, jo ir svarīgi arī tas, ka viņš tiek izmantots uz vietas savām ražošanas vajadzībām gan ēku apsildei, gan arī pašam ražošanas procesam.

A. Rodiņa.

Jā. Un, ja tas ir pašpatēriņš, tad tā nevar būt lietderīgi izmantota siltumenerģija?

L. Jansone.

Kāpēc? Man ir tāds pat pretjautājums, jo faktiski tas siltums arī tiek izmantots.

A. Rodiņa.

Tad jūs sakāt, ka to siltumu, ko izmanto biogāzes ražošanai, varētu uzskatīt arī par lietderīgi izmantotu. Jā?

L. Jansone.

Jā. Tieši tā.

A. Rodiņa.

Jā. Paldies. Nebūs vairāk jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, labrīt. Paldies.

Jūs savos rakstveida paskaidrojumos norādījāt, ka šī te biogāzes pārstrāde ir nozīmīgs instruments klimata politikas jomā. Un ka biogāzes ražošana no kūtsmēsliem procentuāli dod lielāko siltumnīcas gāzu un amonjaka emulsiju samazinājumu. Nu tad jūs te norādāt, cik daudz... Tad man ir jautājums... Tātad šeit sanāk tā, ka tas siltums tiek tomēr saražots un, ja tas netiek izmantots lietderīgi, tas tiek izlaists gaisā. Un vai jums aptuveni ir kaut kādi tādi aprēķini, cik tad... kāds tad ir procentuāli tas labums, ja tomēr tāpat tas siltums aiziet tajā gaisā... Ja es pareizi saprotu. tad tieši tāpēc jau tā doma ir, ka nelaist to siltumu gaisā, lai samazinātu to siltuma emisiju kopā. Nu, šeit ir tāpat... ja tā netiek lietderīgi izmantota, tad tā emisija ir jebkurā gadījumā... Vai ne tā?

Vai arī, ja tā ir... tad cik apmēram procentuāli tur tomēr kaut kas saglabājas... Paldies.

L. Jansone.

Jā, paldies par jautājumu.

Manā rīcībā nav šāda veida aprēķinu, jo pamatā visi aprēķini... protams, kad tika pieņemts tāda veida lēmums par veidošanu un attīstību, ir stāstījuši par kūtsmēsliem un to ietekmi uz emisiju mazināšanu. Un arī šī norma par lietderīgā siltuma izmantošanu nāca tikai daudzus gadus vēlāk pirms vispār šīs ražotnes tika attīstītas. Tā kā pamatā tas tika vērst uz tieši kūtsmēsļu tālāku pārstrādi un tā otrā daļa netika skatīta.

Tā ka līdz ar to mums šobrīd nav precīzu aprēķinu un pētījumu, ko pateikt, ko tas nozīmē, ka to siltumu laiž gaisā un kāda tad ir ietekme. Jo universitātes pētnieki vairāki šo pētījumu ir veikuši tiešām saistībā ar zemes apstrādi un kūtsmēsļu izmantošanu.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Es atvainojos, man tomēr ir vēl viens jautājums.

Un tas ir par normu izstrādi, Ministru kabineta noteikumu izstrādi. Jūs teicāt, ka lauksaimniecības nozarē, kuru jūs pārstāvat, acīmredzami bija iebildumi pret apstrīdētajām tiesību normām. Sakiet, lūdzu, vai šos riskus jūs darījāt zināmus arī šo noteikumu izstrādes laikā un kādā tad bija tā redakcija... Es redzu, ka jūs arī savā

rakstveida atbildē norādījāt, ka Ekonomikas ministrijai ar Ministru kabineta lēmumu tika uzdots izstrādāt alternatīvu atbalsta mehānismu biogāzes koģenerācijas stacijām. Sakiet, lūdzu, cik tālu ir ar šādu te alternatīvā risinājuma izstrādi? Vai jums ir kāda informācija? Paldies.

L. Jansone.

Jā, paldies par jautājumu.

Mēs esam vairākkārtīgi normatīvo aktu izstrādes laikā veduši pārrunas ar Ekonomikas ministriju, arī snieguši argumentētus viedokļus no Zemkopības ministrijas puses un šobrīd šie alternatīvie risinājumi nav. Ir tikai daļa no šiem te, kas ir atrasti... ir kompromisi... bet risinājuma kā tāda, lai šīs ražotnes varētu turpināt pastāvēt un ražot, nav. Pamazām šīs ražotnes pārtrauc šo savu darbību.

A. Rodiņa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesi. Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Labdien! Man viens jautājums, lai precizētu jūsu pozīciju saistībā ar jūsu iepriekš izteikto viedokli.

Jūs norādījāt, ka par lietderīgi izmantotu siltumenerģija varētu tikt uzskatīta arī tāda, kas tiek izmantota pašpatēriņam. Vai es pareizi sapratu jūsu viedokli?

L. Jansone.

Jā, pareizi.

G. Kusiņš.

Un tad ir mans jautājums. Sakiet, lūdzu, teorētiski šajā te stacijā rodas noteikts siltuma daudzums. Pašpatēriņam nepieciešamais siltuma daudzums var būt mainīgs. Vai jūs par lietderīgi izmantotu uzskatītu tādu situāciju, ka, piemēram, nosacīti rodas tur simts vienības siltuma, bet pašpatēriņam nepieciešams tikai 30, bet atlikušās 70 tiek laistas... tā nosacīti sakot, gaisā. Vai šīs 70 nosacītās vienības arī varētu tikt uzskatītas par lietderīgi izmantotām situācijā, kad tam pašpatēriņam nav nepieciešams tik daudz, cik patiesībā rodas? Paldies.

L. Jansone.

Jā, paldies par jautājumu.

Protams, ka nē. Bet, kā jau es minēju savā runā, tad sākotnēji veidojot šīs te ražotnes, nebija šāda veida prasība, līdz ar to uzņēmumam tās ir papildus investīcijas

un ir jāmeklē alternatīvi risinājumi, kur likt šo saražoto siltumu un tas ne vienmēr ir uzreiz un ātri un efektīvi atrodams un risināms.

Protams, ka nē. Tie 70 procenti nav lietderīgi izmantotais siltums.

G. Kusiņš.

Jā, labi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem būs jautājumi Zemkopības ministrijas pārstāvei? Lūdzu! Iespēja uzdot jautājumus.

M. Pelšs.

Paldies, godājamā tiesa.

Vai jūs piekristu apgalvojumam tādām... Jūs teicāt, ka vēl joprojām pastāv problēmas ar šo siltumenerģijas izmantošanu un efektivitātes sasniegšanu... Un vai jūs piekristu tam apgalvojumam, ka ir zināma pretruna, ka šīm te biogāzes stacijām, kas izmanto pēc iespējas vairāk šos te atkritumus un pārstrādā tos arvien vairāk, ir vajadzīgs lielāks siltumenerģijas daudzums šo atkritumu pārstrādei un tas neiekļaujas šo iegrozīto 20 un 40 procentu apjomā un tas sagādā lielākās problēmas tieši tām stacijām, kas pārsvarā izmanto visvairāk atkritumus.

L. Jansone.

Jā, paldies par jautājumu.

Bet es tiešām nevarēšu nokomentēt šo te tehnoloģisko procesu, jo es neesmu tās jomas speciālists, lai tā uzreiz pateiktu.

T. Krūmiņš.

Godātā tiesa, ja drīkst, tad vēl pāris nelieli jautājumi.

Paldies par jūsu atbildēm uz jau līdz šim sniegtajiem...

Jautājums par Latvijas izvirzītajiem mērķiem atjaunojamo energoresursu jomā. Vai jūsuprāt tas apstrīdētais regulējums šos mērķus spēj sasniegt un vai šobrīd sasniedz? Paldies.

L. Jansone.

Jā, paldies par jautājumu.

Pirmos gadus mēs redzējām, ka tiešām šie mērķi tiek sasniegti, jo šīs stacijas darbojās un var teikt, ka tā atjaunojamā enerģija deva ļoti lielu ieguldījumu. Bet, ņemot vērā, ka šobrīd tiek veikti šie nepārtrauktie grozījumi un mēs redzam, ka šīs biogāzes stacijas pamazām pārtrauc šo savu darbību, tad šie mērķi var tikt apdraudēti, jo arī turpmāk diezgan būtiski, šobrīd attiecībā tieši uz lauksaimniecību, nerunājot par šo lietderīgo siltumu, bet tieši lauksaimniecībā, kūtsmēsļu tālāka pārstrāde un izmantošana

dod ļoti nozīmīgu lomu tieši šo emisiju un amonjaka mazināšanā. Un ja šīs stacijas pārtrauc šo te darbību, tad faktiski tie būs citi daudz sāpīgāki pasākumi, kas ir jāievieš, lai šo mērķi vispār sasniegtu. Jo biogāzes ražošana dod ļoti nozīmīgu ietekmi.

T. Krūmiņš.

Paldies jums liels.

Un tad varbūt vēl viens neliels jautājums tieši pa elektrostaciju mērķiem un tas sasaucas tieši ar to, ko jūs tikko kā minējāt...

Vēlējos jautāt par... vai ir vēl kādi tieši atjaunojamo energoresursu elektrostaciju mērķi, izņemot elektroenerģijas ražošanu un kas jūsu ieskatā tad būtu šie te svarīgākie šo staciju mērķi, no kā arī tad iegūtu visa sabiedrība. Paldies jums.

L. Jansone.

Paldies.

Nu, pilnīgi noteikti, ka sabiedrība iegūst attiecībā uz to, ka lauku teritorijām, kā zināms, mēslu krātuves vienmēr ir bijis sāpīgs jautājums. Ieviešot šīs elektrostacijas, principā šis jautājums tika sakārtots un arī veidojās videi draudzīga tā apkārtnē. Bet, protams, tā loma ir arī tam, ka tā ir sava veda neatkarība, jo, pirmkārt jau saimniecības nodrošina pašas sevi ar elektroenerģiju un spēj nodrošināt šo savu ražošanas nepārtrauktību. Un otrkārt, kopējai sabiedrībai tas ir šis atjaunojamās enerģijas resurss.

T. Krūmiņš.

Paldies jums liels.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi Zemkopības ministrijas pārstāvei? Lūdzu!

H. Skarbnieks.

Jā, paldies.

Sakiet, vai jūsu rīcībā ir informācija, ko stacijas izmanto par kurināmo? No kā stacijas ražo šo biogāzi?

L. Jansone.

Jā, mūsu rīcībā ir informācija. Pamatā tie ir kūtsmēsli. Tad ir, protams, arī pārtikas atkritumi, kas tiek izmantoti, un daļā staciju tiek izmantota arī kukurūza.

H. Skarbnieks.

Vai arī kukurūzas izmantošana palīdz sasniegt šos klimata pārmaiņas mērķus?

L. Jansone.

Jā, es saprotu šo jautājumu. Bet kukurūza sastāda... protams, viņa ekonomiski dod visātrāk šo te saražotās enerģijas apjomu, bet ar citiem instrumentiem izslēdzot viņu arī pie platību maksājumiem, mēs esam noregulējuši, ka kukurūza ir tikai viena daļa, jo tiešā veidā... jums taisnība, kukurūza nedod to mērķi atjaunojamās enerģijas ražošanā.. Pamatā šis te mērķis ir kūtsmēsļu izmantošana.

H. Skarbnieks.

Paldies. Man vairāk jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies. Vai Ministru kabineta pārstāvim būs jautājumi? Lūdzu!

R. Vītiņš.

Jā, būs jautājumi Zemkopības ministrijas pārstāvei.

Un tas jautājums ir tāds... Vai komersanti kā vienīgo kritēriju staciju izvietojšanai izmantoja šo te bioloģiskā materiāla atrašanās vietu? Vai arī komersanti izmantoja arī citus kritērijus stacijas ģeogrāfiskās vietas izvēlē? Tātad citi kritēriji... tie būtu infrastruktūras objektu atrašanās vietas, tas ir, siltumtrases, elektrības trases, pārvades līnijas un arī potenciālo siltuma un elektroenerģijas patērētāju atrašanās vietas?

L. Jansone.

Paldies par jautājumu.

Tā kā sākotnēji nebija šīs nostādnes par siltumenerģijas patēriņu, tad pamatā visi ir izmantojuši tikai un vienīgi šo savu atrašanās vietu.

R. Vītiņš.

Paldies par atbildi.

Un būs vēl otrs jautājums. Un vai Zemkopības ministrijas ieskatā nu šo te divu pārējo divu kritēriju neņemšana vērā, tas ir, infrastruktūras objekti un patērētāju atrašanās, veicinātu ilgtspējīgu un tādu ekonomiski pamatotu komercdarbību arī situācijā, kad šie te komersanti nesaņemtu tādu atbalstu?

L. Jansone.

Kā jau minēju... kad tika izstrādāts un tika ieviests šis te atjaunojamās enerģijas ražošanas veids, tad pamatā mēs balstījāmies tikai un vienīgi uz mērķi rast risinājumu kūtsmēsļu tālākai pārstrādei. Diemžēl šis kritērijs, kas šobrīd rādās.... Jā, viņš būtu pamatots, bet nē, viņš netika ņemts vērā... šī infrastruktūra, kur varētu būt lietderīgās siltumenerģijas izmantošana.

R. Vītiņš.

Un pēdējais jautājums būs par... Vai Zemkopības ministrijas ieskatā savas komercdarbības jeb saimnieciskās darbības balstīšana tikai uz atbalstu, ir ekonomiski pamatota un ilgtspējīga.

L. Jansone.

Jā, tanī brīdī...

A. Laviņš.

Kaut kas ar skaņu... Šobrīd nevaram dzirdēt...

L. Jansone.

Tagad var dzirdēt?

A. Laviņš.

Jā, tagad var dzirdēt. Lūdzu, turpiniet!

L. Jansone.

Jā... piekrītu, iespējams... bet tanī brīdī tika pieņemts lēmums balstoties uz tā brīža spēkā esošo regulējumu par enerģijas iepirkšanu. Līdz ar to mēs savu atbalsta politiku balstījām uz tā brīža spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Un arī uzņēmēji no savas puses balstījās uz tajā brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

A. Laviņš.

Paldies.

Jautājumi ir izsmelti.

Jansones kundze, teikšu jums paldies par sniegto viedokli un sniegtajām atbildēm gan uz tiesas, gan lietas dalībnieku uzdotajiem jautājumiem. Novēlēšu jums jauku dienu un jūs varat atslēgties no pieslēguma tiesas sēdei. Paldies.

L. Jansone.

Paldies.

A. Laviņš.

Turpinām ar pieaicināto personu uzklausīšanu.

Kā nākamā ir Būvniecības valsts kontroles birojs. Biroju pārstāv šajā tiesas sēdē divi pārstāvji — Juridiskās nodaļas vadītāja Liene Putnika un Obligātā iepirkuma kontroles nodaļas eksperts Roberts Bērziņš.

Putnikas kundze, vai jūs esat pieslēgusies tiesas sēdei?

L. Putnika.

Jā, esmu. Labdien!

A. Laviņš.

Un Bērziņa kungs?

R. Bērziņš.

Jā, mēs atrodamies blakus pie vienas iekārtas.

A. Laviņš.

Jā, paldies. Abu personu... kuri ir pieslēgušies tiesa sēdei... personu apliecinoši dokumenti ir iesniegti tiesai un pēc tiem mēs varam pārliecināties, ka tieši jūs pārstāvat iestādi tiesas sēdē.

Labi. Vārds jums viedokļa sniegšanai. Lūdzu!

L. Putnika.

Paldies.

Es droši vien arī taupot mūsu visu laiku... mūsu viedoklis arī rakstveidā ir izteikts...

Pirmkārt, tad mēs vēlētos nošķirt tātad šo mūsu kompetenci. Visiem jau ir zināms, kurā brīdī tātad mēs vispār iesaistījāmies šajā te kontroles uzraudzības procesa. Tas ir 2020. gads.

Un tad attiecīgi droši vien uz daļu jautājumu, kas tiek lietas gaitā uzdoti, birojs vienkārši nevar atbildēt par tiem mērķiem un par procesu, kādā veidā regulējums tika pieņemts.

Bet galvenais, ko mēs vēlētos uzsvērt šīs lietas sakarā, ir tas, ka elektroenerģijas obligātais iepirkums ir tomēr valsts atbalsta mehānisms un finansēšana ir no mūsu visu, no Latvijas sabiedrības līdzekļiem, proti, no elektroenerģijas gala lietotāju maksājumiem. Un tātad jebkurš šis maksājums palielina slogu mums visiem, tādēļ jo īpaši būtiski ir, lai tiesību normās pēc būtības noteiktie priekšnoteikumi valsts atbalsta saņemšanai būtu izpildīti.

Un viens no šādiem nosacījumiem ir siltumenerģijas lietderīga izmantošana. Kā mēs arī paskaidrojumos rakstām, tā ir arī viena no tehnoloģiskā procesa sastāvdaļām, ražojot tieši koģenerācijā.

Par šo te būtību, kas ir tomēr šis priekšnoteikums, kas ir jāievēro. Ka tātad jau Elektroenerģijas tirgus likuma sākotnējā redakcijā bija norāde par to, ka ar koģenerācijas procesu tiek saprasta tieši lietderīga izmantošana, tātad vienlaikus elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošana lietderīgai izmantošanai un arī likuma mērķis jau no paša sākuma ir bijis nodrošināt, lai visiem lietotājiem visefektīvākajā iespējamā veidā un par konkrētajām cenām tiek piegādāta elektroenerģija. Tā kā likumdevējs jau sākotnēji ir pateicis, ka šim ir jābūt lietderīgi izmantotam.

Un šis te princips tika izvērst un nostiprināts attiecīgi grozījumos, tajā skaitā arī apstrīdētajās normās, un tika paredzēts arī saprātīgs šis te pārejas periods — gads.

Un tādēļ mēs tiešām vēlamies uzsvērt, ka šis te lietderīgas izmantošanas princips pēc būtības jau sākotnēji ir bijis normatīvajā regulējumā. Siltums ir ļoti būtisks resurss, tam ir ekonomiska vērtība un biroja ieskatā tā nelietderīga izmantošana pēc būtības nav pieļaujama vispār. Arī šī brīža situācija un ģeopolitiskā to parāda. Un, vēl jo vairāk, tāda nebūtu pieļaujama nekāda valsts atbalsta sniegšanas ietvaros, proti, nebūtu pieņemama situācija, ka valsts sniedz atbalstu komersantam par to, ka tas tik būtisku resursu kā siltums izlieto nelietderīgi. Nu, kā jau minēts arī šajā lietā jau vairākkārt, par šo te laišanu gaisā. Un vēl jo vairāk tādēļ, ka tieši šo te atbalsta mehānismu finansē visa Latvijas sabiedrība.

Un mēs secinām, ka tādējādi šo te apstrīdēto normu mērķis ir bijis faktiski tieši tāds — novērst šo prasību neievērošanu, novērst siltuma nelietderīgu izmantošanu, stiprinot attiecīgi ar normām kontroles pasākumus un līdz ar to arī stiprinot jau regulējumā arī komersanta pienākumu apjomu. Pat līdz tam, ka tika ieviests noteikums, ka tieši komersantam līdz tiesisku pierādījumu ticamības pakāpei ir jāpierāda, ka tas valsts atbalstu saņem pamatoti.

Un pat ja tiktu konstatēts, ka valsts iepriekš iespējams to skaidrāk, detalizētāk neregulēja, ka valsts tādējādi būtu kļūdījusies. Nu, biroja ieskatā tomēr nebūtu pietiekams pamats uzskatīt, ka komersants tādēļ būtu vairāk aizsargājams nekā visa sabiedrība kopumā.

Un papildus mēs arī vēršam uzmanību, ka arī Valsts kontrole 2020. gada nogalē veica šo revīziju par zaļās elektroenerģijas atbalsta politiku un tur tieši tika analizēts šis te atbalsta politikas sadārdzinājuma un neefektivitātes iemesli tika analizēti un tāpat arī šajā revīzijā atklāja nepamatoti piešķirtus atbalsta gadījumus un regulāri negūtus un miljonos skaitāmus potenciālos ieņēmumus no koģenerācijā saražotās siltumenerģijas tieši izkūpināšanas gaisā.

Par argumentiem, par to, vai uz biogāzes stacijām ir attiecināmas koģenerācijas prasības. Tad tur mēs atkārtoti uzsveram, ka visas šīs elektrostacijas ražo koģenerācijas procesā. Šīs stacijas vienkārši nesauc vienādi, kā tas ir redzams arī no regulējuma, un regulējuma mērķis ir bijis nošķirt šos te valsts atbalsta veidus. Un, tā kā koģenerācijas process notiek visās šajās te stacijās, un koģenerācijas process saskaņā ar iepriekš minēto viennozīmīgi paredz siltuma lietderīgu izmantošanu, tad birojs uzskata, ka nav nozīmes stacijas nosaukumam tādā izpratnē vai tā ir biogāzes, dabasgāzes vai cita veida stacija... biogāze ir tikai kurināmā veids.

Un par to apstākli, kas izskanēja arī iepriekš, vai caur šo biogāzes stacijas netiek nostādītas neizdevīgākā pozīcijā nekā citas bio, es tomēr uzskatu, ka nē, jo ir jāņem vērā, ka tieši šīm stacijām ir vislielākais valsts atbalsts. Tām, protams, ņemot vērā to raksturu un uzbūvi ir nepieciešamas lielākas investīcijas, līdz ar to tām ir arī augstākas prasības un arī izmaksātais valsts atbalsts ir vislielākais. Nu, piemēram, ja atšķirībā no dabasgāzes stacijas, kurai pietiek ar konteineru un tajā esošu dzinēju un gāzes pievadu,

tad biogāzes stacijas sastāv no vienota kompleksa, uz tiem attiecināms šis te vienotā tehnoloģiskā cikla princips un tieši šādu veidu šai te elektrostacijai ir izvēlējušies arī pieteicēji.

Šīs tad droši vien būtu tās būtiskākās lietas, ko mēs vēlētos uzsvērt... un mans kolēģis ir tieši no Obligātā iepirkuma kontroles nodaļas tieši saistībā ar kontroles jautājumiem... tāpat, ja ir kādi jautājumi, tad esam gatavi kopā censties atbildēt.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies par sniegto viedokli.

Un Putnikas kundze... jūs varat apsēsties. Tad, kad ir pieslēgšanās tiesas sēdei šādā attālinātā formātā, tiesai nav iebildumu, ka viedoklis tiek sniegts un atbildes tiek sniegtas sēžot.

Labi. Tiesnešiem būs jautājumi un vārds tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, labdien. Paldies par jūsu viedokli.

Uzreiz precizējot. Sakiet, lūdzu, es pareizi tad saprotu, ka jūs sākt, ka pieteikuma iesniedzēji tāpat ražo koģenerācijā vai pieteikuma iesniedzējiem ir koģenerācijas... vai tās ir koģenerācijas stacijas, kuru ietvaros tad tiek ražota elektroenerģija. Vai arī tad pieteikuma iesniedzēji ir uzskatāmi par tādiem, kuriem pieder vai kur šis produkts tiek ražots varbūt likumā īpaši nedefinētās stacijās? Vai tomēr tad tās ir tās elektrostacijas? Un tad respektīvi es saprotu, ka līdz ar to mēs droši varam šos pieteikuma iesniedzējus pieskaitīt pie tiem tāpat ražotājiem, kas ražo elektrību koģenerācijā?

Es atvainojos... es varbūt tehniski kā neprecīzi izteicos, bet man ir būtiski saprast. Tāpat, jūs uzskatāt, ka pieteikuma iesniedzēji ir tādi, kuriem ir koģenerācijas stacijas? Vai tā ir?

L. Putnika.

Varbūt mans kolēģis var precīzāk...

R. Bērziņš.

Jā. Koģenerācijas... respektīvi, šajās pieteicēju un arī citās elektrostacijās, kas ražo ar tādu pašu tehnoloģiju, elektroenerģija tiek ražota koģenerācijā un attiecīgi tās tad arī ir koģenerācijas elektrostacijas.

A. Rodiņa.

Paldies. Un ja tās ir... tad turpinot to loģiku... ja tās ir koģenerācijas elektrostacijas, tad tas nozīmē, ka, atbilstoši definīcijai, mēs pieņemam, ka elektroenerģija un siltumenerģija tiek ražota vienlaicīgi. Tā tas ir?

R. Bērziņš.

Jā, tieši tā.

A. Rodiņa.

Paldies.

Es atvainojos, tas izskanēja precizējot šo viedokli...

Un tagad būs pāris tehniski jautājumi. Tiesai tomēr ir jāsaprot.

Tātad, mēs redzam, ka Ministru kabineta noteikumu Nr. 560 31. punktā ir ietverta formula enerģijas ražošanas kopējam lietderības koeficientam. Kā viens no mainīgajiem tajā ir ietverts kurināmā daudzums. Un kurināmā daudzums, protams, maina arī šo lietderības koeficientu.

Man ir šāds jautājums: sakiet, lūdzu, kas šajā formulā ir domāts ar kurināmo? Biogāze, ko kurina vai tās ir biogāzes ražošanai izmantotās izejvielas?

R. Bērziņš.

Paldies. Tā, neapšaubāmi ir biogāze. Biogāze ir kurināmais. Un izejvielas, kā jau tas arī ir definēts, ir kurināmā izejvielas.

A. Rodiņa.

Labi. Paldies.

Pieteikuma iesniedzēji, kā jūs zināt, ir apstrīdējuši noteikumu 560.21.3. apakšpunktu, tātad, kas noteic pienākumu komersantiem nodrošināt biogāzes ražošanai izmantoto izejvielu uzskaiti, bet noteikumu 21.4. punkts nosaka pienākumu mērīt pašu biogāzi kā kurināmo. Vai kurināmais... tas, kas ietverts noteikumu 31. punkta formulā, ir izmērāms ar mērierīcēm, kas noteiktas 21.3. vai 21.4. punktā?

R. Bērziņš.

Kurināmais ir izmērāms ar mērierīcēm, kas ir noteiktas 21.4. punktā.

Savukārt šī izejvielu nodrošināšana ar grozījumiem Ministru kabineta noteikumos tika noteikta, lai samazinātu tehnisko kultūru izmantošanu, par kurām jau iepriekš pieskāramies... Tehnisko kultūru milzīga apjoma izmantošana biogāzes ražošanā, piemēram, pēc mūsu datiem diviem no pieteicējiem 2020. gadā ir bijis šis kukurūzas patēriņš ap 40-50 procenti izejvielas sastāvā. Nu, Ministru kabinets tad ir, protams, izvērtējot situāciju ir domājis par to, lai risinātu arī jautājumu, kuram pieskārs Zemkopības ministrijas pārstāve, par to, ka ir jāveicina un jāmudina komersants uz to, lai tiktu tiešām izmantoti atkritumu produkti, ne tikai kūtsmēsli. Tur nav domāti tikai kūtsmēsli, tur ir domāti arī citi atkritumu produkti.

Pie tam mūsu ieskatā pārejas periods ir diezgan saudzīgs. Ja kopš šī gada ir noteikts, ka ir jābūt vismaz 50 procentiem, pie tam, ir iespēja, pretendējot uz mazāku atbalstu, izmantot arī mazāku šo atkritumu produktu daudzumu... un tas ir... teiksim,

tad tur ir noteikts kādu 3 gadu periods, kurā sasniedz šo līmeni un tad, teiksim, paaugstināt tālāk.

Bet tieši kurināmais ir mērāms ar speciāliem mērlīdzekļiem vai mērinstrumentiem, vai mērlīdzekļu sistēmu, un tie ir biogāzes mērīšanas līdzekļi.

A. Rodiņa.

Paldies par jūsu skaidrojumu. Paldies.

Jūs dzirdējāt, atbildot uz manu jautājumu par to, kā apstrīdētās normas ietekmē biogāzes un biomasas koģenerācijas stacijas. Jansones kundze teica, ka vienādi ietekmē.

Es arī jums vēlējos pajautāt, ņemot vērā citastarp jūsu funkciju, vai apstrīdētās normas jūsuprāt... ņemot vērā it īpaši tāvad vienotā tehnoloģiskā cikla principu, vienādi vai atšķirīgi ietekmē biogāzes un biomasas koģenerācijas stacijas.

R. Bērziņš.

Es teiktu, ka līdzīgi. Jo ir... protams, tas ir atkarīgs no biomasas elektrostacijās uzstādītajām iekārtām, tehnoloģijām un izejvielu jeb kurināmā pieejamības, taču arī biomasas stacijās kurināmais tiek sagatavots uz vietas. Piemēram, šķeldas žāvēšana arī tiek ieskaitīta tehnoloģiskajā ciklā. Tur varbūt tās izmaksas un tie izdevumi nav tik lieli kā biogāzes stacijām, tāpēc jau arī kolēģe pieminēja par to, kāda atbalstos ir atšķirība, bet arī biomasas stacijās ir elektrostacijas, kurās siltums tiek izmantots tehnoloģiskajām vajadzībām, tas ir, pašpatēriņam.

A. Rodiņa.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, vairums ir tādu biomasas staciju, kurās arī uz vietas ražo šo te izejvielu? Vai tomēr vairums ir tādas, kurām tiek pievesta tā šķelda?

R. Bērziņš.

Es jums acīmredzot nevarēšu precīzi uz to atbildēt, bet ļoti daudzas... nu, ne ļoti daudzas, bet daudzas biomasas stacijas ir tādas, kas ir saistītas ar siltuma patērētājiem turpatās blakus, kas savukārt ir šī kurināmā piegādātāji, bet tas gala process sagatavot biomasu līdz izmantošanai kā kurināmajam, tas tomēr ir koģenerācijas stacijas vienotajā procesā ietverams.

A. Rodiņa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Labrīt! Un paldies par jūsu sniegtajām izsmeļošajām atbildēm.

Bet vēl atsaucoties arī uz jūsu rakstisko viedokli, un proti, 2.4., jūs esat norādījuši, ka apstrīdētās normas tika detalizētas tāpat, bet ne noteiktas no jauna un komersantiem jau bija noteikts pienākums gada pārskatam pievienot dokumentus, kas pamato siltumenerģijas efektīvu izlietojumu.

Tāpat jautājums ir šāds: kā jūsprāt tas jaunais slogs, uz ko norāda arī pieteicēji, norāda uz viņa nesamērīgu tādu nespēju vai laicīgi pielāgoties šiem jaunajiem, tik būtiskajiem un svarīgajiem valsts atbalsta precizējumiem. Kas ir tas lielais slogs, jūsprāt, ja jūs minējāt, ka principā jau tas darbojās vēl pirms apstrīdētās normas tika pieņemtas un komersanti ar to veiksmīgi jau bija tikuši galā. Paldies.

R. Bērziņš.

Jā, man ir grūti saprast, kāpēc pieteicēji tā domā, jo, gatavojoties šai sēdei, es paskatījos... ieskatījos vēl visu pieteicēju gadu pārskatos, ko viņi sniedz katru gadu un kas viņiem ir jāsniedz par elektrostacijas darbību un tajos, piemēram, pusei, ja ne lielākajai daļai no iesniedzējiem ir spējuši izpildīt jaunā regulējuma prasības un viņiem tas nav sagādājis nekādas grūtības.

Un tad es vēl varētu piebilst arī to, ka arī šī atkritumu jeb kūtsmēslu izmantošanas, teiksim, tā normas noteikšana, apmeklējot gan elektrostacijas, gan konsultējot komersantus... nu, visus, ne tikai pieteicējus, daudzi no viņiem ir apgalvojuši, ka viņiem šī kūtsmēslu daudzuma nodrošināšanas prasība nekādus sarežģījumus nesagādā, jo viņi jau tagad to var izdarīt.

I. Kucina.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Jaurītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, paldies.

Es neesmu pārliecināta, vai mans jautājums būs tā gluži jūsu lauciņā, bet, ņemot vērā tās jūsu sniegtās atbildes, es tomēr jums pavaicāšu.

Tāpat, mums ir dažādas tās stacijas, kas ražo šo te enerģiju koģenerācijā un pieteicēju pārstāvji mums arī teica, ka ir tādas nomaļas vietas, tālu no apdzīvotām vietām, kur tāpat ir tie kūtsmēsli un tad tiek ražota tā enerģija.

Un tas mans jautājums ir saistīts ar šo labumu sabiedrībai. Nu, teiksim, kūtsmēsli rada tā saucamās siltumnīcu efekta gāzes vai varbūt es tā nepareizi izsakos...

bet es domāju, ka jūs sapratāt... un tas ir ļaunāk nekā izlaist vienkārši siltumu gaisā vai... Nu, respektīvi, varbūt tomēr ir labi, ja tās ļaunās gāzes tiek savāktas un pārstrādātas elektrībā un tad varbūt tas valsts atbalsts tāpēc vien ir jēdzīgs šādām te vietām. Paldies.

Es ceru, ka jūs sapratāt manu jautājumu.

R. Bērziņš.

Jā, sapratu jūsu jautājumu.

Protams, bet šajā sakarā es arī nevarēšu salīdzināt, kas ir kaitīgāk vai mazāk kaitīgi. Vienīgi šajā sakarā es gribētu sniegt savu komentāru par to, ka šīs stacijas, kas tika uzbūvētas attālākos rajonos, jeb kaut kur lielu lauku platību vidū vai pat mežu vidū, vairāk ir saistīts ar to, ka, ja apkārt ir lielas lauksaimniecības platības, tur varēja audzēt kukurūzu un kas ir efektīva izejviela biogāzes ražošanai...

Savukārt ņemot vērā, ka es iepazinos arī ar iepriekšējās sēdes gaitu, tad varu piebilst, ka viena no pieteicēju stacijām, kura apgalvo, ka viņiem nav kur likt siltumu... un ar pilnīgu pārliecību mēs tur arī esam bijuši pārbaudē šajā elektrostacijā, tur blakus ir milzīgs cūku komplekss, kuram ir kur nodot siltumu. Pie tam, tas nav tā, kā, teiksim, vēl dažiem citiem pieteicējiem, kur ir tikai govju fermas, kur tas varbūt ir tāds diskutējams jautājums, cik daudz tām vajag siltumu, bet cūku kompleksā, kur ir liela arī sivēnu audzēšana, kuriem noteikti vajadzīgs siltums neatkarīgi no sezonalitātes, tad faktiski tas ir viens no gadījumiem, ka nevarētu žēloties par to, ka nebūtu kur likt siltumu.

Jā, protams, tur varētu būt grūtāk izpildīt vasarā šīs prasības tieši no lietderīgā siltuma izmantošanas viedokļa, varbūt tad to tik daudz nevar paņemt, bet nu... tas varētu tā būt arī visās citās elektrostacijās...

Bet faktiski jau galvenokārt tomēr uzņēmējs ar kaut kādu domu nākotnē ir tomēr būvējis šīs elektrostacijas tur, kur ir siltuma noņēmēji.

A. Laviņš.

Jautājumus uzdos tiesnese Anita Rodiņa. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Tātad mēs jau zinām un esam arī vairākkārt arī runājuši, ka 2020. gadā bija spēkā tiesiskais regulējums, kas ražotājiem lika tātad ievērot zināmus siltumenerģijas standartus gada griezumā. Tātad, gads.

Šis siltums arī nebija nekādi sasaistīts ar pārdodamās elektroenerģijas apjomu noteikšanu obligātajā iepirkumā. Ar apstrīdētajām normām šī sistēma, kā mēs arī zinām, ir mainīta.

Ministru kabineta pārstāvis iepriekšējā tiesas sēdē norādīja, ka viens no argumentiem tād šādām izmaiņām pārejai no gada uz mēnesi ir saistīts, protams, arī ar norēķinu periodu.

Bet sakiet, lūdzu... ja gadījumā Ministru kabinets nebūtu sasaistījis kopā šos norēķinus ar efektivitāti, tad kā būtu pareizāk, jūsuprāt... Vai lietderīgo siltumenerģiju būtu pareizāk mērīt gada griezumā vai mēneša griezumā, it īpaši, ja mēs ņemam vērā Latvijas ģeogrāfisko novietojumu. Paldies.

R. Bērziņš.

Izvērtējot, kā jau es pirms brīža minēju... izvērtējot komersantu sniegtos gadu pārskatus, es uzskatu, ka visnotaļ ir iespējams nodrošināt esošā regulējuma prasības, jo komersanti to paši ir deklarējuši savos gadu pārskatos, ka viņiem šis... arī jau tagad iestrādātā norma par to, ka ziemas periodā var šos 40 procentus izmantot pašpatēriņa nodrošināšanai jeb stacijas darbības nodrošināšanai un vasarā 20 procentus... tad viņi šo prasību izlieto... ir deklarējuši, ka viņi to spēj izpildīt vēl pat ar uzviju, teiksim, nesasniedzot pat šos 30 procentus vai 20.

Protams, ne visām elektrostacijām. Bet tas varbūtās tad ir ne tik daudz faktiskais stāvoklis, bet vairāk varbūtās kā deklarēšanas aizpildīšanas pārbaudes jautājums.

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Precizējot jūsu atbildi, tād jūs esat... vai jūsu viedoklis ir, ka tād problēma izpildīt šādas te prasības mēneša griezumā nevarētu būt problēma pieteikuma iesniedzējiem.

R. Bērziņš.

Jā, man ir tāds viedoklis.

A. Rodiņa.

Labi.

Vai varētu jums jautāt arī par nesenajiem grozījumiem Ministru kabineta noteikumos 560, ar kuriem, ka mēs zinām, zināms daudzums siltumenerģijas, kas tiek izmantots biogāzes ražošanai, tiek uzskatīts par lietderīgi izmantotu.

Sakiet, lūdzu, kā jūs vērtējat, vai šie nav tādi tā kā alternatīvi līdzekļi, kurus ir ieviesis likumdevējs, novēršot pēc būtības to situāciju, par kuru ir Satversmes tiesā vērsies pieteikuma iesniedzējs.

R. Bērziņš.

Es atvainojos... Vai varētu lūdzu vēlreiz jautājumu?

A. Rodiņa.

Jā. Tātad Ministru kabinets ir grozījis noteikumus Nr. 560 2022. gada 8. martā. Un tagad zināms daudzums biogāzes ražošanai izmantotais siltum tiek uzskatīts par lietderīgi izmantotu. Tātad 21. punkts par to runā.

Sakiet, lūdzu, vai šādi likumdevējs un Ministru kabinets nav parādījis, ka tomēr bija alternatīvi risinājumi, kurus vajadzēja izsvērt, pieņemot šīs te apstrīdētās tiesību normas, par kurām ir runa tagad Satversmes tiesā šajā procesā.

R. Bērziņš.

Es teiktu, ka tas drīzāk ir kaut kāds kompromiss, izstrādājot Ministru kabineta noteikumus, Ministru kabinetam un nozarei savstarpēji izvērtējot situāciju.

A. Rodiņa.

Paldies.

Iepriekšējās tiesas sēdēs mēs arī runājām par procentiem. Tātad, 70 un 75 procentiem, ja jūs atceraties...

Es tomēr gribētu precizēt skaidrības labad. Tātad, 2020. gadā bija paredzēts, ka ražotājiem ir jānodrošina 70 procenti efektīvas siltumenerģijas patēriņš no tā, kas paliek pāri pēc pašpatēriņa.

Tagad 560. Ministru kabineta noteikumi 31. punktā ietvertais parametrs ir 75 procenti kā ražošanas lietderības rādītājs.

Vai jūs varētu viest tiesai skaidrību, vai mēs varam salīdzināt šos te procentus savstarpēji, vai tomēr tās ir divas dažādas lietas un divi dažādi rādītāji. Paldies.

R. Bērziņš.

Tie ir faktiski viens no otra izrietoši rādītāji. Sasniedzot jeb nodrošinot šo siltumenerģijas patēriņu tādu, kāds tas ir... lietderīgās siltumenerģijas izlietojumu tādu, kāds tas ir tagad, no tā ir atkarīga šī 75 procentu efektivitāte un manā skatījumā tā 75 procentu efektivitāte... viņa nav bijusi nostiprināta noteikumos, bet tā 75 procentu efektivitāte dabā... tas ir tāpat kā koģenerācijas stacijas ir neatkarīgi no tā, kā viņas sauc, vai par koģenerācijas vai atjaunojamo energoresursu stacijām, tā arī iekārtu efektivitāte tāda ir bijusi un pastāvējusi. Viņa vienkārši nav nostiprināta bijusi iepriekš... nav bijusi noteikta kā rīks, ar kuru aprēķināt šo koģenerācijā aprēķināto elektroenerģijas daudzumu... bet pēc būtības viņa ir pakārtoti cipari un vieš... nu, manā izpratnē tas vieš pakāpeniski skaidrāku to mehānismu, kādā veidā aprēķināt iepērkamo elektroenerģiju.

A. Rodiņa.

Paldies.

Ņemot vērā, ka Būvniecības valsts kontroles birojs arī apseko šīs te elektrostacijas, sakiet, lūdzu, kāds ir jūsu viedoklis, vai apstrīdēto normu pieņemšana ir mainījusi šādu te biogāzes elektrostaciju praksi attiecībā uz siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu... Kā sokas ar šo prasību ievērošanu ne tikai attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, bet vispārīgi? Vai jūs varētu sniegt kādu komentāru?

R. Bērziņš.

Jā. Pilnīgi noteikti ir uzlabojusi elektrostaciju efektivitāti un darbības lietderību.

A. Rodiņa.

Jā. Paldies.

Iepriekšējā Saeimas sēdē institūciju pārstāvji norādīja, ka apstrīdētais regulējums bija nepieciešams arī pārkāpumu novēršanai. Vai jūs varat piekrist šādam apgalvojumam?

R. Bērziņš.

Jā.

A. Laviņš.

Piedošanu, es pārtraukšu. Izskanēja „iepriekšējā Saeimas sēdē”. Tā, acīmredzot, bija pārteikšanās.... Ja?

A. Rodiņa.

Jā, es atvainojos.... Tiesas sēdē... Iepriekšējā tiesas sēdē...

Bet paldies... Un jūsu jautājumu sapratāt, jo mēs neesam Saeimā.

A. Rodiņa.

Bet sakiet, lūdzu, vai jūs varētu pastāstīt, kādi ir bijuši tipiskie pārkāpumi? Vai arī šo apstrīdēto normu pārkāpumi ir novēroti praksē? Paldies.

R. Bērziņš.

Praksē ir attiecīgi arī ar attiecīgajām sekām, kas ir lēmuma par tiesību atcelšanu par obligātā iepirkuma izmantošanu ir viens gadījums no pieteicējiem, kas ir šeit pieteikuši šo prasību. Bet nu liekoties tie konstatētie pārkāpumi ir bijuši par neatbilstošu mēraparātu izmantošanu energoresursu uzskaitē, gan elektroenerģijas, gan siltumenerģijas, gan arī kurināmā.... Tad varbūt tādi ne tieši saistīti ar elektrostacijas darbību praksē, bet ir atceltas tiesības izmantot obligātā iepirkuma tiesības par nodokļu parādiem valstij... jā, arī par gada pārskata neiesniegšanu, bet nu jā... faktiski tas būtiskākais ir šis uzskaites jautājumu neprecizitātes elektrostacijās. Tas ir tas, kur arī mums tomēr ir izdevies sakārtot šos gadījumus.

A. Rodiņa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Paldies, Bērziņa kungs, par jūsu atbildēm.

Es nedaudz atgriezīšos vēl par jautājumu, ko Rodiņas kundze uzdeva. Un konkrēti par 8. marta grozījumiem. Proti, iepriekšējā tiesas sēdē Ekonomikas ministrijas pārstāvis, ja es neklūdos un ja es pareizi sapratu, ir minējis, ka apstrīdētajās normās tomēr varēja saskatīt tādu tā kā defektu vai defektīvas normas, kā rezultātā tad bija attiecīgi arī izdarīti grozījumi un tika pieņemti Ministru kabineta 8. marta noteikumi.

Jautājums ir tāds, vai... un jūs minējāt savukārt, ka tas varētu būt kā tāds kompromiss tālāk starp valdību un ieinteresētajām institūcijām vai ieinteresēto kopienu, tā teikt... Jautājums ir, vai jūs saskatāt, vai tomēr nesaskatāt, ka apstrīdētās normas tomēr ir kaut kādā zināmā mērā defektīvas, kas ierobežo nesamērīgi komersantus jeb pieteikuma iesniedzējus. Paldies.

R. Bērziņš.

Piedodiet, bet es nevarēšu uz šo jautājumu atbildēt.

I. Kucina.

Labi, paldies.

Un otrs jautājums visticamāk un visdrīzāk Putnikas kundzei.

Atsaucoties uz rakstveida viedokli, es tikai vēlējos precizēt. Jūs minat 4.3. punktā, proti, runājot par Satversmes 105. pantu, un norādi, ka Satversmes 105. pants neparedz tiesisko aizsardzību pret personas iespējām gūt peļņu, jo šāda abstrakta iespējamība nav uzskatāma par īpašumtiesību objektu. Tad, jūsuprāt, kāds aizskārums tad pieteicējam veidojas? Tā ir negūtā peļņa? Vai tas peļņas jautājums? Vai tomēr jūs saskatāt šeit arī kādu... nu, nezinu... citu plašāk ierobežojumu? Paldies.

L. Putnika.

Mūsuprāt, nē. Tas tiešām tā varētu būt. Šis jautājums jau tika apspriests arī iepriekšējā tiesas sēdē par to, kā to būtu pareizāk varbūt apsaukt, vai tas būtu komercdarbības ierobežojums vai kas, bet šeit tas, mūsuprāt, vairāk ir saistīts ar šo te cerēto peļņu tieši esot valsts atbalsta shēmā, jo tādēļ, ka ir šī te augstākā valsts elektroenerģijas cena, ko es varētu saņemt un nesaņēmu tādēļ, ka, iespējams, nespēju vai tādēļ, ka kādu citu iemeslu dēļ nespēju izpildīt šīs prasības.

Bet varbūt tad atgriezoties pie jūsu arī tā iepriekšējā jautājuma... nu, es domāju, ka es uzdrošinātos un mēs kā kontrolējošā iestāde droši vien, ka teiktu, ka nē, šīs normas nebija defektīvas. Un arī mans kolēģis apliecināja, ka ir sasniegts uzlabojums un ka lielā mērā pateicoties tieši šīm te normām ar to, ka paredzēja stingrus nosacījumus... Nu, līdzīgi kā iepriekšējā tiesas sēdē arī Ekonomikas ministrijas pārstāvis teica... ja nozare nespēja labticīgi paši sakārtot un novērst, tad acīmredzot valstij bija jāiejaucas un jānosaka šie te nosacījumi.

Ja es tā varētu atbildēt uz jūsu jautājumu ja tas ir tas, ko jūs no mums gaidījāt.

I. Kucina.

Jā, paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Artūram Kučam. Lūzu!

A. Kučs.

Labdien! Man faktiski būs tikai viens jautājums.

Es pagājušajā tiesas sēdē jautājumu Ministru kabineta pārstāvim, viņš man teica, lai es drīzāk pie jums vērsos, jo jums šī informācija ir labāk zināma... tieši par to, kā šī regulējuma, kuru mēs izskatām... nevis jau jaunā, bet tieši šī te regulējuma, kā apstrīdētās normas prasības ietekmēja komersantus.

Zemkopības ministrija teica to, ka pamazām vairāki komersanti ir pārtraukuši savu darbību tieši apstrīdēto normu ietekmē. Jūs teicāt, ka vairāk par pusi varēja izpildīt. Un jautājums jau nebija tikai par kūtsmēslu apmēru, bija arī par to, ka pašpatēriņš netiek ieskaitīts, par to, ka nebija šīs sezonālās atšķirības, kas iepriekš bija, ka gada griezumā vērtēja... Vai, teiksim, jūs varat apliecināt, ka, pieņemsim, vasarā šīs prasības par lietderīgo siltumenerģiju... ja, teiksim, ka bija jāiesniedz ik pa mēnesim, vai vasaras mēnešos viņas varēja izpildīt? Un ja nevarēja, tad cik apmēram jūs redzētu procentuāli un vai no jūsu atskaitēm un pārbaudēm tas ir redzams? Vai komersantiem tas radīja nesamērīgu slogu, vai nē?

R. Bērziņš.

Tas ir tomēr katra komersanta... katras stacijas individuāla darbība un nav mums tāda apkopotā statistika šādā ziņā... Es te tikai varētu ar savu individuālo viedokli... un tas nebūtu korekti... tās būtu tikai manas domas.

A. Kučs.

Tātad jums nav... tad ne Ministru kabinetam ir, ne arī jums nav tādas informācijas, kāda bija tā ietekme, pieņemsim, konkrēti vasaras mēnešos uz komersantiem?

R. Bērziņš.

Vienīgais, ko es varu piebilst, ka neviens no komersantiem nav atteicies no obligātā iepirkuma tiesībām šī iemesla dēļ.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds jautājuma uzdošanai tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, paldies.

Man patiesībā jau laikam mans jautājums bija līdzīgs kā kolēģim un es jau saņēmu atbildi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Man radās jautājums no jūsu pēdējās atbildes, atbildot uz Kuča kunga jautājumu.

Mums pieteikuma iesniedzēji ir vairākkārt uzsvēruši, ka tieši šo apstrīdēto tiesību normu dēļ viņi citastarp arī ir atteikušies no līdzdalības obligātajā iepirkumā. Jūs teicāt, ka tas nav bijis tas iemesls.

Vai jūs varētu tad noprecizēt... kā jums šķiet, kas ir tas īstais iemesls, jūsuprāt, kādēļ pieteikuma iesniedzēji tad ir izstājušies, jo tagad mums ir divi pilnīgi dažādi viedokļi. Paldies.

L. Putnika.

Nu, droši vien tā korekti būtu atbildēt ar to, ko mums ir norādījuši paši komersanti iesniegumos par atteikšanos, jo droši vien mūsu viedoklis par to, kādēļ, diez vai kādam būtu saistošs un diez vai tas būtu pareizi.

Tad mums ir arī tāds apkopojums, ko paši arī gatavojoties sagatavojām... Ka tātad deviņi kopā pieteicēji... diviem ir spēkā esošas šīs te tiesības un attiecīgi septiņiem vairs nē. Un tātad lielākā daļa pieteicēju ir norādījuši uz šo te... konkrēti trīs pieteicēji

ir norādījuši pilnīgi vienādu pamatojumu atteikuma iemesliem. Un viņi faktiski balstās uz to, ka jaunās normas par AER aprēķinu ir tās, kas viņus kavē varbūt turpināt. Jā... un tāpat viņi norāda, ka viņi nevar novērtēt savu pārkompensācijas risku un ir spiesti pieņemt lēmumu par atteikšanos. Tādi ir trīs.

Tad ir „Ziedi JP”, kuri norāda, ka ir bijušas vairākkārtīgas normatīvo aktu izmaiņas laikā no atļauju piešķiršanas un ka ražošana ir kļuvusi ievērojami nerentablāka un neprognozējamāka, kā arī ļoti neskaidri nosacījumi nākotnes regulējumos un tādēļ valde ir pieņēmusi lēmumu pārstrukturēt ražošanu, šo te elektroenerģijas apakšnozari un atsakoties no tiesībām. Tātad šeit netiek minēta arī šī te apstrīdēto normu prasība.

Un tad ir divi komersanti, kas raksta, ka neskatoties arī uz atteikšanos no OIK tiesībām, ka viņi turpinās ražošanu brīvajā tirgū un Es atvainojos... es precizēšu... viens saka, ka jā... ka viņi turpinās, otrs — ka ir pārtraukuši un arī pārskatāmā nākotnē neplāno atsākt. Bet nekādus citus iemeslus, kādēļ atsakās, nemin.

Un pēdējais pieteicējs tāpat ir šis, ko arī kolēģis minēja, kuram bija šis te negatīvais administratīvais akts, ar kuru viņš arī vērsās tiesā un ir spēkā stājies viņam nelabvēlīgs spriedums.

Nu... tā varbūt izejot cauri visiem pieteicējiem. Nu bet par šiem patiesajiem iemesliem, kā jau minēju, droši vien arī tikai paši pieteicēji var komentēt.

A. Rodiņa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem būs jautājumi Būvniecības valsts kontroles biroja pārstāvjiem? Lūdzu!

T. Krūmiņš.

Jā, godātā tiesa. Paldies. Būs daži precizējoši jautājumi.

Pirmais jautājums ir par šo te obligāto raksturu tieši prasībai izmantot saražoto siltumenerģiju lietderīgi. Proti, savos paskaidrojumos 4. lapaspusē jūs norādāt, ka šāda te, kā jūs to norādāt, prasība vai noteikums iesniegumā piesakoties obligātajam iepirkumam norādīt gan uzstādīto, gan plānoto elektroenerģijas, gan siltumenerģijas ražošanas jaudu... nu, ka tas jau norāda it kā uz šo te obligāto prasību raksturu.

Šajā sakarā būs pāris tādi apakšjautājumi.

Pirmais no tiem. Vai pieteicējiem un citām elektrostacijām, kas ieguva tiesības obligātajā iepirkumā saskaņā ar iepriekš spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem Nr. 503 un Nr. 198, arī piemita šāda te prasība jeb formulējot citādāk... vai šī te prasība attiecās arī uz tām stacijām, kas ieguva saskaņā ar šiem noteikumiem un nevis ar noteikumiem Nr. 262, uz kuriem jūs īpaši atsaucaties. Paldies.

L. Putnika.

Mēs tagad domājam, vai tagad tā uzreiz varam atbildēt nepārbaudot arī attiecīgi regulējumu, jo... mēs gatavojāmies un viedokli sniedzām tieši attiecībā uz pieteicējiem.

Mēs varbūt atturamies... ņemot vērā, ka precīzu atbildi mēs šobrīd nevaram sniegt.

T. Krūmiņš.

Paldies jums par atbildi.

Otrs jautājums tad varbūt ir šajā pašā sakarā... par to, vai šī te, kā jūs norādāt, obligātā prasība obligāti izmantot siltumenerģiju 262. Ministru kabineta noteikumu spēkā esības laikā ietekmēja obligātajā iepirkumā pārdodamās elektroenerģijas apjoma daudzumu. Paldies.

R. Bērziņš.

Nu, faktiski, kā jau norādīja Ministru kabineta pārstāvis pirmajā sēdē, tad tika konstatēta nepieciešamība attīstīt un uzlabot noteikumus, jo praksē tajā laikā gan vēl Būvniecības valsts kontroles biroja nenodarbojās ar šo kontroli, bet jau tad tika konstatēti trūkumi un arī pārkāpumi šā valsts atbalsta saņemšanai un nodrošināšanai un tāpēc arī tika veikti grozījumi un pat pieteikti jauni noteikumi, lai sakārtotu valsts atbalsta sistēmu un arī nozari.

T. Krūmiņš.

Paldies jums liels.

Un tad, pirms dodu vārdu kolēģim pāris tādiem tehniskākiem jautājumiem, man būs pēdējais jautājums saistībā ar jau iepriekš pieminētajiem grozījumiem Ministru kabineta noteikumu Nr. 560 21.6. punktā.

Savos papildpaskaidrojumos jūs vairākkārt norādāt, ka, ņemot vērā šo te vienoto tehnoloģiskā cikla principu, biogāzes ražošanas iekārtā patērētā siltumenerģija nebūtu uzskatāma par lietderīgu. Šos te papildu paskaidrojumus jūs sniežāt šī gada 2. februārī. Teju mēnesi vēlāk tiek pieņemti grozījumi šajos te Ministru kabineta noteikumos un šo grozījumi 21.6. punkts šobrīd tiek izteikts redakcijā, kas tieši pasaka, ka ir lietderīga tā siltumenerģija, ko ražotāji patērē arī biogāzes ražošanas tehnoloģiskajā procesā.

Tad vēlējos arī precizēt, vai jūs vēl joprojām uzskatāt, ka patērētā siltumenerģija ir lietderīga vai nav lietderīga un ja nav lietderīga, tad kā jūs komentētu šobrīd spēkā esošo regulējumu, kas pasaka pretējo.

R. Bērziņš.

Es gribētu atsaukties uz savu jau iepriekš sniegto atbildi tiesnesei par to, ka tas bija Ministru kabineta un nozares kopējs darba rezultāts.

L. Putnika.

Un turklāt birojs arī droši vien nebūs šī te jautājuma adresāts.

A. Laviņš.

Lūdzu, turpiniet.

M. Pelšs.

Godājamā tiesa! Jā, birojs, atbildot uz tiesneses Rodiņas jautājumu, izteica tādu apgalvojumu, ka principā šīs te siltumenerģijas un efektivitātes vispār prasības kopumā izpildīt gan biomasas, gan biogāzes stacijām ir līdzvērtīgi iespējams.

Bet tikai es gribētu jums uzdot tādu jautājumu, vai jūs piekrītat, ka biogāzes stacijā šīs te kurināmā izejvielas ir jāuzsilda līdz šai fermentācijas temperatūrai, biomasas stacijām mums ir jāizžāvē šķelda. Tātad abi procesi patērē siltumenerģiju. Bet tā būtiskā atšķirība ir tā, ka biogāzes stacijā uzsildot šo vienu tonnu mēslu, mēs iegūstam kurināmo, kurš dod tikai 0,1 megavatstundu vēru kurināmo, bet šķeldas stacijā tas ir trīs megavatstundas vērts kurināmais. Tātad, siltumenerģijas patēriņi varbūt ir līdzīgi, bet iegūtais kurināmais ir ar milzu atšķirību un vai tad atbalsts biogāzes stacijām mums ir 30 reizes lielāks?

R. Bērziņš.

Es atvainojos... es neteicu, ka vienlīdzīgs... līdzvērtīgs iespējams.

Bet atbildot uz jautājumu es teicu, ka līdzvērtīgi ietekmē grozījumi noteikumos gan vienu, gan otru staciju. Un, kā mana kolēģe jau ir vairākkārt pieminējusi, tad tomēr atbalsts ir lielāks un tad, teiksim, arī ir atsevišķi aprēķini... un tad, teiksim, tad arī ir tas pamatojums, kāpēc jūs uzskatāt, ka jums vajag 30 reizes vairāk.

Tas neizskanēja arī kaut kad, teiksim... arī debatēs, cik man ir zināms, arī apspriežot Ministru kabineta noteikumu gan redakciju, gan arī grozījumus pēc tam.

M. Pelšs.

Jā... es vēl vēlētos vienkārši precizēt. Es pieļauju, ka jūs braucat un pārbaudāt, kontrolējat šīs te stacijas un jūs redzat, ka tām stacijai un arī tai, ko jūs pieminējāt, kas ir blakus cūku fermai, viņām ir zināmas problēmas ar šo lietderīgās siltumenerģijas pielietojumu. Varbūt šobrīd ne tik daudz ar to, ka nebūtu kur šo siltumenerģiju izlietot, bet tāpēc, ka visa šī te siltumenerģija tiek izlietota šo te mēslu uzsildīšanai stacijā un pārpalikums nepaliek, ko nodot. It īpaši tagad, kad šīs stacijas samazināja savas darbības jaudu un tātad mērķis ir sasniegts, mēs ražojam mazāk elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem...

A. Laviņš.

Es atvainojos. Kāds jautājums būtu?

M. Pelšs.

Tā tad jautājums ir, vai pārbaudēs viņi konstatē, ka tās stacijas, kuras pārstrādā lielāku atkritumu daudzumu, ka tām ir lielāks siltumenerģijas pašpatēriņš un tādēļ šīs prasības ir grūti izpildāmas.

R. Bērziņš.

Birojs pārbaudēs pārbauda Ministru kabineta noteikto prasību izpildi. Ja šīs prasības nav izpildītas, tad tālāk ir diskusija vai pat līdz brīdinājumam ar komersantu, kā tas ir izpildāms. Bet citādāk es uz jūsu jautājumu atbildēt nevaru.

A. Laviņš.

Jā, saņēmām atbildi šādu. Lūdzu!

Nav citu jautājumu? Paldies.

Vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi?

H. Skarbnieks.

Nē, godātā tiesa, paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai Ministru kabineta pārstāvim būs jautājumi?

R. Vītiņš.

Arī nebūs.

A. Laviņš.

Paldies, tā tad Pudnikas kundze, jums un Bērziņa kungs, jums, par sniegto viedokli un sniegtajām atbildēm. Arī jums novēlēšu jauku dienu un varat atslēgties no pieslēguma tiesas sēdei. Paldies jums.

L. Pudnika.

Paldies.

R. Bērziņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Turpinām tiesas sēdi ar nākamo pieaicināto personu uz klausīšanu.

Un nākamā pieaicinātā persona ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija. Tiesas sēdē komisiju pārstāv Inga Balabkina un Jānis Miķelsons.

Tūlīt pārbaudīsim,.

Inga Balabkina. Vai ir pieslēgusies? Balabkina kundze...

I. Balabkina.

Jā, labdien. Esmu pieslēgusies.

A. Laviņš.

Jā, paldies, redzu. Personas apliecinājoši dokumenti ir iesniegti un pēc tiem mēs varam pārlicināties, ka jūs esat tā persona, kas pārstāv tiesas sēdi.

Un Jānis Miķelsons.

J. Miķelsons.

Jā, labdien. Vai mani var dzirdēt?

A. Laviņš.

Jā, var dzirdēt un... personu apliecinājoši dokumenti arī ir iesniegti.

Lūdzu, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai tiek dots vārds. Kurš no jums sniegs viedokli visupirms?

J. Miķelsons.

Es iesākšu.

A. Laviņš.

Jā. Lūdzu!

J. Miķelsons.

Paldies, godātā tiesa, par iespēju sniegt papildus skaidrojumus.

Tātad esam jau rakstiski snieguši savu viedokli uz tiesas uzdotajiem jautājumiem pagājušajā gadā.

Faktiski tas galvenais akcents būtu tas, ka Regulatoram ir Enerģētikas tirgus likumā noteiktas specifiskas kompetences attiecībā uz obligātā iepirkuma sistēmu, kas vairāk attiecas uz kopējo sistēmas izmaksu uzraudzību un publiskā tirgotāja darbības uzraudzību, pārbaudot aprēķinu par obligātā iepirkuma kompetenču apmēru un nosakot šo vērtību, ko pēc tam maksā lietotāji.

Regulatoram nav kompetenču, kas būtu saistītas ar atbalsta apmēru un to, kādā veidā notiek atbalsta uzraudzība.

Bet Regulators ir bijis iesaistīts Elektroenerģijas tirgus likuma un grozījumu izstrādē un virzībā Saeimā, attiecīgi Regulatora pārstāvji ir piedalījušies Saeimas Tautsaimniecības komisijas sēdēs, kur ir bijušas diskusijas par šīm tiesību normām. Līdz ar to Regulatoram ir bijusi iespēja sekot līdzi, kā šīs normas ir attīstījušās.

Lielā mērā var piekrist pagājušajā nedēļā jau Ekonomikas ministrijas sniegtajam viedoklim, ka šis faktiski ir veidojies kā likuma normu un Ministru kabineta normu kopums, kas ietver tās prasības, kas attiecas uz pārkompensācijas novēršanu un uzraudzības kritēriju noteikšanu. Tātad 2017. gadā bija Eiropas Komisijas lēmums, kas

saskaņoja valsts atbalstu saistībā ar obligātā iepirkuma sistēmu un uz šī lēmuma pamata tika papildināts Elektroenerģijas tirgus likums, atbilstoši tam tika iekļautas detalizētas normas MK noteikumos, kas bija uz šī likuma pamata izdotas, lai atrunātu to, kādā veidā notiek pārkompensācijas aprēķins un uzraudzība un to, kādas ir uzraudzības prasības staciju darbībai.

Attiecīgi no šī visa, Regulators var vienkārši ar savu iesaisti, kas vairāk ir saistīta uz tiem komersantiem, uz kuriem tiešā veidā šīs normas neattiecas, tātad attiecīgi Regulators izskata izmaksas un apstiprina tarifus siltumenerģijas komersantiem, kas ir regulēti un atbilst kritērijiem, kuriem ir jānosaka arī regulēts gala tarifs un šie komersanti nedarbojas pēc attiecīgajiem Ministru kabineta noteikumiem. Tā kā mums ir nedaudz līdzīgi komersanti, uz kuriem attiecas atšķirīgs regulējums.

Līdz ar to varbūt nevarēsīm sniegt detalizētu skaidrojumu par konkrētām normām un to, kā tas ietekmē pieteicējus, bet kopumā no tā, kas ir redzams no lietas materiāliem un kas iepriekš bija izsekojams arī no attiecīgo tiesību aktu grozījumu virzības, ir saprotams, ka šīs ir prasības, kas attiecas uz energoresursu efektīvu izmantošanu, uz pārkompensācijas novēršanu un no tā viedokļa mūsu ieskatā ir pamatoti, ka Ministru kabinets ir noteicis detalizētas prasības un kritērijus, kā tiek uzraudzīts atbalsta apmērs, kādā veidā ir jāizmanto energoresursi un attiecīgi arī līdz ar Eiropas regulu izmaiņām, šīs efektivitātes prasības laika gaitā ir kļuvušas stingrākas.

Tas būtu pamatā mūsu viedoklis. Esam gatavi atbildēt uz jautājumiem.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, paldies. Labdien.

Uzreiz, ņemot vērā jūsu teikto, ka jūs esat bijuši arī aktīvi iesaistīti šajā likuma grozījumu izstrādē, tātad runa iet par Elektroenerģijas tirgus likuma 31.³ pantu. Es pareizi sapratu? Šajā likumdošanas procesā jūs bijāt aktīvi iesaistīti tajā skaitā?

J. Miķelsons.

Ja var precizēt... Attiecīgi tie bija grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā, kas paredzēja izmaiņas vairākās normās, no kurām dažas attiecās uz Regulatora darbību konkrēti attiecībā par obligātā iepirkuma uzraudzību un pēc tam uz publisko tirgotāju. Tā kā esam bijuši klāt Saeimas komisijas sēdēs, bet par šo normu, šķiet, neesam tieši komentējuši.

A. Rodiņa.

Labi. Tad ekonomijas ietvaros tad es arī nejautāšu.

Tad es pāriešu pie citiem jautājumiem. Labi. Paldies.

Jūs savā iesniegtajā viedoklī norādi, ka no enerģijas lietotāju interešu aizsardzības viedokļa būtu atbalstāms tāds tiesiskais regulējums, kas nodrošina, ka pieteicēju tiesību īstenošana tiktu attiecināta vienīgi uz tādu izmaksu kompensēšanu, kas ir ekonomiski pamatotas.

Sakiet, lūdzu, vai jūsuprāt tieši biogāzes ražošanai izmantotais siltums varētu būt ekonomiski pamatots pieprasījums?

J. Miķelsons.

Varbūt sniegsu vispārīgu skaidrojumu, nevis konkrēti saistībā ar pieteicēju apstākļiem, bet to, kā izskatās šīs tehnoloģijas izmantošana.

Būvniecības valsts kontroles biroja pārstāvji jau norādīja arī uz Valsts kontroles veikto izvērtējumu par šo jomu un atbalsta mehāniskiem, kur faktiski komersantam, kurš ir veicis investīcijas un piesakās un saņem atļauju obligātajam iepirkumam elektroenerģijas ražošanā, vienlaikus ir iespēja arī lietderīgi izmantot un komerciāli realizēt siltumenerģiju vai nu tad kādam procesam, kas ir saistīts ar stacijas darbības nodrošināšanu vai pārdodot to citam komersantam.

Konkrēti no pieteicējiem, ja pareizi saprotu, tad arī starp tiem ir uzņēmums „Agro Iecava”, kas ir arī nodrošinājis pilsētas siltumapgādi ar siltumenerģijas nodrošināšanu, kas ir Regulatoram redzams no citu komersantu regulēšanas, kurš nodrošina ar siltuma apgādi šajā pilsētā.

Tāpat attiecīgi šis ekonomiskais potenciāls siltumenerģijas lietderīgai un potenciālai izmantošanai noteikti ir, un tad ir jautājums par šī te atbalsta samērīgumu. Ja konkrētajā vietā pretendents, kurš piesakās uz obligāto iepirkumu elektroenerģijas ražošanai redz iespēju arī lietderīgi realizēt siltumenerģiju, tas nodrošina lielāku ekonomisko efektu no šī atbalsta. Savukārt, ja tā ir bijusi kāda vieta, kur izvēlēts ierīkot šādu staciju, bet siltumenerģijai nav lietderīgas izmantošanas, tas drīzāk varētu liecināt, ka atbalsts elektroenerģijas ražošanai varētu būt bijis pārmērīgs, jo ir bijis lietderīgi veikt investīcijas arī tad, ja galā nav lietderīgas siltumenerģijas izmantošanas papildus tam, kas ir vajadzīgs stacijas pašas darbības nodrošināšanai.

Šajā kontekstā mēs arī savā rakstiskajā paskaidrojumā bijām vērsuši uzmanību arī uz to, ka svarīgi nodrošināt šo te pārkompensācijas uzraudzību un lielā mērā tas sasaucās arī ar to, ko Būvniecības valsts kontroles biroja pārstāvji norādīja, ka komersanti, pārvērtējot savu dalību sistēmā, atsaucās tieši uz šīm te rentabilitātes normu prasībām, kas nodrošina pārkompensācijas novēršanu atbalsta saņēmējiem. Paldies.

A. Rodiņa.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, vai jūsu ieskatā tad pieteikuma iesniedzējiem šis te izmaksātais saņemtais atbalsts ir pārmērīgs? Un vēl precizējot. Vai pārmaksu novēršanai nav paredzētas tā saucamās iekšējās peļņas normas aprēķins nevis tieši šīs te apstrīdētās tiesību normas, par kurām ir runa šajā te izskatāmajā lietā?

J. Miķelsons.

Paldies par jautājumu.

Tas, iespējams, lielākā mērā būtu attiecināms uz Ekonomikas ministru kā šo normu autoru.

Attiecīgi no Regulatora ieskata mēs redzam, ka ir būtiski vienlaikus gan noteikt konkrētu aprēķinu iekšējai peļņas normai vienlaikus pārkompensācijas novēršanai, kas šobrīd Ministru kabineta noteikumos jau ir ietverts, gan arī konkrētas darbības uzraudzības prasības, lai staciju darbība būtu salīdzināma tiktāl, ka to varētu attiecināt uz šo te normu vienveidīgu piemērošanu.

Tas lielā mērā sasaucas arī ar vienotā cikla definīcijas ietveršanu, jo iepriekš no Saeimas komisijas debatēm sapratām, ka ir situācijas, kur subjekti, kas nav regulētie komersanti, par kuriem mums nav pilnas informācijas par viņu darbību, ir dalījuši savu komercdarbību daļās starp vairākām juridiskajām personām, kur viena iegūst biogāzi un nodod citai, otra pēc tam to izmanto elektroenerģijas ražošanai atbalsta ietvaros un attiecīgi izvairās no atskaišu sniegšanas, kas attiecas no šīm te uzraudzības prasībām.

Tā kā no šī viedokļa es saprotu, ka gan likumdevēja mērķis, gan pēc tam konkrētās MK redakcijas, ir vērsti uz to, lai vērtētu šīs te stacijas kopumā un būtu iespēja nodrošināt pārkompensācijas pārbaudi arī tajās situācijās, kur tās varbūt vēsturiski ir bijušas sadalītas starp vairākiem iesaistītajiem komersantiem, bet ir nepieciešams veikt rentabilitātes kontroli par visu procesu. Paldies.

A. Rodiņa.

Vēl viens precizējošs jautājums.

Sakiet, lūdzu, vai tiešām tā arī ir, ka patlaban biogāzes elektrostacijām vai šiem komersantiem, kas ražo elektroenerģiju biogāzes stacijās, piedalīties obligātajā iepirkumā ir neizdevīgi. Vai tā tiešām ir?

J. Miķelsons.

Šeit varbūt būtu nedaudz plašāk jāskatās.

Pirmkārt, ir jāņem vērā, ka vairāki no obligātā iepirkuma saņēmējiem ir uzsākuši darbību pirms vairākiem gadiem un atbalsts ir terminēts, tas ir, uz noteiktu termiņu. Šobrīd ir attiecīgi atlikuši vēl daži gadi, kamēr liela daļa no saņēmējiem var pretendēt uz šāda veida atbalstu. Savukārt elektroenerģijas tirgus cena pēdējā gada laikā ir būtiski

pieaugusi, kas nozīmē, ka komersantiem varētu būt tīri ekonomiski pievilcīgi atteikties no obligāta iepirkuma un turpināt darbību un pārdot elektroenerģiju par tirgus cenu... Plus, kā arī bija norādīts jau iepriekšējās diskusijās, ka ir komersanti, kuriem, lai pielāgotos šīm prasībām, varbūt tiešām ir kādi apstākļi, kas prasa papildus investīcijas un tad viņiem ir jāvērtē, vai ir lietderīgi turpināt to darīt elektroenerģijas obligātā iepirkuma ietvaros, kur ir noteikti arī konkrēti cenas griesti, par kādu elektrību iepērk, vai nu arī meklēt citus risinājumus, kā turpināt darbību.

Regulatora pieejamā informācija vairāk attiecas uz stacijām, kas darbojas pēc koģenerācijas noteikumiem, kur ir vairāki siltumenerģijas pakalpojumu sniedzēji, kuru darbība ir regulēta un tur mēs to redzam kā tendenci, kura šobrīd pie tik augstām elektroenerģijas cenām, kādas tās ir tirgū, komersanti izvēlas liela daļa atteikties no obligātā iepirkuma sistēmas, pāriet uz sistēmu, kurā viņi elektroenerģiju pārdod par tirgus cenu un attiecīgi tad attiecīgās izmaksas, kas attiecās uz siltumenerģijas ražošanu, koģenerācijā iekļauj siltumenerģiju pakalpojumu izmaksās.

Tā kā šeit var būt situācija no tā, kas ir Regulatoram redzama, saistītā nozarē nav pilnībā attiecināta uz konkrētajiem pieteicējiem un biogāzi, bet šādu tendenci mēs novērojam.

Paldies.

A. Rodiņa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vai pieteikuma iesniedzējam būs jautājumi? Lūdzu!

T. Krūmiņš.

Jā, paldies, godātā tiesa.

Paldies par sniegto viedokli. Daži precizējoši jautājumi.

Atbildes rakstā jūs norādāt, ka nebūtu pamatoti paļauties uz šo te atbalstu nemainīgā līmenī, vienlaikus neveicot nekādas investīcijas, kas vērstas uz elektrostacijas ražošanas procesa efektivitāti. Es vēlējos precizēt, vai ar ražošanas procesa efektivitāti jūs domājat tieši elektroenerģijas ražošanu?

J. Miķelsons.

Jā, paldies par jautājumu.

Kā arī šajos MK kritērijos ir atrunāts, runa ir par kopējo iegūto enerģiju un tās izmantošanu. Tā kā viedoklis, kas ir rakstiskajos paskaidrojumos, būtu jāuztver, ka runa ir par visu saražoto enerģiju — gan elektroenerģiju, gan siltumenerģiju. Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies.

Un tad šajā pašā sakarā tad jautājums.

Kā, jūsuprāt, tie ieguldījumi tieši siltumenerģijas lietderīga patēriņa veicināšanā un izmantošanā ietekmētu elektroenerģijas ražošanu? Vai tur ir kaut kāda korelācija saskatāma?

J. Miķelsons.

Jā, paldies.

Tas drīzāk būtu saistāms kopā ar prasību par kopējās rentabilitātes uzraudzību, jo droši vien šī brīža apstākļos, kad ir papildus Eiropas regulējums par energoefektivitātes prasībām, nebūtu samērīgi turpināt sniegt atbalstu elektroenerģijas ražošanai, ja siltuma izmantošana pēc tam netiek nekādi uzraudzīta un ierobežota. Attiecīgi tas būtu nelietderīgi, ja šāds siltums tiktu vienkārši izvadīts atmosfērā un tiktu turpināts salīdzinoši dāsns atbalsts elektroenerģijas ražošanai. Tā kā tas būtu tas arguments, kas ir sniegts rakstveida paskaidrojumos. Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies jums liels.

Tad vēl neliels precizējošs jautājums par sezonalitāti jums kā iestādei, kas uzrauga siltumenerģijas nozari un tirgus spēlētājus tajā, noteikti dzirdējāt sēdes ietvaros izskanējušo informāciju, ka iepriekš prasība izmantot lietderīgi siltumenerģiju bija noteikta gada ietvaros, šobrīd tā ir noteikta mēneša ietvaros. Vai jums ir kāds viedoklis, vai vasarā saražoto siltumenerģiju ir vienlīdz lietderīgi iespējams izmantot, ja salīdzina ar ziemas mēnešiem.

J. Miķelsons.

Jā, paldies par jautājumu.

Mums noteikti nav pilnas informācijas par biogāzes ražotnēm, jo faktiski neviena no lauksaimniecības biogāzes ražotnēm nav regulēts komersants. Starp regulētajiem komersantiem ir atkritumu apglabāšanas poligoni, no kuriem četros notiek biogāzes savākšana elektroenerģijas ražošanai un, cik noprotams, tad šajās situācijās faktiski ir nepieciešama siltumenerģijas izmantošana procesa nodrošināšanai visu gadu.

Regulators no savas pieejas attiecībā uz regulēšanas funkciju veikšanu un tarifu noteikšanu parasti izvēlas gada griezumam, kas saistīts ar tarifa aprēķinu. Tātad komersantiem, kuriem ir regulēts tarifs, tas tiek aprēķināts par pilna gada rādītājiem, jo tādā veidā ir pamatoti noteikt konkrēto maksu, kas pēc tam maksātājiem un lietotājiem ir stabila uz visu gadu. Bet tas nekādā veidā nav saistīts ar tehnoloģisko procesu, vai tas būtu stabils vai mainīgs pa konkrētiem mēnešiem.

Tā kā no tās prakses un pieejas, kas ir Regulatoram, es droši vien nevarēšu tehniski precīzi atbildēt, vai konkrēti lauksaimniecības biomasas un biogāzes stacijām ir pamatoti piemēroti mēneša griezumai vai nē. Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies jums liels.

Un no pieteicēju puses vēl pēdējais jautājums tieši saistībā ar izskanējušo par jūsu kompetenci — tarifu noteikšana.

Jautājums: vai situācijās, kur elektrostacija ir izbūvēta ārpus apdzīvotām vietām, vai būtu pamatoti izbūvēt garas, kilometriem garas siltumtrases uz apdzīvotām vietām un vai šādu te siltumtrašu izbūves izmaksas ietekmētu gala lietotāju šo te siltumenerģijas tarifu, kas ir maksājams. Paldies.

J. Miķelsons.

Jā, paldies.

Attiecībā uz siltumenerģijas gala tarifu šobrīd Enerģētikas likums nosaka kārtību, kādā veidā licencēts siltuma apgādes operators var iepirkt siltumenerģiju no citiem siltumenerģijas ražotājiem, no neatkarīgajiem ražotājiem. Attiecīgi likuma 49. pants nosaka, ka tur var tikt piemērota vienošanās cena un ir jāpiemēro ekonomiskā pakāpeniskuma princips. Tātad, attiecīgi, ja ir neatkarīgs siltumenerģijas ražotājs, kurš var piedāvāt apdzīvotai vietai, kur ir siltumapgādes operators, savu siltumenerģiju, tad siltumapgādes operatoram ir pienākums tādu iepirkt, ja tā ir lētāka, nekā viņiem pašiem saražot vai pirkt no cita avota.

Līdz ar to šeit ir katrā konkrētajā gadījumā jāvērtē ekonomiskais izdevīgums, vai papildu siltumtrašu ierīkošana un siltuma piegādāšana atmaksāsies, ņemot vērā konkrētos siltuma apjomus un attālumus vai nē. Šeit nevar sniegt vispārīgu atbildi, tā kā tas tad būtu ļoti specifiski atkarīgs no katra konkrētā gadījuma.

Papildus varbūt vēlētos arī nedaudz paskaidrot, ko iepriekš jau pieminēja Būvniecības valsts kontroles birojs par atbalstu kā tādu. No diskusijām Saeimas komisijā ir izskanējis arī arguments, vai elektroenerģijas ražošana vienmēr ir labākais veids, kā atbalstīt biogāzu savākšanu. Mēs dzirdējām arī šīs tiesas sēdes laikā, ka Zemkopības ministrija ir uzsvērusi to, ka ir svarīgi nodrošināt biogāzes savākšanu, lai tā nenonāk atmosfērā, no kā ir lielāks kaitējums kā siltumnīcas gāzu efekts biogāzes dēļ, bet kā alternatīva izmantošana varētu būt biogāzes savākšana un attīrīšana, piemēram, izmantošana transporta nodrošināšanai. Biogāze kā transporta degviela.

Tā kā šajā ziņā mēs atkal esam atpakaļ pie tā, kāds ir elektroenerģijas ražošanas atbalsta samērīgums un vai tas ir tehnoloģiski izdevīgākais un ekonomiski pamatotākais veids, kā izmantot savākto gāzi vai ir pieejami arī citi izmantošanas veidi, kuri var būt

atkarībā no atrašanās vietas tīri ekonomiski pamatotāki un dot lielāku pienesumu tautsaimniecībai.

Tā kā šeit būtu jāskatās tīri no ekonomiskā kritērija, kas katrā konkrētajā vietā ir lietderīgākais izmantošanas veids un pēc tam jāpiemēro tas, vai tehnoloģiskā ražošana ar piedāvāto atbalstu ir samērīga vai nē. Tas arī ir tas, kā mēs nolasām šo te likuma grozījumu, kurā būtiskākā norma ir par to, ka atbalsts nedrīkst būt pārmērīgs. Paldies.

T. Krūmiņš.

Paldies jums liels.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi?

H. Skarbnieks.

Paldies, godātā tiesa. Nebūs.

A. Laviņš.

Vai Ministru kabineta pārstāvim būs jautājumi?

R. Vītiņš.

Nē, jautājumi nebūs.

A. Laviņš.

Paldies.

Labi... Vēl papildu jautājums ir tiesnešiem. Un vārds tiesnesei Jautrītei Briedei.

Lūdzu!

J. Briede.

Jā, paldies.

Mani ļoti ieinteresēja tas, ko jūs nupat teicāt par to citu iespēju, kā var vēl labāk izmantot to slikto gāzi.

Bet vai... teiksim, pieteicējs saka, ka viņi jau tā kā ir investējuši šajās te iekārtās, lai tieši saražotu kā elektroenerģiju. Vai ir kaut kāds regulējums... es vienkārši galīgi nezinu, varbūt jūs zināt... vai ir kaut kāds regulējums, kas veicinātu šo... ko arī jūs teicāt, šo iespēju izmantot arī transporta degvielas ražošanai. Paldies.

J. Miķelsons.

Jā, paldies. Tas varbūt ir nedaudz ārpus Regulatora tiešās kompetences. Es vienkārši šobrīd cenšos arī informēt godāto tiesu par to diskusiju, kas ir arī nozarē bijusi.

Tātad tehniski no tā, kas ir šobrīd īstenots kā elektroenerģijas ražošanas atbalsts, šis atbalsts ir piešķirts ar sākotnējiem lēmumiem un atbilstoši MK noteikumu regulējumam uz 20 gadu termiņu. Beidzoties šim atbalsta termiņam, katram iesaistītajam komersantam ir iespēja izvērtēt, vai viņam ir lietderīgi veikt kādus papildus ieguldījumus un turpināt izmantot iekārtas mēģinot tad konkurēt elektroenerģētikas tirgū bez atbalsta, vai izmantot gāzes savākšanas iekārtas un veikt papildus investīcijas, izmantojot savākto gāzi citiem mērķiem.

Šobrīd ir Eiropas regulējums par to, ka ir nepieciešams izvērtēt un padarīt tiesiski pieejamu arī biogāzes attīršanu līdz tīram metānam, lai to varētu ievadīt dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā. Ir veikti no Ekonomikas ministrijas puses arī attiecīgie grozījumu izstrādes teksti un šobrīd, ja es pareizi saprotu, tad Ministru kabinets ir atbalstījis prasības par biogāzes... biometāna ievadīšanu dabasgāzes pārvades sadales sistēmā. Tad attiecīgi tas būtu viens no veidiem, ka šādā veidā no lauksaimniecības produkcijas atlikumiem iegūto un savākto biogāzi ir iespējams tālāk izmantot dabasgāzes sistēmā, tur ir jāveic tīri ķīmiski mehāniska attīršana, lai tajā nebūtu piemaisījumu un pēc tam viņa pēc sava sastāva neatšķiras no dabasgāzes un sistēmā to var izmantot.

Un otrs veids, ir, ka šāda veida gāze ir izmantojama kā transporta degviela vai nu lauksaimniecības tehnikas darbināšanai vai arī izmantot to tālāk cita veida transportam. Mēs šobrīd redzam, ka sašķidrināto dabasgāzi izmanto, piemēram, sabiedriskais transports Jēkabpilī, šobrīd ir jaunas investīcijas sabiedriskajam transportam ar sašķidrināto dabasgāzi Daugavpilī. Tā kā tās visas ir lietas, kuras šajā brīdī tirgū attīstās un šādi jauni risinājumi parādās.

Šeit katram konkrētajam lauksaimniecības uzņēmumam ir jāskatās, kādas ir viņa iespējas pēc tam, kad sākotnējais investīciju cikls ir noslēdzies un kas ir nepieciešams tālāk un vai ir lietderīgi turpināt tālāk attīstīt elektroenerģijas ražošanu vai skatīties uz citu iegūtās enerģijas izmantošanu.

Papildus tam varu paskaidrot, ka no Regulatora uzraudzībā esošajiem atkritumu poligoniem, visiem ir noteikts pienākums savākt biogāzi, kas rodas atkritumu apglabāšanas procesā un šobrīd, kā jau teicu, četros poligonos notiek tālāka gāzes izmantošana elektrības ražošanai, arī tur, kur ir vēsturiski komersanti izmantojuši iespēju un pieteikušies šim atbalstam elektroenerģijas ražošanai.

Savukārt citos poligonos vai nu no mazāka savākto atkritumu apjoma vai vēsturiski izveidotās poligonu infrastruktūras, kas nedod iespēju tik lielu apjomu gāzes savākt, gāze vienkārši tiek sadedzināta lāpā, lai atmosfērā nonāktu gāzes, kas ir mazāk kaitīgas videi un nerada tik lielu siltumnīcas gāzu efektu.

Tā kā šeit tas ir lielā mērā katra komersanta darbības mēroga un iegūtās gāzes izmantošanas ekonomiskā potenciāla jautājums, vai ir lietderīgi veikt papildus investīcijas un iegūt kādas iekārtas, lai to tālāk komerciāli izmantotu, vai izpildītu

minimālās vides prasības biogāzi sadedzinot un pārvēršot par salīdzinoši mazāk kaitīgo CO₂ un ūdens tvaikiem un vienkārši izvadot atmosfērā.

Tas tīri no vienas no Regulatora nozarēm darbības uzraudzības. Paldies.

J. Briede.

Paldies jums.

A. Laviņš.

Paldies.

Vēl papildu jautājums ir tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Labdien! Jūs minējāt, ka apstrīdētās normas bija vērstas uz to, lai novērstu pārkompensāciju un arī ar tām stacijām, kas tika ierīkotas vietās, kas ir diezgan attālināti no apdzīvotajām vietām... un tāpat, arī lai varētu to elektroenerģiju lietderīgi izmantot un lai tas, kas nāk... izņemot to, kas ir pašas stacijas vajadzībām, lai tas, teiksim tā, neizkūpētu gaisā.

Vai no jūsu teiktā es saprastu to, ka jūs saredzat to, ka tas, kas tiek izmantots pašas stacijas vajadzībām, tomēr tiek uzskatīts par lietderīgi izmantojamo, vai arī nē, jo apstrīdētais regulējums, atšķirībā no esošā, nu neparedzēja to ieskaitīt pie lietderīgi izmantotās elektroenerģijas.

J. Miķelsons.

Jā, paldies.

Ja varu atsaukties uz iepriekš Saeimas komisijā notikušajam diskusijām, tad es saprotu, ka liela problēma bija tā, ka tajā brīdī, kad šis regulējums tika piedāvāts, kas jau ir 2018. gada rudens, nebija precīzas uzskaites par pašpatēriņa apjomiem. Un tas radīja nepieciešamību noteikt stingrākus kritērijus un to, kā veidā pašpatēriņš būtu jāuzskaita un kādā apmērā to varētu ņemt vērā.

Tīri no tā, ko mēs redzam no citām jomām un arī kaut vai no tiem pašiem atkritumu poligoniem un biogāzes apsaimniekošanu tajos, manuprāt, ir kaut kādā mērogā, kaut kādā proporcijā pamatoti izmantot arī šo te saražoto siltumu pašas gāzes fermentācijas procesā. Tā kā, ja mēs skatāmies par šiem šobrīd spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem un noteiktajiem procentiem, es pieļauju, ka tie ir balstīti uz faktiskajām diskusijām ar nozares uzņēmumiem un viņu rādītājiem, un man nebūtu pamata tos apšaubīt. Paldies.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies, Miķelsona kungs, par sniegto viedokli un izsmeļošajām atbildēm. Novēlēšu arī jums jauku dienu un jūs varat atslēgties no pieslēguma tiesas sēdei.

J. Miķelsons.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi... Tātad tiesa nolemj izsludināt pārtraukumu šobrīd līdz pulksten 14.00. Tātad jūsu rīcībā šobrīd ir divas stundas un pulksten divos turpināsim tiesas sēdi ar nākamo pieaicināto personu uzklaušīšanu.

(Pārtraukums.)

A. Laviņš.

Lūdzu, sēdieties!

Turpinām tiesas sēdi ar pieaicināto personu uzklaušīšanu.

Kā nākamā ir biedrība „Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija”. Šo biedrību tiesas sēdē pārstāv Jānis Irbe.

Vai Jānis Irbe ir ieradies?

Labdien. Jautāšu tiesas sēdes sekretārei, vai personas apliecinātie dokumenti ir pārbaudīti un pilnvarojums?

A. Ziemele.

Jā, dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Irbes kungs, mēs aicinām jūs ieņemt vietu šeit pie tribīnītes un varat sniegt biedrības vārdā viedokli Satversmes tiesai. Lūdzu, jums vārds!

J. Irbe.

Labdien, godājamā tiesa!

Jā, nu, mūsu viedoklis ir izklāstīts mūsu atzinumā jau ļoti garš. Droši vien, ka līdzīgi viedokļi jau ir uzklaušīti. Es varbūt tad īsi par būtisko.

Kā būtisko vēlos minēt to, ka federācija jau no paša sākumā, kā tika izveidoti noteikumi šie jaunie, vienmēr uz uzstājusies par to, ka noteikumi ir divi dažādi, kuri sadala it kā vienādas tehnoloģijas pa dažādiem Ministru kabineta noteikumiem, taču pēc būtības abas divas nozares strādā abos divos noteikumos it kā vienādi, taču sākotnēji noteikumi kā tādi bija radīti tieši atjaunojamās enerģijas attīstībai. Un konkrēti, biogāzes, biomasas, vēja, saules enerģijas attīstībai. Tur arī tad attiecīgi

ražotāji pieteicās un ar tādu domu, ka tieši noteikumi tika radīti elektroenerģijas atbalstam ar domu ražot no vietējiem resursiem elektroenerģiju.

Taču tajā laikā tika izveidojusies tāda situācija, ka gribētāju uz šo atbalstu bija daudz un valsts izlēma... valdība... par labu tam, ka arī šāda paša veida stacijas atbalstam tiks atļauts arī koģenerācijas staciju noteikumus, kas pēc būtības, protams, ir radīti pilnīgi cita veida atbalstam un citiem darbības principiem jeb mērķiem... pareizāk sakot.

Un attiecīgi šīs stacijas, kas sākotnēji bija pieteikušās šim 262. Ministru kabineta noteikumiem, kas vēlāk kļuva par 560., jau no paša sākuma gāja uz šo atbalstu ar konkrētu mērķi: tātad, no saviem resursiem ražot elektroenerģiju un būvēt šīs stacijas tur, kur attiecīgi ir viņu resurss. Tātad, tika izvēlētas fermas šajā gadījumā, kurās tad bija arī šis pašu atlikuma produkts, kūsmēsli pārsvarā, un tieši lai samazinātu šos loģistikas izdevumus, tad tāpēc arī tika izvēlētas šīs atrašanās vietas pēc iespējas tuvāk resursam. Vēl cita starpā... noteikumus arī bija paredzēti dažādi ierobežojumi transportēšanai tajā laikā. Bet savukārt no otras puses noteikumi vispār nerunāja tajā laikā par to, ka vajadzētu kaut ko darīt ar siltumu.

Ja pēc loģikas šiem komersantiem jeb stacijām konkrēti būtu tāda izvēle jeb dots šis piedāvājums no Kabineta noteikumiem vai pieprasījums obligātā kārtā izmantot siltumenerģiju, tad, protams, tās izvēles būtu pavisam citas. Iespējams, ka liela daļa staciju nemaz netiktu uzbūvētas, jo loģiski, ka tajā gadījumā, ja stacijai jāizvēlas šis siltuma noņēmējs, un jābūvē tās stacijas, visticamākais, pie diezgan palielām apdzīvotām vietām, kur ir centralizētā siltuma apgāde, tas ir, iespējami tuvāk pilsētām, jo mazajās varbūt pašvaldību katlumājās, kuras arī nodrošina centralizēto siltuma apgādi, nemaz tāds daudzums siltuma nemaz nav nepieciešams, tāpēc arī tur nebūtu varbūt lietderīgi tās būvēt. Līdz ar to tātad, ja tāds mērķis tiktu izvirzīts un tādi nosacījumi, tad stacijas, kā jau es saku, daudzas nebūtu varbūt nemaz uzbūvētas, bet būtu uzbūvētas tās, kuras būtu, varbūt pat kaut kur citur.

Šajā gadījumā tādi mērķi no valsts puses nebija uzstādīti. Ar noteikumiem tika noteikts tas, ka ir vienkārši jāražo elektroenerģija, par ko arī tiek saņemts atbalsts.

Līdz ar to nu tās stacijas tā arī strādāja. Savukārt otras kategorijas stacijas, kas pieteicās darbībai pēc koģenerācijas Ministru kabineta noteikumiem, nu tad tur, protams, jau no paša sākuma bija nosacījumi, ka ir obligāti jāizmanto siltums un principā siltums tur šajos noteikumos ir kā primārais resurss, tad tām arī attiecīgi tas viss bija jāievēro un viņu izvēle bija par labu siltuma izmantošanai. Tātad, attiecīgi jāsasniedz efektivitāte un viss pārējais, kas Ministru kabineta noteikumos ir noteikts.

Savukārt stacijām, kas ir iesniedzēji, ir jāsaka, ka pēc daudzu gadu darbības valdība attiecīgi dod uzdevumu politisku... Saeima... rīkoties un visu pielīdzināt vienādi. Un šajā gadījumā man pēc, teiksim, pieciem, sešiem gadiem, kad ir jau darbībā stacija un uzliek par pienākumu pēkšņi radīt būtībā vēl vienu ražotni nenokurienes

vienkārši tāpēc, ka tagad mēs esam izdomājuši, ka jums būs arī jāizmanto siltums. Nu, tas jau pēc pašas tās būtības jau ir jau tāds... sākotnējā mērķa tāds pilnīgi pretējs uzdevums un būtība: man kā komersantam tagad jau uzbūvētai stacijai rast risinājumu, meklēt līdzekļus vispār, lai to darītu un izdomātu vispār, kādā veidā es kaut ko būvēšu un kas tas būs.

Nu, tā ir tā pati lielākā, teiksim, tāda mūsu ieskatā nepareizība pieejā no valsts puses un tas ir arī būtiskākais, ko mēs šeit vēlējāmie norādīt savā atzinumā, lai aizstāvētu mūsu ražotājus.

Un otrkārt, protams, tāpat arī par siltumenerģijas, kas varētu būt jau nākošais punkts, kas nav varbūt tas pats būtiskākais, bet nu noteikti arī ir svarīgs... ir tā tad šī kārtības piemērošana par siltumenerģijas izmantošanu, par tās aprēķināšanas kārtību, ka tiek noteikts, ka kalendārais mēnesis un nevis kalendārais gads... un tām stacijām faktiski... tas visiem bija skaidrs, ka tur nav nekādu iespēju vispār kalendārā mēneša ietvaros, tā tad attiecīgajos mēnešos sasniegt šo efektivitāti.

Par to mēs, protams, daudz norādījām, stāstījām gan ministrijai sanāksmēs, gan arī Saeimas komisijās skaidrojām, runājām arī atsevišķi ar Saeimas Juridisko biroju un jāsaka, ka Saeimas Juridiskais birojs mūs atbalstīja šajā ziņā, bet nu... deputāti lēma pretēji, tomēr nosakot, ka šis aprēķinu periods ir kalendārais mēnesis un vienkārši Latvijas specifika, protams, ir tāda, kādā mēs dzīvojam — ziemā ir aukstie mēneši un vasarā ir karstie mēneši un objektīvi, protams, ziemas mēnešos fermenteru sildīšanai siltums ir nepieciešams daudz vairāk, attiecīgi vasarā karstajos mēnešos tas ir daudz mazāks. Tāpat arī siltumenerģijas izmantošana kā tāda, loģiski, ka aukstajā periodā ir daudz nepieciešamāka kā vasaras periodā.

Jebkurā gadījumā direktīva vienmēr ir... un pie tam, tā ir Koģenerācijas direktīva... Faktiski šeit tiek arī jauktas direktīvas pielietošana, jo šajā gadījumā stacijas, kuras ir 560. noteikumos, darbojas pēc Atjaunojamās enerģijas direktīvas, savukārt stacijas, kas ir koģenerācijas noteikumos, pēc Koģenerācijas direktīvas. Bet šajā gadījumā attiecībā uz siltuma izmantošanu, šīm atjaunojamās enerģijas stacijām tiek piemērota Koģenerācijas direktīva un jebkurā gadījumā Koģenerācijas direktīva runā par gadu kā aprēķina periodu, nevis par mēnesi. Bet, nu tas atkal ir tāds Latvijas vietējais pielietojums jeb interpretācija,

Nākošais, ir, protams, kas vēl ir būtiski... un par ko mēs vienmēr esam cīnījušies. Diemžēl tā arī obligātais iepirkums, var teikt, pagāja cīnoties un Saeimā mainoties, bet mūsu viedoklim nepiekrītot... tas ir, par pašu tehnoloģiju kā tādu un tās atšķirību pret dabasgāzes tehnoloģijām, kur šajā gadījumā biogāzes stacijām par visām varēm tiek uzspiests viedoklis, ka biogāzes stacijā ietilpst viss ražošanas cikls, ieskaitot pašu elektroenerģijas un siltuma ražošanu, bet arī tanī skaitā ieskaitīts tiek visa kurināmā sagatavošanas process kā vienots tehnoloģiskais cikls. Un pēdējos likuma grozījumos vēl nāk šis te termins papildus kā „vienotā tehnoloģiskā cikla princips”.

Savukārt arī tādām pašām stacijām, tikai kas darbojas ar dabasgāzi, principā nav nekāda tehnoloģiskā cikla, ir tikai krāns jeb pievads no maģistrālā vada un tālāk seko uzreiz gāzes turbīna un ģenerators. Tātad šajā gadījumā tur šis elektroenerģijas ražošanas cikls beidzas faktiski pie gāzes krāna, ja tā vienkāršoti var teikt. Un biogāzes stacijā, kurā ir tehnoloģija... tehnoloģija ir tāda pati, tikai ir cita gāze, šeit tiek ieskaitīts tā, ka stacija ir viss, ieskaitot arī fermu, ja tā var teikt... un jebkurš atlikumu produkts, kur viņš rodas. Tas arī ir tāds aspekts, kuru mēs vienmēr esam apstrīdējuši, taču diemžēl mums nekad nenāca pretī.

Nu... tādos lielos vilcienos, ja tā var teikt latviski, tad tie arī ir tie būtiskie aspekti, ko mēs vēlējāties pateikt.

A. Laviņš.

Paldies par sniegto viedokli un būtiskāko apsvērumu norādīšanu tiesai.

Es varbūt tādu ļoti vispārīgu jautājumu, ņemot vērā, ka jūs esat Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācijas pārstāvis.

No jūsu sniegtā viedokļa varēja saprast, ka jā, jūs norādāt uz šīm divām direktīvām. Viena, kas ir attiecināma uz elektroenerģijas ražošanu koģenerācijas stacijās, otra — kas attiecas uz elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem resursiem.

Bet man tomēr tāds vispārīgāka rakstura jautājums. Sakiet, par izpratni jums kā šīs jomas speciālistam, par zaļās... atjaunojamās enerģijas ražošanu... Vai tā ir efektīva? Zaļās atjaunojamās enerģijas ražošana, ja tās ražošanas procesā tiek iegūta siltumenerģija, un tā tiek izvadīta atmosfērā.

Es runāju par to posmu tad, kad jūs uzsākat darbu pie nosacījumiem, kā jūs uzsvērāt, valdība nebija šādus nosacījumus izvirzījusi. Bet es jums kā speciālistam vaicāju, vai pēc būtības tajā brīdī, uzsākot... pat ja valdība to neprasa, jums neradās jautājums, a ko darīt ar šādu enerģiju? Paldies.

J. Irbe.

Jā, paldies par jautājumu.

Nu, jāsaka, ka šīs stacijas... nu, es tagad, protams, no galvas nepārskaitīšu visus pieteicējus... bet mana pārliecība ir, ka siltums tika izmantots jau sākotnēji.

Cits jautājums ir, protams, kā mēs vērtējam efektivitāti. Efektīvs siltums... manuprāt, efektīva siltuma izmantošana, arī izmantošana elektroenerģijas ražošanai, kas arī bija šo noteikumu mērķis, un tajā skaitā izejvielu sagatavošanai, to pašu fermenteru sildīšanai, tika izmantots pašu saražotais siltums, kas, manuprāt, ir efektīva izmantošana. Bet, protams, nenoliedzami siltums tika izmantots arī cita veida iekārtām, tajā skaitā slaukšanas zālēm un mehāniskajām darbnīcām... nu, es tagad daudzus piemērus tagad nesaukšu, kur nu kurš ir izmantojis šo siltumu. Jebkurā gadījumā tad,

kad mēs pienākam pie kaut kādas mērīšanas, tad, protams, mēs varam noteikt, kādā veidā mēs nosakām, kur tad ir šis brīdis, kad tas ir efektīvi un kad vairs nav efektīvi. Šajā gadījumā uz šiem pieteicējiem no sākuma, kad viņi pieteicās uz šo atbalstu, šāda mēraukla vispār netika izvirzīta. Tāpēc efektivitātes mērīšana šeit nebija uzlikta kā pienākums, tā teiksim.

Un no otras puses... tā tad, vienalga, ja jau vispārīgi, tad teikšu, ka tas pats TEC-2 visu laiku ir ļoti neefektīvi arī izmantojis siltumu, nekad nav saņēmis par to pārmetumus. To dara joprojām. Arī šobrīd mēs varam, protams, ar lozungiem teikt, ka mēģina samazināt cenu mums kopējo, bet samazinot cenu šobrīd tiek ražota elektroenerģija, bet siltums ļoti veiksmīgi tiek pūsts vienkārši gaisā caur dzesētājiem. Tad nu arī tāds salīdzinājums tomēr, kurš šeit ir efektīvāks un kurš šeit kaut ko labu darba vai nē...

Un biogāzes sakarā te vispār būtu jāskatās no otras puses, kā vispār valsts vērtē biogāzes staciju būtībā kā tādu, kas šis ir? Atkritumu vai atlikumu produktu pārstrādātājs primāri? Vai elektroenerģijas ražotājs? Jo biogāzei ir tā viņas priekšrocība, ka tomēr tas ir komplekss ražošanas veids, kas arī daudz kur rada papildus ieguvumus, kas nav salīdzināmi ar fosilo ražošanu, kurā praktiski ir tikai gala produkts, kas nes kaut kādu pievienoto vērtību. Šajā gadījumā biogāzes stacijā pārstrādā atkritumus, samazina to daudzumu, ievērojami samazina tos pašus SEG-emisijas, CO₂ emisijas un veic papildus... teiksim, rada papildus ieguvumus valstij un visam klimatam un visai sabiedrībai.

A. Laviņš.

Tā tad, ja es pareizi sapratu no jūsu sniegtās atbildes, principā šajā jomā strādājošie apzinājās, ka tiek siltumenerģija ražota un ka tā ir jāizmanto efektīvi. Tikai tas, kur varētu būt iebildumi, ir tajā, kā izmērīt to efektivitāti, kādā tiek izmantota siltumenerģija. Es pareizi sapratu no jūsu sniegtās atbildes to uzvaru?

J. Irbe.

Jā, tieši tā. Un viņi tā arī darīja un rīkojās, manuprāt.

A. Laviņš.

Paldies. Jo šajā lietā būtisks ir arī apsvērumus par tiesiskās palāvības principa ievērošanu, ka mainīti spēles noteikumi un spēles noteikumi esot mainīti nesaprātīgi, tāpēc šajā kontekstā es vēlējos jums kā šīs jomas speciālistam pavaicāt par vispārēju lietu izpratni. Paldies.

Tiesnešiem būs jautājumi? Būs.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, labdien. Paldies par jūsu viedokli.

Sakiet, lūdzu, jūs arī teicāt, ka tā tad šīs te... es lietošu terminu „biogāzes elektrostacijas” nevar sasniegt šo te nepieciešamo 75 procenti vai citu procentu efektivitāti. Kā jūs skaidrojat? Tā ir tāda šo pieteikumu iesniedzēju subjektīva nespēja sasniegt, vai arī nu, tā ir tāda kopīga tendence un arī citas biogāzes elektrostacijas nevar sasniegt šo te nepieciešamo efektivitāti? Proti, vai tas ir saistāms ar kādiem objektīviem apsvērumiem, vai tā ir šo pieteikuma iesniedzēju subjektīva nespēja, jo mums lietā arī ir iesniegtie papildus apsvērumi, kur ir skaisti nodemonstrēts pa mēnešiem, kādi ir šie te efektivitātes rādītāji. Bet kāds būtu jūsu viedoklis, kā to izskaidrot? Paldies.

J. Irbe.

Paldies.

Objektīvi vai subjektīvi... Nu, kā jau minēju. Viss ir atkarīgs no tā perioda, kādā mēs mērām efektivitāti un attiecīgi arī pieteicēji... attiecīgi ir periodi, kad viņi to var sasniegt un ir periodi, kad viņi to nevar sasniegt.

Bet ir nākošais aspekts. Tad pēc būtības, ko jau es minēju... vai tā tad šī siltumenerģija, kas tiek izmantota izejvielas sagatavošanai, tā nav lietderīga? Manuprāt, tā arī ir lietderīga siltumenerģija. Un šādi skaldot lietderības principu... jo mēs vienā brīdī... tad mēs viņu varam vēl vairāk saskaldīt un teikt, ka centralizētā siltumapgādē izmantotā ir lietderīga, un, teiksim, pašu ražošanā, kaut kādā cita veida izmantošana, šajā gadījumā kādam arī var ienākt prātā un teikt, ka tā nav lietderīga šajā gadījumā.

Es uzskatu vēlreiz... ka visa saražotā siltumenerģija, kas tajā tiek izmantota. Neatkarīgi no tā, vai paša vajadzību apmierināšanai vai ražošanas vajadzību apmierināšanai, viņa ir lietderīga.

Un periods, kā jau minēju... pie šādiem klimatiskajiem apstākļiem, kā ir Latvijā, nevar būt mērīts viena mēneša periodā, jo mums ir sezonāli klimatiskie laika apstākļi, šie četri gadalaiki un izteikta ziema un salīdzinoši karsta vasara, kā, piemēram, šogad. Tāpēc, vienīgais objektīvais periods ir gads nevis kalendārais mēnesis.

A. Rodiņa.

Tātad, vai es pareizi sapratu. Tātad problemātika iezīmējas gada atskaites periodā un vai es pareizi saprotu, ka jūsu viedoklis arī ir, ka tā tad biogāzes ražošanai nepieciešamais siltums būtu jāuzskata par lietderīgi izmantotu. Tā es saprotu. Vai pareizi?

J Irbe.

Jā. Es tā uzskatu.

A. Rodiņa.

Nu, jūs jau zini, ka tas ir tieši tas vienotais tehnoloģiskais cikls, kas ievieš šādu izpratni un tiesai arī ir sniegti viedokļi, ka tieši pamatojoties uz šo vienoto tehnoloģisko

ciklu, tā izpratni, tieši tad biogāzes ražošanai nepieciešamo siltumu nevarētu ieskaitīt kā lietderīgi izmantotu un tas būtu jāuzskaita par pašpatēriņu.

Sakiet, lūdzu, kā jums šķiet, vai varētu būt un vai būtu jāparedz arī kādi izņēmumi no vienotā tehnoloģiskā cikla principa, ko šādā gadījumā varētu attiecināt uz biogāzi, proti, ka šo vienoto tehnoloģisko ciklu nevar attiecināt vienādi uz visiem. Un kādi tad ir tie galvenie apsvērumi? Kāpēc tad uz biogāzi būtu jāattiecina kāds cits princips nekā šis vienotais tehnoloģiskais cikla princips? Paldies.

J. Irbe.

Paldies.

Jā, nu es jau minēju, ka biogāzes ražošana ir specifiska un tāpat atbalstāma no valsts puses dažādu pamatojamu mērķu dēļ. Un savukārt, protams, nozare, kura ir ārkārtīgi atkarīga no resursa, sava resursa... tad tāpēc, manuprāt... un resurss šajā gadījumā ir atlikuma produkts jeb atkritums, un tāpēc uzskatīt to kā manā tehnoloģiskajā ciklā ir ieskaitāms šis atkritumu vai atlikumu produktu rašanās cikls, tas ir nepamatoti, jo šajā gadījumā tie tiešām ir atlikumu produkti, kuri vēlāk tiek pārstrādāti, radot tiem papildus pievienoto vērtību un atdevi... labumu kaut kādu gūstot.

Un, jā... manuprāt, protams, biogāzes stacijām šajā gadījumā bija jārada izņēmums vai... es pat teiktu, ka ne izņēmums... bet šis te vienotā tehnoloģiskā cikla princips jānosaka, vērtējot šos visus aspektus un parametrus tā, lai atbilstīgi šīs te stacijas spētu izpildīt tām uzstādītos mērķus, ar kādiem tās tika radītas. Un savulaik tās tika atbalstītas ar mērķi ražot vietējo elektroenerģiju no resursiem, šajā gadījumā, no tiem atkritumiem jeb atlikumu produktiem.

Tāpēc pēc gadiem astoņiem vai desmit... kā nu kuram... radīt tagad tādu vienoto tehnoloģiskā cikla principu, ka faktiski stacijas ir jau nostrādājušas savu pusatbalsta periodu un ar šāda principa piemērošanu faktiski apgriezti visu to sākotnējo mērķi pretēji... jo šajā gadījumā iznāca tā, ka, piemērojot šādas normas kā efektivitātes norma, kā vienotā tehnoloģiskā cikla principa norma... nu, tur vēl pa starpu dažādas varbūt mazāk sekundārākas normas, faktiski tika radīts pretējs mehānisms, ka komersantam šajā gadījumā būtu jāiziet no tiem uzstādītajiem valsts mērķiem vai parametriem un jādomā, vai vispār man ir jēga tādu tehnoloģiju ieviest dzīvē un radīt. Jo, pilnīgi godīgi, ja, protams, man tagad pateiktu, 2020. gadā, ka ir šādi uzstādījumi, ir tāds likums, tādi Ministru kabineta noteikumi, es esmu pārliecināts, ka vismaz personīgi es noteikti vispār nepretendētu uz šāda veida atbalstu un nebūvētu tādu staciju. Jo daudzos gadījumos tas faktiski pat sākotnēji nav izpildāms.

Bet, kā jau minēju... ja mēs galu galā to uzsākām šādu programmu uz vairāk kā desmit gadiem, tad ir pilnīgi nepamatoti šajā atbalsta perioda vidū pēkšņi radīt pilnīgi pretējus nosacījumus. Faktiski, nu, tādus, ar kuriem... nu, es saku, ka es tādu staciju varbūt ka nemaz nebūvētu, ja man tagad būtu tāda izvēle.

A. Rodiņa.

Paldies.

Jūs jau kā nozare noteikti arī sekojat un noteikti arī piedalāties visās aktivitātēs, kas ir saistītas ar šiem noteikumiem. Jūs jau zināt, ka ir grozīti šie 560. Ministru kabineta noteikumi tagad šī gada pavasarī un esam par šiem grozījumiem runājuši.

Sakiet, lūdzu, kā nozare vērtē šos te grozījumus un, proti, ir īpaši, ja mēs skatāmies uz 21.6. punktu, atbilstoši kuram zināms daudzums siltumenerģijas, kas tiek izmantots biogāzes ražošanai, tagad tiek uzskatīts par lietderīgi izmantotu. Vai šis te jaunais tiesiskais regulējums nenovērš to problēmu, par kuru mēs šodien tiesas sēdē runājam un šķetinām jautājumu šajā lietā? Vai šīs noteiktās atkāpes principā no vienotā tehnoloģiskā cikla, kas ir ieviestas ar Ministru kabineta noteikumiem, nav labvēlīgas pieteikuma iesniedzēju nozarei? Paldies.

J. Irbe.

Paldies.

Nu... tā tad, kā vispār vērtēt šos noteikumus. Nu, jā saka, ka grozījumi noteikumos tika pieņemti kā kompromiss. Noteikumu grozījumi, ja tā varētu teikt, netika pieņemti divu gadu garumā, tas viss ievilkās. Protams, ka mums kā nozarei bija ļoti fundamentāli iebildumi pret ļoti daudzām normām, ko izvirzīja likuma grozījumi, kas savukārt tika pieņemti 2020. gada februārī, bet kuros, protams, palika punkti, kā parasti likumā, kuri ir tomēr interpretējami un kurus savukārt Ministru kabineta noteikumos tiešām arī dažādi interpretēja attiecīgie cilvēki, kas pie tiem strādāja. Noteikumu grozījumi... tagad no galvas nepateikšu... bet, manuprāt, līdz to pieņemšanas dienai mums vispār bija apspriešanās kādi 27 varianti. Tā mēs cīnījāmies tos divus gadus un faktiski šopavasār... es saku pilnīgi godīgi... tika pieņemts kompromiss jeb vienošanās ar nozari, kuros valdība nāca pretī un bija gatava piekāpties veselā virknē gan nosacījumu, gan punktos, kas runāja par kontroli, par tieši kontroles pielietojumu dabā, tika veiktas dažādas piekāpšanās un pārrunās ar nozari tika atrasti šie kompromisi. Noteikumi tika pieņemti, bet nu, kā jau jūs arī visi droši vien esat lasījuši, tad lielā mērā ar mērķi tādu vai apzinoties to, ka lielākā daļa ražotāju tāpat tā vai citādi no tā obligātā iepirkuma aizies. Tāpēc arī šo kompromisu varbūt bija salīdzinoši šobrīd vieglāk arī panākt savstarpēji.

Jā... ir punkti, kas noteikti... tie ir šajā gadījumā arī 21.6., kuri, var teikt, runā pretī iepriekš radītajiem punktiem, par kuriem ir šeit runa. Un tāpat, protams, tur ir virkne punktu, kas ir mainīti šopavasār, par kuriem pat iepriekš stacijas ir sodītas, par daudziem punktiem atņemti iepirkumi un tamlīdzīgi... Ār šiem grozījumiem, protams, tāda situācija nebūtu. Bet tas liecina, manuprāt, tikai par to, ka tā tad valdība jeb ministrija konkrēti kā valdību pārstāvoša, arī no savas puses saprata, ka iepriekšējo

noteikumu redakcija ir bijusi kļūdaina un tāpēc tika pieņemti šādi grozījumi un atzīti par pareiziem.

A. Rodiņa.

Paldies.

Sakiet, lūdzu, kā jūs kā federācija vērtējat, kāds ir šo te biogāzes elektrostaciju pienesums Latvijas klimata mērķu sasniegšanai, jo tiesas sēdē izskanēja arī viedoklis, ka pamatā mūsu klimata mērķu sasniegšanu nodrošināšana hidroelektrostacijas. Nu... kādi būtu jūsu komentāri par tieši biogāzes elektrostaciju nozīmi mūsu izvirzīto klimata mērķu sasniegšanai? Paldies.

J. Irbe.

Paldies. Nu, kā jau minēju, biogāzes elektrostacijas ir ļoti nozīmīgs... kā lai pasaka pareizāk... spēlētājs, teiksim... šo klimata mērķu sasniegšanā izvirzīto Latvijai, jo biogāzes stacijas ir unikālas ar to, ka tātad spēj pildīt virkni funkciju... pildīt virkni vai vairākus mērķus vienlaicīgi. Un šajā gadījumā ne tikai veicināt šo atjaunojamās enerģijas izmantošanas mērķu sasniegšanu, bet arī SEG-emisijas samazināšanas mērķus, CO₂ mērķus un tajā skaitā arī vēl amonjaka un vēl mazākus varbūt tur uzskaitītus citus, kas ir saistīti vairāk ar lauksaimniecisko ražošanu kā apakšmērķus. Tātad tas ir komplekss risinājums, kas principā nav salīdzināms ne ar vienu citu staciju atjaunojamās enerģijas, jo katrai, protams, no stacijām ir savi devumi un savi mērķi, bet vairāk vai mazāk visas stacijas strādā tikai kaut kādā vienā sektorā ar vienu kaut kādu mērķi. Biogāzes stacijas tādā ziņā ir komplekss risinājums.

Runājot par mērķiem kā tādiem, tad biogāzes stacijas noteikti ja nebūtu, tad viennozīmīgi mēs 20. gada mērķus nu nekādīgi nevarētu izpildīt. Šobrīd mēs vēl nevaram runāt par jaunajiem mērķiem, jo mums neviens periods vēl nav finalizēts, mūsu pirmā mērķu pārskatīšana ir paredzēta 2023. gada otrajā pusgadā. Bet, runājot par 2020. gadu... gan, tur mums šobrīd notiek saskaņošanas process par mērķu izpildi ar Eiropas Komisiju un kopumā, ja nemaldos, mūsu stacijas deva mērķa izpildē 5,27 procenta punktus no 2020. gada mērķa.

Hidroelektrostacijas ar saviem 33 procentiem, protams, ir nozīmīgākais spēlētājs, taču hidroelektrostacijas ir jau starta līnijā bijušas ar saviem procentiem. Tātad, šajā gadījumā brīvvalsts otrā vispār nav devusi nekādu ieguldījumu šo mērķu izpildē, ja mēs tā runājam par hidroelektrostacijām, tās mums nāca mantojumā. Bet tas viss, kas tika radīts, diemžēl 30 gadu laikā mēs esam tikai papildus radījuši šos nepilnos 6 procentus pa visiem 30 gadiem. Tad šajā ziņā biogāzes stacijas viennozīmīgi šeit aizņem gandrīz trešdaļu no procentuālā devuma.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Turpinās ar jautājumiem tiesnese Jautrīte Briede. Lūdzu, vārds jums!

J. Briede.

Paldies.

Sakiet, lūdzu... jums droši vien ir zināms, cik apmēram lielu daļu no stacijām izmanto kūtsmēslus un atkritumus, no kā rodas attiecīgi tās sliktās gāzes... un cik liela daļa kukurūzu un tamlīdzīgi. Paldies.

J. Irbe.

Paldies. Bet es domāju, ka nebūs pareizi man komentēt šo jautājumu. Tur varbūt kolēģis no Biogāzes asociācijas varēs precīzāk atbildēt tagad uz to jautājumu.

J. Briede.

Jā... un tad otrs jautājums.

Nu jūs zināt, ka parasti normatīvos aktus groza tāpēc, ka kaut kas nestrādā ar to esošo situāciju. Un mums iepriekšējā tiesas sēdē... es nezinu, vai jūs skatījāties vai neskatījāties... mums bija Ekonomikas ministrijas pārstāvis, kurš tā kā pārmeta šiem te biogāzes ražotājiem... Patiesībā nu viņi ne visi ir godprātīgi uzvedušies un viena daļa ir, piemēram, pieslēgusi dabasgāzi un patiesībā arī ir ražojuši šo te elektrību no dabasgāzes un tikai palikuši to it kā zem biogāzes. Vai jums ir kaut kas sakāms par šo? Paldies.

J. Irbe.

Jā, nu šo gan es tiešām dzirdēju kaut kā...

Un ir jāsaka, ka te, protams, politiskā tribīne, bet, ja es būtu politiskajā diskusijā, tad es teiktu, ka es muļķības nekommentēju. Bet, labi, es nokomentēšu.

Uzskatu to par klajiem meliem. Tādas lietas nav un tie visi ir izdomājumi. Es esmu dzirdējis, protams, daudz briesmīgākas izdomājumus, kā mazie HES pumpē ūdeni kalnā un vēl līdzīgus brīnumus... nu, es uzskatu to par pilnīgām muļķībām.

Jā, ir, protams, kaut kāda veida... mēs varētu runāt par kaut kādiem noteikumu konkrētās redakcijas nepildīšanas gadījumiem, par kaut kādu nepareizu skaitītāju vai nepareizu tur pievienotu cauruli vai diametru kaut kādu nesakrītīgu... bet nu šādi apgalvojumi par dabasgāzi biogāzes... es esmu dzirdējis tādas baumas, pasaciņas un pat ir cilvēki apņēmības pilni teikuši, ka viņi ir gatavi iet uz tiesībsargājošām institūcijām... Tā kā es tad saku, ka varbūt aizvediet mani un parādiet, jo viņš pat zina, kur ir tvertne ierakta zemē... tad, kad tu jau satiec to konkrēto cilvēku, tad, protams, viņš saka, ka nu nē.. nu es... nu, labi, labi... es tagad tur dzirdēju, tante Bauskā stāstīja apmēram tā... Bet tāpēc ministrijai apgalvot šādi ir ļoti nekorekti, es tā uzskatu.

J. Briede.

Paldies jums.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Jānim Neimanim. Lūdzu!

J. Neimanis.

Labdien! Man ir jautājums tātad saistībā ar to... šajās iepriekšējās un šodienas sēdē arī izskanējušo par to, kādi ir iemesli, kādēļ būvē šīs stacijas tuvāk resursiem nevis tuvāk lietotājiem... Par efektivitātes prasību jūs jau daļēji atbildējāt.

Es palūkojos... Tātad 2010. gadā tika pieņemti un stājās spēkā sākotnējie noteikumi, ar kuriem, kā es saprotu, arī pieteicēji ieguva šīs tiesības pārdot elektroenerģiju, Nr. 262. Un tātad tur ir kvalitātes vērtēšanas kritēriji, pieņemsim, tātad administratīvie kritēriji: izpildīt kvalitātes vērtēšanas kritērijus. Tātad, tur ir norādīts: „projekta ietvaros elektroenerģiju pārdod, ražo koģenerācijas procesā...” Tātad to mēs esam noskaidrojuši, ka būtībā pieteikuma iesniedzējiem ir elektrostacijas, kura ražo elektrību, bet šī elektroenerģija tiek ražota nevis no vēja, nevis no saules, nevis no ūdens, bet koģenerācijas procesā, izmantojot, ja atmiņa neviļ, iekšdedzes dzinēju. Tātad tur ir norādīts, ka „projekta ietvaros tātad tiek ražots koģenerācijas procesā un vismaz 50 procenti no saražotā siltumenerģijas daudzuma, kas paliek pāri no izmantošanas elektrostacijas pašas vajadzībām, plānots izmantos efektīvi. Tātad jau toreiz, piešķirot valsts atbalstu, tika prasīts, lai 50 procenti tiktu izmantoti efektīvi, pie tam, kas paliek pāri no pašas stacijas vajadzībām.”

Tālāk ir norādīts: „Par enerģijas efektīvu izlietojumu komersants kopā ar iesniegumu iesniedzis siltumenerģijas pārdošanas līgumu vai nodoma protokolu par siltumenerģijas pārdošanu apliecinātu kopiju, lai iesniegums atbilstu šā kvalitātes kritērija nosacījumiem un saņemtu attiecīgo punktu skaitu, tehnoloģiskais pašpatēriņš nedrīkst pārsniegt 30 procentus.” Tātad faktiski viņš varētu būt arī mazāks.

Tātad, sanāk, ka tad, kad komersants pretendē uz valsts atbalstu, viņam ir jau jāiesniedz būtībā darījuma dokumenti, kur viņš pārdos saražoto siltumenerģiju nevis, ka tas ir kāds gadījuma blakus produkts elektroenerģijas ražošanas procesā, bet jau nopietni tātad parādot, kur viņš viņu pārdos.

Un ja tā, tad vai nav, ka komersantam jau tajā brīdī nu ir jāērēķinās, kur viņš izvietos savu elektrostaciju, jo cita prasība tiešām ir noteikta, ka elektrostacija... izejvielu... pie tam, nevis elektrostacija, bet izejvielu piegādes attālums nepārsniedz 50 kilometrus. Tas ir nākošais kritērijs.

Tātad, viņam ir jāsarēķina aptuveni, kur varētu būt viņa noņēmējs siltumenerģijai un kur viņš saņems tās izejvielas. Tātad, nevis ka valsts prasa... kā šeit

arī izskanēja, ka valsts esot prasījusi, lai šīs stacijas atrastos tuvāk izejvielām obligāti vai pie izejvielu avota. Un, ka tagad, lūk, izbūvēt caurules un tas viss ir dārgi un tā... Bet būtībā jau valsts šajos 262. noteikumos nav prasījusi tamlīdzīgas lietas.

J. Irbe.

Paldies.

Jā, nu tātad, punktu vērtējumā tas tika piedāvāts kā kritērijs, par kuru saņemt papildu punktus. Tad attiecīgi ir jāskatās, kādas stacijas ir izvēlējušās šādus papildu punktus iegūt un attiecīgi savā pieteikumā ir atzīmējušas to... šajā gadījumā ievēlot krustiņu... ka viņas to apņemas darīt. Tātad mēs šeit varam vērtēt... nu es nepateikšu tagad... man nav tāda saraksta, kuras tad bija tās stacijas un uz kurām konkrēti attiecas šāda prasība, jo viņas pašas izvēlējās iegūt šos papildu punktus, lai saņemtu šo atbalstu un piekrist šādam nosacījumam.

Un, protams, tām stacijām, kuras izvēlējās iegūt šos papildu punktus un ieguva arī atļauju atbalstam, tad uz viņām šādi kritēriji arī bija attiecināmi. Ja viņas to neizvēlējās... jo tev ir papildu punkti... kā jūs pats minējāt tikko... es varēju arī neizvēlēties. Es varēju neizvēlēties šādu prasību un neiegūt šos papildu punktus. Nu, tautas valodā, pretendējot uz kvotu...

Tātad, attiecīgi, protams, ja komersants to izvēlējās, no viņa to prasīja arī pie tam... un attiecīgi šīm stacijām, kuras arī tad tika uzbūvētas, jo es jau varēju pieprasīt, bet neuzbūvēt... ne visi varbūt, kas izvēlējās, arī uzbūvēja to staciju dabā. Bet tie, kas tās uzbūvēja, tātad šis kritērijs... atbilstība tiem kritērijiem arī tika kontrolēta un pārbaudīta.

Otrs ir par 50 kilometriem. Nu tad arī... kā mēs to vērtējam. Ja, protams, es esmu izvēlējis tātad iegūt šos papildu punktus un tad man ir jāvērtē šis 50 kilometru ierobežojums tādā kontekstā, kādā jūs to minējāt... ka man ir jāievērtē, kur es likšu siltumu un kur būs manas izejvielas. Savukārt, no otras puses... protams, šāds 50 kilometru kritērijs runā tieši par to atkal... ja es tātad neesmu izvēlējis saņemt šos papildu punktus, ka valsts man pati nosaka, ka izejvielu es nevaru vest tālāk par 50 kilometriem. Līdz ar to, ja es atrodos... nezinu... Pampāļos, tad man līdz Saldum jau ir vairāk kā 50 kilometri un apkārt man īstenībā neviena cita siltuma noņēmēja nemaz nav. Tad tā sanāk un tāpēc man tad nav jēgas vispār domāt par to būvniecību Saldū, jo tur, savukārt, nav man resursu un kur es nevaru vest arī, jo tur ir vairāk kā 50 kilometri.

Tāpēc te ir dažādi gadījumi un uz tiem dažādajiem gadījumiem dažādi ir jāskatās.

J. Neimanis.

Tātad jūs šos 5. pielikumā minētos punktus uzskatiet tā, ka, ja komersants nav atzīmējis šo, tad viņš to nav apņēmis darīt un valsts no viņa nevar prasīt vēlāk to īstenot. Tā es to saprotu?

J. Irbe.

Tieši tā. Jo tā ir mana brīvprātīga izvēle. Es varu pretendēt un varu nepretendēt. Es varu iesniegt tātad šo iesniegumu saņemt valsts atbalstu, neatzīmējot šo kritēriju, par ko es attiecīgi, protams, neiegūtu šos punktus. Un iespējams, ka... kvotas tātad ir ierobežotas jeb atļauju daudzums un iespējams, ka mans kolēģis tātad ir atzīmējis šo... un tas ir mans risks. Tātad, ja kolēģim būs vairāk punktu, ņemot vērā, ka viņš būs izvēlējis pildīt šādu labprātīgi šādu kritēriju un to nosacījumus, tad, protams, viņš iegūs un savukārt es nedabūšu šo valsts atbalstu. Tas bija mans risks.

Nu... un atkal no citas puses vērtējot. Tad, protams, tie ir komersanti, kas uz to gāja, loģiski, ka viņi izstrādājot projektu, vispār kā priekšprojektu jau idejiski, projektu... apzināja tātad šīs siltumenerģijas izmantošanas iespējas, primāri, protams, vērtējot savu saimniecību, savas saimniecības vajadzības. Kā jau minēju, to pašu kaut vai fermu vai kādas darbnīcas, vai kādu papildražošānu, kur viņi to izmantos un kur arī ir iespējams... No otras puses, bija arī kolēģi, kuriem šis siltums arī bija ļoti nepieciešams. Arī tajā brīdī.

A. Laviņš.

Jā, paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Labdien! Man būtu jautājums saistībā ar... ceru, ka jums bija iespēja dzirdēt Būvniecības valsts kontroles biroja viedokli. Nebija, ja?... Nu, tad es pateikšu... Varbūt tas viņu viedoklis bija tāds par to, kā tad šīs prasības, kas ir apstrīdētajā regulējumā, ir ietekmējušas komersantus. Un viņi teica, ka nevienam no komersantiem nav bijusi problēma ievērot šīs prasības, un neviens šo prasību dēļ nav izstājies no OIK. Tas ir tātad viņu viedoklis.

Un tāpēc es gribētu dzirdēt jūsu redzējumu, jo jūs teicāt, ka jau no paša sākuma atsevišķi punkti nebija izpildāmi un kas tad pamato jūsu šo atšķirīgo redzējumu vai skatījumu vai vērtējumu šim te apstrīdētajam regulējumam?

J. Irbe.

Paldies.

Nu, protams, kā jau vienmēr, komersantam ar kontrolējošo institūciju ir šie atšķirīgie viedokļi. Tas tā diezgan loģiski.

Nu, jāsaprot, ka BVKB, protams... pirmkārt, viņi ir vispār ir jaunienācēji šajā nozarē un tās kontrolē. Un ienāca viņi, protams, ar politisku lēmumu un tāpēc ar savu uzstādījumu... un tāpēc viņi daudzas lietas cenšas vērtēt no tāda aspekta, lai attaisnotu savu darbību.

Bet runājot par lietu un par izstāšanos no obligātā iepirkuma. Tas, ka komersantiem ar to tika radītas lielas grūtības vai problēmas, tas ir nenoliedzami, jo pretējā gadījumā komersanti, protams, nevērstos ar šādu sūdzību. Savukārt par izstāšanos no obligātā iepirkuma... tas ir tāds ļoti subjektīvs vērtējums un es nevaru šobrīd pateikt, ko kurs komersants kādēļ izdarīja kādas savas izvēles un kāpēc atteicās no tiesībām, jo šīs ir tiesības, protams, nevis pienākums.

Bet personīgs viedoklis man ir, protams... Un ir noteikti komersanti, es esmu runājis ar viņiem, kam šādu tieši noteikumu grozījumi un tieši apstrīdētā norma bija, var teikt, noteicošais kā pamudinājums, lai pieņemtu šādu lēmumu. Jo apzinoties to, ka ja valsts, šajā gadījumā Ministru kabinets, var šādā veidā pieņemt, nu, teiksim tā, pieņemt normas faktiski gandrīz ar atpakaļejošu spēku, kuras sāk darboties, tad loģiski, ka nav nekādas paļaušanās uz tālāku rīcību no valsts puses, ka tā turpmāk arī nerīkosies tamlīdzīgi. Un, ņemot vērā to, ka tirgū cenas ir šobrīd adekvātas, lai ražošana varētu notikt, tad, protams, šis bija viens no noteicošajiem faktoriem, lai pieņemtu tādu lēmumu.

A. Kučs.

Paldies.

Un otrs jautājums par pašpatēriņu. Mums Sabiedrisko pakalpojumu regulatora komisijas pārstāvis minēja par to... par pašpatēriņu... tieši kāpēc apstrīdētajās normās viņš nav iekļauts iekšā, ka faktiski līdz 2018. gadam... es varbūt kļūdos... nebija metodoloģijas, kā pašpatēriņu aprēķināt.

Un es gribēju arī no jums precizēt, kā tad bija līdz apstrīdētajām normām? Tad katrs komersants pats rēķināja brīvi un noteica, cik viņš izmanto pašpatēriņam, teiksim, kāda bija tā situācija...?

J. Irbe.

Metodoloģija, protams, vai nu ir vienota vai tās ir dažādas. Bet metodoloģija kā tāda, protams, vienmēr ir bijusi un tā jau nav nekāda jauna zinātne, kas būtu jāizdomā. Tādu metodoloģiju var atrast, teiksim, jebkurā mācību grāmatā. Jāsaka tā. Jautājums, protams, ir par to, ka tās atšķirās. Un te tad ir tā pieeja, kuru mēs pieņemam par pareizāku risinājumu vienkārši.

Bet jāaprēķina bija. Un kaut vai tajā ziņā, ka komersanti, kuri saņēma Lauku atbalsta dienesta atbalstu, protams, ka arī šajā gadījumā tika rēķināts pašpatēriņš un atskaites sniegtas. Tāpat, protams, gadskārtējā atskaite vispār katru gadu bija jāsniedz

arī obligātā iepirkuma ietvaros un stacijām, kas, protams, tika pakļautas Regulatoram... nu tur vispār metodoloģija ir ļoti vienota un zināma, jo, galu galā tā ir Regulatora kompetence, kas pārbauda šos komersantu. Cita runa ir par stacijām, kas nav pakļautas Regulatora kontrolei, nu, tām varētu tur atšķirties metodoloģija. Bet Regulatoram ir sava metodoloģija un kurai arī bija jāpakļaujas.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Turpināsim ar tiesnešu jautājumiem. Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Paldies.

Jūs kā federācija apvienojat vairākus un dažādus atjaunjamās enerģijas ražotājus un vēlējos jautāt jums. Sakiet, lūdzu, vai jūs saskatāt, ka apstrīdētās normas atšķirīgi vai tomēr vienādi ietekmē biogāzes un biomasas koģenerācijas stacijas? Paldies.

J. Irbe.

Paldies. Šādu vērtējumu droši vien precīzāk dos Biogāzes asociācija, bet `ja, protams, man ir viedoklis.

Bet es vēlos uzsvērt to, ka mēs šajā gadījumā nekad neesam dalījuši kaut kādos labajos sliktajos... jo vienkārši ir komersanti, kuri strādā pēc vieniem Ministru kabineta noteikumiem un ir komersanti, kuri strādā pēc citiem Ministru kabineta noteikumiem.

Un ir skaidrs, ka šo gadu gaitā ir bijuši brīži, kad arī otrajos noteikumos nav klājies viegli tīri tāpēc, ka koģenerācijas noteikumi bija piestiprināti dabasgāzes cenai un viņu cenu noteikšanas formulai un bija periods, kad ārkārtīgi nokritās dabasgāzes cena un šīs stacijas būtībā bija tuvu bankrotam. Tajā gadījumā, protams, mums nācās aizstāvēt koģenerācijas noteikumos esošās stacijas.

Savukārt, stacijas, kas darbojās pēc atjaunojamās enerģijas noteikumiem, nu tās mēs neesam nekad uzsvēruši, ka šīs būtu zaļākas, ka tās būtu mazāk zaļas vai kā tamlīdzīgi vērtējuši. Mēs noteikti visus uzskatījām par līdzvērtīgiem partneriem un tāds bija arī mūsu vērtējums.

A. Laviņš.

Paldies.

Lūdzu, vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Gunāram Kusiņam.

G. Kusiņš.

Jā, paldies. Man divi jautājumi.

Pirmais jautājums bija par jau pieminētajiem... šobrīd vairs spēkā neesošajiem Kabineta noteikumiem Nr. 262, kur jūs teicāt, ka šie kritēriji attiecībā uz siltumenerģijas ražošanu bija kā kvalitātes vērtēšanas kritēriji, kur varēja startēt, iegūt šos papildu punktus un tad piedalīties vai arī šo neatzīmēt un tad neiegūt šos papildu punktus.

Man ir jautājums saistībā ar šo. Vai jūs uzskatāt, ka valsts vispār nav tiesīga noteikt kaut kādus tādus kritērijus, kas nebija iepriekš izvirzīti? Piemēram, ja pieteikuma iesniedzēji ražo elektroenerģiju iekšdedzes dzinējos, nu, es vienkārši teoretizēju, tad ir izmešu kaut kādas stingrākas prasības. Respektīvi, tās nebija iepriekš izvirzītas, bet laika gaitā tiek noteiktas kādas citas papildus prasības.

J. Irbe.

Nē, noteikti neuzskatu. Protams, ka valstij ir tiesības noteikt un to valsts arī dara, protams. Te vienkārši ir runa par samērību un salīdzināmību. Ja jūsu minētajā piemērā valsts man izvirza prasības, pie tam, visticamākais, ka valstij to ir izvirzījusi kāda kopējā Eiropas nostāja vai pievienošanās kādai pasaules klimata aizsardzības vienošanās.... Tad viņa, protams, var man pieprasīt, piemēram, uzstādīt kaut kādus dūmgāzu filtrus vai ko tamlīdzīgi.

Bet šī prasība būtu saprotama un tā ir izpildāma, jo tas, protams, maksātu kaut kādu zināmu naudas summu un radītu, iespējams, kaut kādas neērtības un, iespējams, kaut kādu efektivitātes arī zaudējumu, taču tas būtu samērīgi.

Šajā gadījumā, ja man pēc... jau vairākus gadus paejot pēc stacijas uzbūvēšanas tiek pieprasīts faktiski no valsts puses uzbūvēt siltuma patērētāju man pašam jeb es nezinu, kādā veidā... aiz rokas atvest investoru mistisku kādu uz laukiem, lai viņš tur uzbūvētu savukārt mākslīgi radītu kaut kādu malkas žāvēšanas rūpnīcu, pieņemsim... Tā ir neadekvāta prasība, tā nav samērīga. Nu, tā bija mana izvēle, uz ko es gāju... Es pretendēju nevis uz koģenerācijas noteikumiem, es pretendēju uz atjaunojamās enerģijas noteikumu atbalstu, kuri runāja par atbalstu elektroenerģijai. Tā bija mana izvēle. Es aprēķināju visus savus ieguldījumus, sapratu, vai es varu iegūt finansējumu no bankas vai atbalstu caur Lauku atbalsta dienesta un izvērtēju savus ieguvumus no šī projekta, tajā skaitā skatoties jau uz nākotni un saprotot, ka man būs jādara kaut kas ar maniem atkritumiem, šajā gadījumā, primāri kūtsmēsliem, ka man viņi būs jāierobežo kaut kādā veidā un jāizmanto efektīvāk, tāpēc es arī izvēlējos radīt šādu projektu.

Bet es nekādā gadījumā droši vien... es te laikam pārteicos... nevis nekādā gadījumā, bet, iespējams, ka es nebūtu to izvēlējies, ja man tajā brīdī būtu prasība, ka man ir jāizmanto siltums tur tādā un tādā daudzumā, respektīvi, faktiski jāuzbūvē vēl viena rūpnīca vai jāatvelk 10 kilometrus maģistrālais cauruļvads, lai pieslēgtu

siltumtīklu klāt. Droši vien, ka es neizvēlētos to darīt. Tāpēc, ka tas nav samērīgi vienkārši tagad man pateikt... lūdzu, mēs tagad tā izlēmām...

G. Kusiņš.

Bet tad tā mēģinot rezumēt jūsu viedokli... vai mēs varam secināt, ka valsts varēja izvirzīt šādu kritēriju... tā tad siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu, taču, jūsuprāt, tas bija jādara tādā procedūrā, kas būtu samērīga, respektīvi, šeit iepriekš tiesas sēdē bija izskanējis viedoklis, ja tas bija gada griezumā... tad tas teorētiski pat būtu iespējams... bet ja tas ir tā, kā ir apstrīdētajās normās, tad tas nav...

J. Irbe.

Faktiski varu teikt tā, ka jā. Tas vienkārši ir nesamērīgi šādā veidā izvirzīt prasības.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

Un tad pēdējais jautājums. Parasti jau dažādi asociāciju pārstāvji ir iesaistīti normatīvo aktu izstrādē. No jūsu teiktā es sapratu, ka arī jūs esat bijuši klāt pie šiem jaunajiem grozījumiem, kas šogad ir stājušies spēkā, ko jūs nosaucāt, ka tas ir kā kompromiss.

Man būtu jautājums. Sakiet, lūdzu, jau pieminētos 2.1.6. un 2.1.6.1. ... šis tehniskais izkārtojums... respektīvi, ka skaita no 1. aprīļa līdz 31. oktobrim un tad no 1. novembra līdz 31. martam. Vai tas tehniski nebija iespējams izveidot jau iepriekš? Jo tiesas sēdē ir izskanējis viedoklis, ka tas ir iepriekš bijis piesaistīts mēnešiem, jo pa mēnešiem notiek šī atbalsta sniegšana. Vai tehniski to bija iespējams izdarīt iepriekš jeb tur ir kaut kādi citi šķēršļi? Vai šis jaunais līdzeklis tika atrasts no jauna un viņš tehniski iepriekš vienkārši nebija iespējams, bet tagad tehniski ir iespējams? Paldies.

J. Irbe.

Nu, tehniski iespējams ir bijis viss. Un tad sanāksmes un tur dažāda veida apspriedes ir bijušas neskaitāmas. Un, kā jau es minēju... mēs daudzus gadus par šiem jautājumiem esam diskutējuši. Nu, vienkārši nebija tā politiskās gribas izveidot tādus noteikumus, lai tie būtu pieņemami. Šopavasār tādu vai citādu apstākļu dēļ šāda griba parādījās... vēlēšanas tuvojas vai kā, es neminēšu... bet nu šogad mēs varējām vienoties arī par tehniskām lietām.

G. Kusiņš.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem būs jautājumi?

T. Krūmiņš.

Paldies, godātā tiesa. Jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Nebūs. Paldies.

Vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi?

H. Skarbnieks.

Jā. Trīs jautājumi, godātā tiesa.

Sakiet, vai jūs varat pateikt, kuri atjaunojamo energoresursu veidi saņem vislielāko valsts atbalstu? Kura veida stacijas, precīzāk sakot.

I. Irbe.

Kā summu?

H. Skarbnieks.

Nē, es nedomāju kā summas. Es domāju samaksu par elektroenerģijas pārdošanu obligātā iepirkuma ietvaros.

J. Irbe.

Saņemtā cena virs tirgus cenas?

Ļoti individuāli jāvērtē. Dažādos veidos, ir dažādi... ja mēs vērtējam kā atbalstu pret tā saucamo tirgus cenu toreiz. Šobrīd situācija, ir, protams, diametrāli pretēja.

Bet nu... vismazāko varu pateikt...jā... tās ir vēja stacijas.

Vislielāko? Ir gan HES stacijās bijušas grupas pirms tāda desmit gadu termiņa pirmā, kurām bija liels atbalsts atsevišķām mazajām stacijām. Tāpat ir biogāzes stacijām. Atkal atsevišķām stacijām, salīdzinoši lielāka piemaksa. Un tāpat arī biomasas stacijām.

H. Skarbnieks.

Skaidrs. Paldies.

Un tad būs tikai viens jautājums.

H. Skarbnieks.

Sakiet, varbūt jūs varat pateikt, kādi ir veidi, kur un kā biogāzes stacijas nodod šo te saražoto siltumenerģiju? Vai jūs zināt?

J. Irbe.

Kādi ir veidi, kā nodod siltumenerģiju?

H. Skarbnieks.

Respektīvi, kam biogāzes stacijas... noteikti ir kāds komersants, kuram nodod un kas ir šie te komersanti un kādi ir tie komersantu darbības veidi?

A. Laviņš.

Tas ir ļoti specifisks jautājums. Nomotivējiet, ar kādu mērķi šāds jautājums ir... es īsti neuztvēru.

H. Skarbnieks.

Tas ir jautājums saistībā ar to, ka citastarpā Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācijas pārstāvis minēja to, ka ir jāizbūvē infrastruktūra, kas ir ļoti ietilpīga naudas izteiksmē. Līdz ar to es vienkārši gribēju uzzināt, vai Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācijas pārstāvis var nosaukt šos te veidus, kur pašlaik biogāzes stacijas nodod siltumenerģiju un cik apmēram... nu, lai vispārīgā veidā... cik varētu izmaksāt šīs te infrastruktūras izbūve?

A. Laviņš.

Jūs vēlaties, lai nosauc siltumenerģijas noņēmējus?

H. Skarbnieks.

Jā, darbības veidus... jā... ja iespējams

A. Laviņš.

Lūdzu!

J. Irbe.

Paldies.

Jā, protams, es to varētu detalizēt atbildēt, bet tad man bija jāsaprot, ka no galvas varu teikt daudzus veidus. Tātad ir stacijas, kuras pārdod siltumu pašvaldībām, pie tam lielām un nozīmīgām pašvaldībām. Tad ir stacijas, kas pārdod siltumu kokapstrādei, malkas gatavošanai, kā jau te arī minēja, tajā skaitā palešu rūpnīcai, zivju audzēšanai... aklus ražošanai... tad es varētu droši vien te domāt un teikt daudzus veidus. Ļoti daudz tādu veidu ir, kam tiek pārdots siltums.

H. Skarbnieks.

Paldies. Tad vairāk nebūs.

A. Laviņš.

Labi. Vai Ministru kabineta pārstāvim būs jautājumi?

R. Vītiņš.

Jā, būs viens jautājums.

Un tas būtu tāds vispārīgs. Vai, jūsuprāt, saimnieciskās darbības plānošana, tikai pamatojoties uz valsts atbalstu, nerēķinot iespēju pārdot iespēju saražoto elektroenerģiju un siltumenerģiju patērētājiem brīvajā tirgū būtu uzskatāma par ilgtspējīgu un ekonomiski pamatotu?

J. Irbe.

Paldies.

Jā, šobrīd mums par to ir ļoti viegli runāt, skatoties uz elektroenerģijas cenām. Taču tad, kad šādā veidā valsts nolēma atbalstīt, tad bija pavisam cita situācija gan tirgū, gan mūsu valstī. Un savukārt valstij bija gan īstermiņa mērķi, gan ilgtermiņā mērķi, kas jāsasniedz. Un, ja mēs atgriezīamies, protams, tajā laikā atpakaļ, tad, protams, ka šis atbalsts bija pamatots un tas netika pieņemts, protams, neizvērtējot to. Tas tika ļoti rūpīgi vērtēts un šis atbalsts arī netapa pieņemts vienā dienā un nebija arī pirmais brīdis, kad valsts vispār rada kaut kādu atbalsta mehānismu un formu, tātad, attiecīgi elektroenerģijas ražošanai.

Savukārt, runājot, vai tas ir pamatoti ilgtermiņā? Jā. Pamatoti tas ir uz atbalsta periodu, jo mēs, protams, nevarējām neviens tajā laikā paredzēt... pilnīgi neviens, es esmu pārliecināts, kādas būs vēl dinamiskas pārmaiņas mūsu šī atbalsta perioda gaitā tirgū, tad savukārt stacijām tīri skatoties ilgtermiņā, tāpēc arī tika radīts šis te ilgākais darbības periods atbalstā, lai tās spētu atgūt tātad savus ieguldītos līdzekļus. Attiecīgi pie tam vēl tajā laikā netika ierobežota arī peļņa. Līdz ar to tas arī bija pamatoti, jo viņām bija jāuzaudzē tātad šī sava muskuļu kapacitāte jeb jāuzaudzē peļņa līdz tādām līmenim, lai viņas, beidzoties atbalsta periodam, spētu veiksmīgi tātad ieguldīt nepieciešamajos remontos stacijā un turpinātu jau darbu kā stacija, kura pārdod elektroenerģiju brīvajā tirgū, jo tajā laikā, mēs, protams, tā arī vērtējām tirgu ar kaut kādu pieaugošu prognozi, ka tas varētu būt uz perioda beigām varbūt dažu centu ietvara. Neviens negaidīja tātad, protams, šādus pavērsienus globālajā situācijā un ekonomikā.

A. Laviņš.

Paldies.

R. Vītiņš.

Paldies, citu jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Paldies, Irbes kungs, par biedrības vārdā sniegto viedokli un sniegtajām atbildēm. Jā, varat ieņemt vietu tiesas sēžu zālē. Būfībā, ja jums jau ir citi plāni uz šīs dienas pēcpusdienu, varat doties īstenot šos plānus. Ja nē, varat piedalīties arī tiesas sēdē un klausīties, ko nākamās pieaicinātās personas saka.

Turpināsim tiesas sēdi.

Un uzklašīsim nākamo pieaicināto personu — biedrību „Latvijas Biogāzes asociācija”. Šīs asociācijas pārstāvis ir ieradies uz tiesas sēdi — Andis Kārkliņš.

Jā, Kārkliņa kungs, lūdzu nāciet pie tribīnītes un tiesas sēžu sekretārei es vaicāšu, vai personas apliecinātie dokumenti ir pārbaudīti un pilnvarojums?

A. Ziemele.

Jā, dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Labi.

Kārkliņa kungs, lūdzu, jums vārds viedokļa sniegšanai biedrības vārdā.

A. Kārkliņš.

Jā, paldies.

Vispirms gribēju pateikt tiesai lielu paldies, jo es sekoju 13. datuma sēdei un šodien no rīta arī, par to, cik jūs stingri iedziļināties šinī jautājumā, jo tas jautājums tiešām nav vienkāršs.

No otras puses es gribētu izteikt, ja es drīkstu, es pat nezīnu kā to nosaukt par protestu vai kā... pret klajiem apvainojumiem, kas šeit ir izskanējuši, tajā skaitā no Ekonomikas ministrijas, tāpat no mūs uzraugošās ministrijas par to pašu ierakto gāzes balonu vai vienalga, par to, ka dabasgāzes un biogāzes stacijas būtu izmantojušas kaut kādus citus resursus... teiksim, dabasgāzi elektroenerģijas ražošanā. Ja tā būtu bijis, tad uzraugošajai institūcijai, birojam, kad jūs rīta pusē uzdevāt jautājumu par to, kādi ir bijuši pārkāpumi, nevajadzēja runāt par to, ka kaut kādi skaitītāji nav verificēti vai naudas sodi nav bijuši... pirmais bija jāsaka kategoriski, kas ir ierosināts tik un tik krimināllietas par to, ka ir izmantojuši svešu resursu... principā ir krāpuši. Mēs principā uz aizdomu pamata un tas ir saskaņā atkal ar to 13. datuma sēdi, kur gan Saeima, gan Ministru kabineta teica, ka mums vajadzēja regulējumu, jo tie ir blēži. Uz aizdomu pamata par to, ka varbūt kāds kaut ko ir darījis, mēs esam radījuši kaut kādu likumdošanu, kura... nonāksim līdz tam vēlāk... par to, ka viņa manā skatījumā ir gan greiza un nepareiza... un zināmā mērā tas ir iemesls, kāpēc arī atsevišķi uzņēmēji ir saņēmušies, paldies viņiem par to un snieguši savas pretenzijas.

Tas tā.

Un otra lieta... ka ir par to... teiksim, arī tas pats ziņojums, ko BVKB ziņoja, tās puspatiesības, tie pusvārdi, ko viņi min, teiksim, par to pašu, ka kurināmā uzskaitē nav bijusi vai vēl kaut kas un tādēļ ir ņemts iepirkums nost. To tie prasītāji nesniedza savas prasības iekšā.... Bet tā būtība bija kas? Ka ar tiem 560. noteikumu grozījumiem... un tagad viņi atkal bija grozīti atpakaļ... ja mēs runājam par kurināmā uzskaiti kā biogāzi, mums ņēma nost iepirkumus par to, ka nebija uzlikti biogāzes skaitītāji. Pagāja divi gadi, lai viņi saprastu, ka biogāzes skaitītājs nav... nevis nav

uzlikti, bet ir uzlikti tādi, kuri nav verificējami, nu, it kā viņi nav standarta birojā akceptējami un pārbaudāmi. Pagāja divi gadi, kamēr šis lēmums ir grozīts. Izrādās, ka var likt arī verificējamus, jo patiesība ir tāda, ka biogāzes skaitītājus nav iespējams verificēt, jo biogāzes stacijā biogāze kā tāda viņai var būt dažāds blīvums, dažāda metānu koncentrācija, dažādi piesārņojumi... viņa nav standartizējama. Ja es ražoju biogāzi no cūku mēsliem, man metāna saturs gāzē ir 65 procenti. Ja es ražoju no kukurūzas, man ir 52. Getliņu poligonā ir 48. Mainās blīvumi, siltuma... un viss pārējais. Viņi līdz tam nonāca.

Līdzīgi jau ir ar to pārējo siltumu... Un attiecīgi vēl par AER vēl vienīgi pieminot. Tātad iekšējo peļņas normu, ka birojs teica, ka visi pamatā aizgājuši tādēļ, ka nevar izpildīt to normu. Kāpēc nevar izpildīt? Tāpēc, ka šīm stacijām, 560. noteikumu jeb 262. noteikumu stacijām, pagātnē šīs līmeņa atzīmes kā tiek ierēķinātas? Tiek uzskatīts, ka viņi iepriekšējos desmit gadus ir siltumu pārdevuši, bet nevis izmantojuši. Par noteiktu cenu pārdevuši, automātiski tiek paaugstināta... tātad, viņi ir it kā guvuši peļņu, ieņēmumu daļa tiek pārrēķināta, ka ir iegūta un caur to viņi ir jau mīnusā. Tātad viņi ir sevi amortizējuši, apmaksājuši un viņiem šā vai tā būtu vai nu jāatmaksā atbalsts vai viņi būtu pa nullēm un ietu prom.

Un vēl viena piebilde jeb komentārs par priekšpusdienā SPK minēto par to, ka siltuma izmantošana... nu, ka viņš par neregulēto nozari... viņam ir grūti veikt... viņš runā par regulēto, tātad, par poligoniem, ka atkritumu poligonos ar siltuma izmantošanu plus mīnus nav bijušas problēmas, jo viņi viņu izmanto siltuma fermentācijā. Absolūtas muļķības! Es gribētu teikt, ka, manuprāt, tā kā cepuri nost Zemkopības ministrijai un Jansones kundzei, ka viņa saka, ka, ja viņa nezina, tad viņa saka, es nezinu, piedodiet, es nevaru atbildēt... Tas ir labāk nekā teikt muļķības, jo poligonos klasiskajā variantā fermentācijas nav. Precīzāk sakot, fermentācija klasiskajos poligonos tikai tagad sākās pēc tā, ka 2020. gadā... nē, pagājušajā gadā, 2021. gadā Getliņos uzlika jaunos fermenterus, tātad pēc jaunās atkritumu izmantošanas tehnoloģijas un viņiem beidzot ir fermenteri. Līdzīgi būs Ziemeļvidzemes poligonā, līdzīgi būs Jelgavā, līdzīgi būs Liepājā, līdzīgi būs pie Talsiem. Tātad, jaunās tehnoloģijas, kur viņiem pēkšņi parādās fermentācijas tilpumi.

Līdz šim poligonos bija siltuma izmantošana... nevis siltuma izmantošana, bet process notikās tā, ka atkritumi tika krauti kalnā, hermētiski nosegti, gāze tur dabiskā ceļā izdalās, ar mazu spiedienu vēl kaut ko un ar vakuuma sūkņiem viņu pumpēja ārā un laida uz dedzināšanu. Viss. Nekāda siltuma un viss, nekāda siltuma izmantošana... Kas notikās Getliņos? Cepuri nost! Siltumnīcas, visos pārējos tikai sadzīves telpas. Ne velti, ja mēs paskatāmies grozījumos, kas ir tagad Nr. 560. no aprīļa, mēs citējam tikai to vienu punktu par biogāzi ziemā un vasarā — 20 un 40. Par nākamo punktu jūs nevienam neuzdodat jautājumu, kas notiek ar poligoniem? Tur ir skaidri uzrakstīts, ka,

ja ir vairāk par 30, ko nevar izmantot, aiziet gaisā tātad. Šinī gadījumā poligoniem viss ir baigi labi, tas ir efektīvi izmantots siltums, tā drīkst. Pārējā biogāze nedrīkst, vai ne?

Tagad... tā nav. Ar to siltumu tas ir pilnīgi savādāk. Bet īsumā tas par to, ko es dzirdēju un kas man bija.

Bet par pārējo runājot. Par cenām, ko jūs uzdevāt iepriekšējam un kur kolēģis slikti atbildēja. Ar cenām ir baigi vienkārši. Viņš taustījās tikai tāpēc, ka cena ir noteikta līmeņos atkarībā no jaudas. Ja jūs man sakāt, ka biogāzes nozarē... cik ir jauda, tad pareizā atbilde: mums ir 0,25... meloju... mazākā ir Ulbrokas 160 kilovatstacija, kurai atbalsts bija kaut kur pie 20 centiem pāri. Bet mums ir Getliņi ar 6 megavatjaudu, kurai ir 8 centi atbalsts. Tātad, ko mēs salīdzinām? No — līdz, ja? Zemākā vērtība un augstākā vērtība. Tieši tāpat ir ar tiem HESiem Kā Irbes kungs pareizi norādīja, mazais HES... viņam tā atbalsta jauda ir daudz lielāka. Vējiem... tur jā. Vējiem ir no — līdz. Un mēs redzam, ka viņš vienalga ir zemāks, ja? Bet tas pārējais, tas nu tā...

Un OK. Un par biogāzes tehnoloģiju. Es ceru, ka jūs visi esat iedziļinājušies, bet divos vārdos.

Tātad principā... biogāzes tehnoloģija, tā ir organisko atkritumu apstrādes veids, kādā veidā un apstrādes tātad... kur notiek mikrobioloģiskie procesi, paaugstinātās temperatūrās, maisīšana un viss pārējais... organika sadalās. Kaut gan no otras puses, arī purvā, ko mēs saucam par purva gāzi, tas ir vistīrākais metāns, tas tā arī ir, tikai tas notiek ļoti lēni, jo zemas temperatūras.

Un, teiksim, mums ir Kalsnavā spirta brūzis, kuram, savukārt, lai pārdzītu to spirtu, tā kā viņam tur nāk ārā tā zupa, kas paliek pāri, šķiedenis... tur ir kaut kādi 70 grādi, tad viņi strādā ar tiem 70 grādiem nē, bet ar 50 grādiem fermentācijā. Pārējie strādā plus mīnus 40. Un ja ņem tā lielos vilcienos, teiksim, Rīgas ūdenī esošās attīrīšanas iekārtas, viņu mērķis kur arī bija OIK, bet viņi ir prom, viņu mērķis nekad nav bijis ražot elektroenerģiju. Viņu mērķis ir bijis pārstrādāt savu notekūdeņu dūņas, apstrādāt, tādā veidā fermentējot samazināt viņu apjomu uz veseliem 50 procentiem, tādā veidā samazinot transportēšanas izmaksas, tādā veidā samazinot utilizācijas izmaksas. Tādā veidā Regulators var noteikt viņiem cenu, kādā veidā viņi var teikt, kas iet.

Ulbrokas cūku kompleksam nekad nebija mērķis ražot biogāzi, lai ražotu enerģiju. Cūku komplekss atrodas tātad Pierīgā tepatās netālu no tā IKEA ne... bet no tā stūra... no Dreiliņu stūra un viņiem vides pārvalde bija uzlikusi par pienākumu samazināt smakas. Uzbūvējot to, mēs varam braukt un mēs arī tagad varam staigāt pa to cūku kompleksu un tev neliekās, ka tu staigā pa cūku kompleksu.

Līdzīgi tāpat ir Getliņos, līdzīgi tāpat ir poligonos, līdzīgi tāpat ir visur. Tas, kurš ir aizgājis kaut kur tālāk, tas ir bijis savādāk. Lūk!

Un būtisks moments ir, ka biogāzes ražošana ir nepārtraukts process. Atkritumi rodas katru minūti, katru stundu, bioloģiskais process, ja viņš ir iedarbināts, viņš

darbojas. Tā nav lampiņa, kuru mēs varam izslēgt, ja ir zema cena vai atkal mums ir kaut kas... viņš strādā nepārtraukti. Ja mēs varam dabasgāzes koģenerāciju un biomasas koģenerāciju izslēgt un ieslēgt, kad mums vajag... ja siltumu vajag, tad mēs iedarbinām... ja nevajag, tad nē. Šeit viņš iet vienalga... tad viņš ir vai nu jālaiž gaisā, vai kaut kur savādāk.

Un otras puses... tā tad, ja mēs runājam par pārējām atkritumu tehnoloģijām... kompostēšanu un viss pārējais... viena no tehnoloģijām ir dedzināšana. Mēs varam atkritumus dedzināt, iegūt deggāzi pirolīzes procesā un šo deggāzi, tas ir Austrijas variants, un šo deggāzi tālāk izmantot enerģijas ražošanā. Un Latvijā šis process tāpatās, kā mēs nedalām poligona gāzi un biogāzi, tieši tāpatās mēs arī nedalām deggāzi. Viņa skaitās un definējās kā biogāze. Un vēsturiski arī pie MK 262 noteikumiem bija viena stacija, kas ražoja šo deggāzi un kvalificējās kā biogāzes stacija, bet tās bija kņavas granulas, kuras gazificēja koksni.

Tā kā tas nav tik viennozīmīgi un tur ar koģenerāciju nav nekāda sakara.

Un OK. Tas tā īsumā par tehnoloģijām.

Par procesu un šo kā tādu. Visi pieminēja... gribas bišku vēsturi izstāstīt par tām divām direktīvām.

Tā tad, Koģenerācijas direktīva tika radīta un viņai jau pat nosaukumā ir pašā ierakstīts: „Par tādas koģenerācijas veicināšanu, kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu iekšējā tirgū”. Nu, mēs ņemam uz iepriekšējo uz 2004. gadu, kas ir tā tad iekšējā lietderīgā siltuma pieprasījums.

Visa būtība tanī laikā, kad šī direktīva veidojās un visa būtība pēc tam tālāk attiecīgi 221. noteikumiem, pirms tam 921., bija tā, ka valdīja uzskats, kas nav arī nepareizs, ka visefektīvāk siltumu... es uzsveru, siltumu... mēs varam ražot koģenerācijā. Un primāri... un tādēļ pamatā uz šiem te noteikumiem, ja mēs skatāmies vēsturiski, tad biogāzes stacijas, teiksim, tur bija vispār 21 kopumā. Bet pamatā par 90 procentiem, tur pāri par simts bija dabasgāzes stacijas. Tos noteikumus Eiropa savā laikā uztaisīja, lai varētu efektīvāk ražot siltumu pamatā priekš dabasgāzes koģenerācijas, tā bija atbalstāma aktivitāte. Latvijā mēs uz to arī aizgājām, mēs uztaisījām noteikumus siltuma optimizēšanai koģenerācijā. Šobrīd, starp citu, ja mēs paskatāmies kaut vai pagājušā pusgada rēķinus un OIK aprēķinu, skats mums ir, ka OIK mums ir galvenais veidotājs pagājušajā gadā, Latvenego TECi, 85 procenti no visa mūsu OIK veidoja pagājušajā pusgadā Latvenego TECi caur to, ka viņi ir garantētais jaudas maksājums un viņiem pat nav tā, kā Irbes kungs teica, viņiem pat nav siltums jāizmanto, viņi var vienkārši dedzināt, jo viņi ir lieli. Lūk!

Tā tad tie noteikumi, kas bija uz koģenerāciju. Un šīs stacijas par ko mēs runājam, 21 biogāzes stacija, tie visi ejot uz šiem noteikumiem zināja, ka viņiem ir jāizmanto siltums. Caur to bija „Priekules Bioenerģija” uzbūvēta blakus Priekulei, Tērvetes alus... tur kolhozs „Tērvete” zināja, ka viņiem vajag siltumu un viņš aizvadīja

caurules uz alus brūzi, taisīja alus brūzī gan karsto ūdeni, gan tvaiku, gan visu tehnoloģisko procesu, plus ciemata apgāde... Tas viss gāja, jo viņi uz to gāja un viņi zināja.

Otra direktīva, kas ir par elektroenerģijas ražošanu. Tātad, viņa saucās... tā arī viņa saucās: „Par tādas elektroenerģijas pielietošanu, veicināšanu tirgū, kas ražotu, izmantojot neizsīkstošus enerģijas avotus”. Tātad mēs runājam par elektroenerģiju. Tam mēs klāt liekam enerģētikas pamatnostādnes, kas teica, mēs ražosim... tas ir principā grozīts un papildināts pamatnostādnes 1. pielikums no šiem 262. noteikumiem. Viņi skaidri un gaiši pateica... mums bija tātad mērķis 49,3, pēc tam viņu palielināja uz augšu, cik mēs gribam saražot elektroenerģiju no atjaunojamiem resursiem no kopējā vajadzīgā, tas ir, no patēriņa. Un tātad sarēķināti 54 procenti. Bet tas ir tas, ko gribam. Tika ņemts iepriekšējā gada... sadalīts pa nozarēm... biogāzei iedalīja 7,93 procentus no tā apjoma, kas ir un šis apjoms tika sadalīts katru gadu pa trūkstošo. Tātad, ņēma iepriekšējo gadu. Mēs skatāmies... aha, līdz mērķim mums pietrūkst 100 megavatstundas, tagad mēs tās 100 megavatstundas sadalām — tik vējam, tik biomasai, atkarībā no tā 1. pielikuma tabulas procentiem. Un tiek izsludināts iepirkums. Tika izsludināts iepirkums, kur kvalificējās stacijas, kuras ir... respektīvi, uzņēmēji, kuri ir gatavi ražot šo elektroenerģiju.

Un te jāpiemin... vēl viens pa starpu ir gājiens... ka šī 15. pielikuma radītāji esam mēs principā. Asociācija. Tā bija asociācijas iniciatīva, ka ir vajadzīgi kvalitātes kritēriji ar visiem šitiem te, par ko mēs tagad diskutējam — gan siltums, gan 50 kilometri un vēl kaut ko... jo vēsture bija tāda, ka pirms tam bija 198. noteikumi, ļoti skandalozi. Nedēļas laikā Liepājas uzņēmējs radīja 16 uzņēmumus, šie 16 uzņēmumi veiksmīgi saņēma visus iepirkumus un viņš principā dabūja visu kvotu. Mēs to noprotējām. Protams, no tiem uzņēmumiem tur tā beigās arī nekas netika uzcelts... Un lai tāda nebūtu, lai varētu tikt zemnieki un visi pārējie pie šiem kvalifikācijas kritērijiem, mēs teicām, ka vajadzīgi ir kvalitātes kritēriji. Ja mēs paskatāmies MK noteikumus, tad principā ir visiem, tikai citiem ir nekādi, bet mums ir pilna tabula ar vērtēšanas punktiem. Un pirmais uzreiz jau bija... ja stacija jau ir un strādā, viņai bija 110 punkti un viņa automātiski kvalificējās. Un „Getliņi” uz tā pamata dabūju viņu automātiski, „Getliņi” ieslīdēja un Liepājas atkritumu poligons ieslīdēja automātiski uz šo ražošanu, jo viņi jau bija pieteikušies pirms tam uz 503. noteikumiem, kuri pēc tam 198. un tad viss... viņi bija automātiski.

Nākamajiem... ja zinātu, ka, piemēram, rindā stāv 50 un tā arī bija, par 50 un 60 cilvēkiem stāvēja rindā uz to kvotu un tad bija šie vērtēšanas kritēriji. Administratīvajiem iziet cauri, papīri aizpildīti pareizi un tad ir tā kvalitāte. Un tur tas mērķis... tur jau viņos redz... tie kvalitātes vērtēšanas kritēriji ir maksimāli efektīvi. Mēs gribējām, lai maksimāli efektīvi strādā stacijas, lai saņem tie, kas nav kaut kādi no kabinetiem Rīgas nākuši, bet lai tie ir reāli darbarūķi, kas ņemās.

Caur to ir kritērijs — siltums. Mēs paši diskutējām, vai tas ir lietderīgi vai nē. Tas nav... bet viņš ir tas pats punkts, ja mēs lasām. Tas punkts skan, kā te tikko minēja... „Projektu ietvaros elektroenerģiju plānots ražot koģenerācijas procesā.” Ja mēs skatāmies, tad šī ir viena vieta, vienīgā tanīs noteikumos, kur figurē koģenerācija.

Tātad kritērijs kvalitātes — plānots ražot. Tas nozīmē, ka var arī neražot. Un par to dod... tas nākamais bija... tie bija 100 vai 110 punkti par to, ka tev stacija stāv, nākamais lielākais punktu skaits, ko varēja dabūt, bija par to, ja tu izmanto siltumu. Asociācija no sākta gala ir bijusi par to, ka siltums ir jāizmanto, ja var.

Un tad ejam tālāk. Lai tiktu pie mēsliem un lai tiktu prom no tā, lai mums neved iekšā mēslus no citām valstīm un vēl kaut ko, mēs liekam ierobežojumu. 50 kilometri. Ko tas nozīmē? Ja tā ir plus mīnus normāla saimniecība, viņai ir kādi 500 vai cik tur hektāri, tad tas ir riņķis, ko viņa var aptvert. Viņai ir mēsli, viņai ir kāda kukurūza un vēl kaut kas un vēl kaut kas... visa pārējā draža, ko viņa ražo... un viņa to visu ved iekšā un darbina... Vistīrākais infrastruktūras moments.

Un par siltumu... Tātad, ja tev ir, tad tev ir... un ja tev nav, tad tev nav. Jo direktīva runā par to, ka mums vajag ražot elektroenerģiju. Lūk! Tas ir tādā veidā.

Un uz to mēs arī gājām, tātad efektivitāti mēs skatījāmies, ka vajag. Mēslus, ja mēs skatāmies, tātad tas, kas ir topā šobrīd, tad ir SEG-emisijas un viss pārējais... arī mēs redzam... Loģistika attiecīgi... ka apstrāde notiek tuvākajā vietā.

Man liekas, ka Irbes kungs teica: ja nebūtu... ja būtu bijusi tā kā obligāta prasība... 90 procentos gadījumu neviens no viņiem no viņiem nebūtu uzbūvējis. Viņi visi būtu skatījušies... tā kā, teiksim, Priekules bioenerģija būvē pie pilsētas, vēl kaut kur... visi būtu skatījušies un veduši mēslus klāt nevis siltumu.

Tagad, ja ir kaut kur tuvākais siltuma punkts 20 vai 30 kilometri, pa vidu ir gājuši kaut kādi periodi, ka mēs tagad nezinām, vai tanīs ciematos kāds dzīvo vai nedzīvo... tas ir absolūti stulbi un utopiski būtu kaut kur taisīt un pārtaisīt, ja nu sanāk, ka jābūvē ir kaut kā savādāk un viss pārējais.

Pie kam, attiecībā ja mēs runājam par to... vai ir šīs direktīvas, vai nav direktīvas... vai vēl kaut ko... Man ir tie divi spārnotie salīdzinājumi par iekšdedzes dzinējiem runājot. Ja man ir konkurss jeb kaut kādas darīšanas un, teiksim, ir jāpārved transports jeb krava no Rīgas uz Liepāju. Es nopērku folksvāģenu..., nu, iepirkums, teiksim, un Liepājā izsludīnu iepirkumu. Un iepērkam folksvāģenus, kravas busiņus mazos un vadājam tās sīkās kravas. Un ir otrs iepirkums ar tiem pašiem folksvāģeniem, bet cilvēku pārvadājumi. Un tagad paiet desmit gadi vai cik, un kāds saka, ka davai, mēs kravas pārvadājumus negribam un mums vajag cilvēku pārvadājumus. Tas nozīmē, ka mēs tagad ar likuma spēku pasakām, ka tas kravas automobilis ir jāpārbūvē par pasažieru transportu. Teorētiski jau to var izdarīt, protams. Ja likums ļauj, likumu var izgrozīt, bet loģika tur nav nekāda. Vēl mazāka loģika būs, ja mēs sāksim spēlēties ar vārdiem un to interpretācijām.

Tie paši iekšdedzes dzinēji. Man ir kuģis, kas ved kravu no punkta A uz punktu B un man ir arī lidmašīna, kas ved kravu no punkta A uz punktu B. Vai es varu iedot vienādus nosacījumus jūras kuģim un gaisa kuģim?

Nu, tas tā... Vienotais tehnoloģiskais cikls...

A. Laviņš.

Vai ir kādas vēl būtiskas lietas, ko vēlaties uzsvērt, jo es domāju, ka, iespējams, lietderīgāk šobrīd varētu būt, ka dosim iespēju tiesnešiem uzdot jautājumus. Un tad jau šādus no jūsu prakses kolorītus piemērus, iespējams, varēsiet pieminēt, lai ilustrētu tās būtiskās lietas.

A. Kārklīš.

Labi.

A. Laviņš.

Tātad... kolēģi... Vai būs jautājumi? Būs.

Vārds tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, paldies par jūsu skaidrojumiem.

Jūs vēlējaties turpināt ar vienoto tehnoloģisko ciklu un šī cikla izpratni un acīmredzamu tieši piemērotību tieši biogāzes ražošanai. Tad es arī uzdošu jautājumu.

Kāds tad ir asociācijas viedoklis? Vai uz biogāzes šīm te stacijām arī var attiecināt vienotā tehnoloģiskā cikla principu vienlīdz, kā mēs to attiecinām uz citām ražotnēm?

A. Kārklīš.

Uz citām ražotnēm... Jūs domājat tās, kas nav biogāzes stacijas?

A. Rodiņa.

Tieši tā. Protams, Elektroenerģijas tirgus likuma izpratnē... ja mēs piemērojam šo principu.

A. Kārklīš.

Nu... kas tad mums tur paliek? Mums paliek vējš, paliek biomasas un paliek HESi tā tīri teorētiski.

Tad mēs varam sākt filozofēt par to, kas kuram ir... ā, nu jā... un dabasgāzes koģenerācija...

Man ir jautājums tāds. Mums kurināmais... nu, biomasas elektrostacijai ir biomasas, dabasgāzes ir dabasgāze, hidro ir ūdens, vējam ir vējš... jau tajā vārdā ir

uzrakstīts, kas ir kas. Tātad mums kurināmais biogāze. Pārējais ir kaut kas, kas tiek vai nu izejvielu sagatavošana vai vēl kaut kas...

Ir tāds retoriskais jautājums: kāpēc tehnoloģiskajā ciklā nav iekļauta Inčukalna dabaskrātuve? Un bija garas diskusijas par to, kurā brīdī... kur viņš sākās un kur viņš beidzās...

Ja es esmu uzbūvējis... ja man bija jau esošs govju komplekss ar 2000 govīm, ar visām līnijām un visu kaut ko... tad tagad, atbilstoši šiem noteikumiem, paņemu un uzceļu tur klāt pie govju kompleksa staciju un tagad mēs sākam zīmēt tehnoloģisko ciklu. Tātad, izejviela man iet iekšā. Kurā vietā man tagad sākās? Pie govju dibena, kur nokrita tā pļeka vai tālāk pie mēsli krātuves, vai tālāk kur? Jo kurināmais ir biogāze.

Mēs sākotnēji, kad Saeimā diskutējām par šiem terminiem un diskusijām un vēl kaut ko... es teicu, ka rezultātā tā, kā viņi visu to zīmē un vēl kaut ko... tādā brutālā formā mēs atkritumu poligona „Getliņi” vietā iegūstam 86 hektārus lielu koģenerācijas iekārtu.

„Rīgas ūdens” vietā mēs iegūstam 16,8 ha lielu koģenerācijas iekārtu. Kaut kur lielais kolhozs „Tērvete” kļūst nevis par kolhozu „Tērvete”... agrofirmu „Tērvete”, bet kļūst par koģenerācijas staciju „Tērvete”.

Tātad tie termini un tā vienošanās nav pareiza.

Bet es pateikšu, kur ir tā būtība, ja mēs runājam par siltumu... Tā ziepe kur sākās? Tā ziepe sākās, ka tanī brīdī, kad sāka cīnīties ar OIK, tika izdomāts, kādā veidā, ka jāmēģina... nu, lai samazinātu tātad šo iepērkamo daļu no ražotājiem, ka maksimāli ir jāpalielina saražotās elektroenerģijas pašpatēriņš. Sāka meklēt, ko varētu mīnuset nost, ko varētu ielikt, ka tas ir pašpatēriņš. Un nonāca līdz tam, ka mēs varētu visu šito te to biogāzes vergēli un visu to, kas tur stāv, mucas, maisītājsu... to visu iebliezt iekšā pašpatēriņā elektrības daļā un caur to tad tas viņiem mīnuset nost, tātad valstij ir jānopērk mazāk. Un pretī tagad ar to pašu ETL tagad grozot siltuma daļu, izveidojas paradokss, ka, ja mēs elektrības daļā, fermenteru maisīšanu un sūknēšanu skaitām kā pašpatēriņu, tad loģika ir, ka tas siltums arī ir pašpatēriņš. Un viņi to tā arī iezīmē. Bet patiesība ir absolūti savādāka, jo, ja man būtu atkritumu pārstrādes rūpnīca un jums būtu blakus koģenerācijas iekārta, tad visi procesi, ko es daru un izdaru pie sevis, lai saražotu, lai pārstrādātu atkritumus, tas ir mans un tas nav jūsu tehnoloģiskais process, jo jūs no manīm nopērkat biogāzi un ražojat enerģiju. Tā ir atbilde par Inčukalnu.

Mēs neinteresējamies, ka tas nāk no Krievijas. Pie tam, ja mēs ņemam par tehnoloģisko ciklu... nu, ja mēs tādā govju fermā, kā jau es runāju... mēs to varam nodalīt... viņš tur nokrita, tur var nodalīt... aizgāja un aizplūda, ar skrāpi aizvilka, atkal nokrita, tur mēs atkal varam nodalīt... un tad sakām, vot, no šitās tvertnes mēs sākam skaitīt un te ir sūknis un te sākās. Gāzes caurules, kā mēs zinām, vispār ir vienotā ciklā un tur nav pārtraukuma. Tas nozīmē, ka viņas ir izsekojamas. Un tas ir viss vienots tehnoloģiskais cikls, ja mēs tā gribam.

Kāpēc dabasgāzes koģenerācijā tas nav? Tur sākās koģenerācija... tā kā tas ir normāli koģenerācijā... faktiski tur sākās tikai pie sienas, kur stāv motors. Jo patiesība ir baigi vienkārša, ka nav definīcijas, ko mēs gribējām no ministrijas. Mums trūkst definīcijas. Un manā skatījumā mums ir biogāzes elektrostacija... pat nevis elektro-, bet biogāzes stacija, ar koģenerācijas iekārtu vai ar elektrostaciju. Un šī atkritumu pārstrādes vai apstrādes rūpnīca ar tai klāt pieliktu elektrostaciju.

Es atceros, gāja Būvniecības kontroles birojs kontrolēt... 221. noteikumus uz Baltijas dārzeniem, uz „Ezerkauliņiem”. Viņš ieiet rūpnīcā, staigā tur un skatās, re, kur te burkānu mizojamais... tie burkāni tev iet uz biogāzes staciju, tātad tas ir tavs pašpatēriņš. Nu, atvainojos... es palikšu rupjš... nu lielāks idiotisms nevar būt.

Tas ir tas politiskais pasūtījums un birojs manā skatījumā tā kā paklausīgs sargsuns izpilda uzdevumu, kas viņam ir uzdots.

A. Laviņš.

Labi. Turpinām ar nākamajiem jautājumiem. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, liels paldies par šo skaidrojumu.

Vai es drīkstētu precizēt.. Kāds ir tad asociācijas viedoklis, vai šīs te prasības, kas ir ietērptas tajās tiesību normās, kas ir apstrīdētas šajā lietā... vispār nebija izpildāmas? Vai tomēr šīs prasības bija izpildāmas un šis te pārejas periods nebija pietiekams, kāds tika atvēlēts šo jauno prasību ieviešanai? Paldies.

A. Kārklīš.

Jaunā prasība, kā viņa tika izvērtēta par to, ka viss siltums ir jāizmanto, principā viss siltums. Viņa nav izpildāma. Viņa nav izpildāma aiz vairākiem iemesliem.

Tātad, ja fermenteru siltums nav... tātad tie ir tie paši vidēji gadā tie paši 30 procenti. Pie tam, vidējām stacijām.

Pie tam, vienam no atbildētājiem padomju saimniecība „Vecauce”... o, nē... tagad jāsaka SIA „Vecauce”... viņi ir maza stacija. Viņiem tātad ir tie 170-180 kilovati, ko viņi ražo, tātad viņiem ir tā 170-180 kilovatu jauda ir arī ziemā. Un tanīs ziemas mēnešos bargajos... dienās, nedēļās... viņiem ne tikai 30, viņiem aiziet 80 un 90 līdz pat 100 procentiem siltuma aiziet procesa uzturēšanā. Vējš pa to lauku gaudo gar to kūti, tur viņiem nav... Vidēji gada griezumā izlien. Vidēji gada griezumā „Agro Iecava”, kas šeit ir pārstāvēta, viņi gada griezumā ar visu pilsētas apkuri izlien, bet viņiem kas sanāk... Ziema viņi... vismaz, ja es pareizi esmu informēts... tātad ziemā viņi vēl kurina klāt šķeldas katlumāju, lai pilsētu nodrošinātu, vasarā viņiem knapi puse aiziet, un paliek tikai karstais ūdens pilsētā. Tas nozīmē, ka gada griezumā vēl var, bet tie 75 nav loģiski.

Un, ja mēs ņemam vispār to siltumu daļu kā tādu vēsturiski... tātad... līdz 2018. gadam vispār nebija. Šīm stacijām siltums nebija jāizmanto pēc definīcijas. Cepuri nost, varu pateikt, ka mums uz 80 procentiem no šiem ražotājiem izmantoja siltumu. Vairāk vai mazāk viņiem gāja. Viņi katrs kaut ko pieknubināja klāt, jo neviens nav idiots un ja nauda guļ zemē, tad viņi arī uzbūvē. Viens uzbūvē gaterīti, otrs uzbūvē gaterīti. Un pat tur zivis sāka audzēt... tā kā tas viss notiek.

Un kur ir tā lieta... Tātad, 2018. gadā par tiem procentiem runājot. Ja 2018. gadā tiem MK 262. noteikumiem uzlika to prasību tātad par to, ka no 2020. gada būs 70 procenti pēc pašpatēriņa 30. Skaitām matemātiku! 100 mīnus 30 ir 70. No 70... 70 procenti ir 49. Mēs nerunājam par 85 procentiem. Tanī laikā, kad MK noteikumi gāja tanīs sēdēs uz saskaņošanu, un Dūklavs vēl bija zemkopības ministrs, viņi mani spieda stūrī tanīs sēdēs un teica: vai jūs to varat? Es teicu, ka piepūstiem vaigiem, bet varam. To varēja ar piepūstiem... Un kas notika realitātē? Tātad, cilvēku uzņēmumi gāja... arī šeit, kas ir tie prasītāji... gāja, guldīja iekšā naudas, būvēja šīs nozares, laukos attīstīja ražošanu, kaltes un vēl kaut ko... kas dod darbavietas un dod vēl kaut kādus nodokļus un vēl kaut ko... un viņi knapi to izdara, un nāk 560. noteikumi, kuri pasaka, ka tu esi zābaks, ka tu to darīji, jo tev vajag visu izmantot nevis pusi. Viņi principā noraka saknē.

Un kas notika vēl 2022. gadā? Ņemot vērā grozījumus pavasarī, viņi saka... ka nē, džeki, mēs kļūdījāmies... jūs tomēr drīkstat izmantot siltumu. A pa vidu tas, ko BVKB saka, ka neviens nav cietis... Prasītājs „Conatus”... kur viņš ir šodien? Viņš ir slēgts. Viņam lēmumā skaidri un gaiši rakstīts: siltuma neizmantošana un mēs tevi slēdzam.

A. Rodiņa.

Paldies. Paldies... mēs ļoti labi saprotam...

Un vai es varētu precizēt. No jūsu teiktā man radās divi papildu jautājumi.

Tātad, 2020. gadā tiešām bija noteikta efektīva siltumenerģijas izmantošana 70 procentu apmērā un mēs arī saprotam, kā notika šis te aprēķins. Bet tad tas nozīmē, ka nozare 2020. gadā jau bija gatava izmantot šo te koģenerācijas procesā izveidojušos siltumenerģiju efektīvi. Vai tā mēs varētu saprast?

A. Kārklīš.

Tanī robežās.

A. Rodiņa.

Jā, tajās robežās, kādas bija... Bet konceptuāli tātad jūs sapratāt kā nozare, ka siltumenerģija 2020. gadā tajās robežās ir jāizmanto efektīvi.

A. Kārkliņš.

Jā... tanīs robežās, kā bija... mēs sarēķinājām, ka mēs varam pie vidējā gada pašpatēriņa, ka tas bija paceļams. Un, protams, tas nepatika, bet tas bija paceļams.

A. Rodiņa.

Paldies.

Un vai es pareizi saprotu, ka asociāciju... nu, tās biedrus... apmierina arī tagad Ministru kabineta noteikumos 560. veiktie grozījumi, kas pēc būtības parāda, ka kādas alternatīvas apstrīdētajam regulējumam arī varētu būt iespējamās? Vai es tā saprotu? Vai nozare var izpildīt tās prasības, kas ir tagad spēkā esošajos Ministru kabineta noteikumos 560... 21. punktā?

A. Kārkliņš.

Nē. Nozare pasaka, ka viņi... sevišķi mazās stacijas šo prasību nevar izpildīt. Viņi var izpildīt tikai gada griezumā vidējā, jo ziemas mēnešos mazās stacijas to nevar izpildīt. Viennozīmīgi.

A. Rodiņa.

Tad nozares ieskatā gads varētu būt tas vispareizākais risinājums, lai varētu izmērīt korektu elektrostacijas efektivitāti? Vai es tā saprotu?

A, Kārkliņš.

Absolūti pareizi jūs saprotat. Un to arī pasaka... ja arī mums... šīs stacijas... piemēram, tagad pasaka, ka uz mums attiecas nevis Atjaunojamās enerģijas direktīva, bet tāpat Direktīva par energoefektivitāti, tad šitā ir visklajākā pretruna, ko Ekonomikas ministrija un Saeima pieņēma, kur mēs arī iebildām no sākta gala...

Tātad, pirmkārt, mēs runājam par energoefektivitāti gada griezumā, 2. pielikums... nē, 1. pielikums...

Otra lieta ir tā, ka mazas jaudas koģenerācijas iekārtas pie vismazākā primāro energoresursu, tāpat fosīlo energoresursu ietaupījuma, tiek atzītas par energoefektīvām. Tātad, visas mazās stacijas automātiski uz viņām neattiektos 75 procentu norma, ja viņas savā ražošanā šo siltumu izmanto kaut kur un ar to viņas samazina, var teikt, kādas dabasgāzes vai akmeņogļu vai kādu citu izmantošanu.

Tās ir fundamentālās pretrunas, kas iet kopā ar Energoefektivitātes direktīvu.

A. Rodiņa.

Paldies.

Tad, kā jums šķiet, vai direktīva noteic tos, „liekot griestus” jeb maksimālo robežu, ko nacionālais likumdevējs var noteikt? Vai tomēr direktīva noteic tāpat minimālo standartu, ko nacionālais likumdevējs, ņemot vērā katras valsts reālo

situāciju, var pielāgot? Un tas nozīmētu, ka Latvija varēja iet to ceļu un noteikt stingrākas prasības ražotājiem?

A. Kārkliņš.

Jūs domājat sākotnēji?

A. Rodiņa.

Tagad, ar apstrīdētajām normām kaut vai.

A. Kārkliņš.

Nē... kad viņa varēja iet ar stingrākām normām?

A. Rodiņa.

Tagad attiecībā uz apstrīdētajām tiesību normām, par ko mēs runājam... Vai nevarēja ieviest šādas stingrākas prasības vispār konceptuāli? Jo jūs uzsverat, ka direktīva to nepieļauj, bet mans jautājums ir, vai tiešām nacionālais likumdevējs nevarēja iet citu ceļu un noteikt stingrākas, vēl stingrākas prasības nekā šajā te Energoefektivitātes direktīvā ir noteiktas?

A. Kārkliņš.

Ir kaut kāda loģika visā. Var jau noteikt visu... mēs jau šitā noteicām, ka viss siltums skaitās nelietderīgs, ka jādara visiem... mēs jau varam zīmēt *perpetum mobile*, kura nav dzīvē. Ir fizika, kuru, es ceru, mācījušies ir tie likumdevēji un ķīmija un viss pārējais.

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Vēl tieši no nozares... es vēlētos dzirdēt, kādēļ jums šķiet, kādēļ likumdevējs izvēlējās atkāpties? Kādi varētu būt tie racionālie argumenti jums kā praktiķim, kurš varētu mums izskaidrot, kādēļ likumdevējs atteicās no direktīvā noteiktās efektivitātes, kas tiek attiecināta uz koģenerācijas iekārtu, bet noteica, ka efektivitāte ir jāmēra koģenerācijas stacijai. Kāpēc šāda te izvēle?

A. Kārkliņš.

Tāpēc, ka nekur nav rakstīts, ka biogāzes koģenerācijas stacija ir kopā ar visiem fermenteriem. Ir elementāri... ir vecajās direktīvas noteikts, kas ir koģenerācijas iekārta, kas ir koģenerācijas stacija... tās ir pilnīgi dažādas lietas. Mēs nevaram pielikt... nu, vienalga, kādu pārtikas uzņēmumu un pateikt, ka tā ir koģenerācijas iekārta jeb koģenerācijas stacija. Ledus halle „Arēna” mums arī ir koģenerācijas stacija, bet nezina kāpēc ledus hallē „Arēnā”, kas ir dabasgāzes koģenerācija, viņa bez kādiem

variantiem varēja siltumu izmantot halles apkurināšanā... Neviens neteica, ka tas ir nelietderīgais siltums.

A. Rodiņa.

Paldies.

Vēl man pāris jautājumu. Mēs tagad arī dzirdējam un noskaidrojām tiesas sēdē, tajā skaitā šodien, ka vairāki no pieteikuma iesniedzējiem... un, iespējams, arī citas personas... ir atteikušās vai izstājušās no obligātā iepirkuma sistēmas.

Sakiet, lūdzu, vai asociācijai ir informācija, kas tad notiek ar šo saražoto vai radušos siltumenerģiju, kas, protams, nenoliedza mi rodas, ja šīs stacijas strādā. Kur paliek šis siltums? Tas tiek kaut kādā veidā novadīts vai izmantots lietderīgi vai vienkārši tas tiek tagad, ņemot vērā, ka šī kontrole par siltuma lietderīgu izmantošanu pēc būtības nepastāv, ka šis siltums tiek laists gaisā. Paldies.

A. Kārklīš.

Kā jau minēju iepriekš, ka reti kurā stacijā nebija vispār siltuma izmantošana. Šīs stacijas tanī līmenī, kā viņas to siltumu izmantoja, viņas turpina arī izmantot. Tas nozīmē, ka viņas elektroenerģiju ražo un pārdod brīvajā tirgū un siltumu izmanto tik, cik viņiem ir. Viņas jau arī iepriekš... tur tā iepriekšējā kārtība jau arī bija... viņa jau bija kāda... Tās stacijas jau nevarēja izslēgt tā brutāli ārā, ja viņas kaut mazāko daļu no siltuma izmantoja. Tur bija tikai tā kārtība tāda, ka tika rēķināts tā tad... mēs aprēķinām tev tos 75 procentus, tā tad pretī liekam, ka tu esi 100 megavatus saražojis... nu, ņemam tā... Koģenerācijā tā tad 40 procenti mums aiziet elektrībā, 42 aiziet siltumā un plus mīnus 15 ir skurstenī zudumi, kurus it kā vēl var izraut kaut kā, bet tā ir baigā investīcija.

Tā tad, ja no 100 megavatiem mums paliek 400 megavati, kas būtu it kā siltumā plus mīnus... tad no tiem 400... četrreiz septiņi... rupji sakot, 280-300 megavatu mums būtu bijis jāizmanto kā tadā.

Un viņi skatās pretī. Tā tad, ja tu esi izmantojis tikai 100, tad viņi liek pretī otru 100 — elektrībā mēs no tevis pērkam ar OIK, ar obligāto iepirkumu, atlikušos 300 mēs no tevis pērkam par biržas cenu. Nu, tadā veidā viņš veidojas... Bet principā tās stacijas arī ar zemāku siltuma izmantošanas koeficientu varēja strādāt. Atšķirība ir tikai cenās, kas bija pirms diviem un trijiem gadiem un šodien elektrībā.

A. Rodiņa.

Paldies. Man vēl viens jautājums.

Es saprotu, ka gandrīz visi pieteikuma iesniedzēji, izņemot, ko mēs arī zinām, process, kas ir noslēdzies ar tiesvedību... turpina tomēr ražot gan elektroenerģiju, gan arī siltumenerģiju.

Sakiet, lūdzu, vai ar apstrīdētajām normām asociācijas ieskatā ir apdraudēta gan pieteikuma iesniedzēju, gan arī nozares ekonomiskā dzīvotspēja. Paldies.

A. Kārklīš.

Atvainojiet... ja jūs man būtu prasījuši to divus gadus atpakaļ, kad tā prasība laikam tika sniegta jeb gadu... tad atbilde būtu savādāka. Ja šodien man to saka, tad it kā - n ē. Un tikai tāpēc, ka ir elektrības cena augsta

Bet es šeit gribētu mazliet atkāpties vispār un nonākt pie tā politiskā uzstādījuma, kas bija sākotnēji... ka, manuprāt, likumdevējs iešāva sev kājā cita iemeslu dēļ. Protams, varēja prognozēt vai nevarēja prognozēt to dzīvi, kāda viņa mums tagad izvēršas, bet, ja mēs skatāmies, ka tās elektrības līknes jau sāka kāpt no pagājušā gada oktobra augšā... nevis no Ukrainas kara sākuma, bet jau agrāk... un viņām bija jāceļas augšā... Tad, ja atceramies un paceļam kaut kādus sēžu protokolus, kas bija kaut kāds 2010. gads Kampara laikā, kad gāja šo noteikumu veidošana, tad Kampara vārdi bija tādi un tajās anotācijās visi paskaidrojumi bija, ka „mums jāļauj zēniem uzauzēt muskuļus, lai viņi... ražotāji... lai attīsta mūsu atjaunojamo enerģiju, lai mēs varam ražot paši savu elektroenerģiju un tad, kad viņi būs uzauzējuši muskuļus, viņi varēs strādāt par zemākām cenām”.

Ja tā godīgi... tad mēs izdarījām tā, ka mēs paņēmām un desmit gadus viņiem maksājām, lai viņi uzauzētu muskuļus, un tagad mēs viņus palaidām brīvā tirgū. Un mēs joprojām maksājam.

Tā ir sāpīga atziņa, bet tā patiesība ir tāda, ka caur to, ka tanī brīdī bija tas dabasgāzes lobījs un viss tik stiprs un tās gāzes cenas gāja uz leju... mēs tādēļ esam tur, kur mēs esam, nevis Lietuva vai Igaunija... ka mēs atjaunojamo enerģiju esam... principā no 2012. gada gandrīz... nu, 2015. gadā pēdējā stacija vispār uzcēlās.

Un ja bija jautājums par to, cik tad daudz dod... tad es apskatījos konkrēti pusstundu atpakaļ... bija moments tāds, ka no tā, ko šodien ražo konkrētajā brīdī, no vajadzīgajām 800 megavatstundām un pāri Latvijā, mēs saražojam 275... 836 vajadzēja. Lielajos HESos darbināja 211... tas ir, ceturto daļu no tā, ko mums vajadzētu un mazā ģenerācija, tas ir, šie te mūsu HESi, mūsu biogāzes... 17 megavatstundas ražo joprojām, kas ir 6,2 procenti. 6 procenti no tā, ko mēs Latvijā vispār ražojam, saražo, rupji sakot, 40 stacijas. Varēja būt vairāk.

Un nerunāsim par to, ka mēs samazinām emisijas... par metāna emisijām te maz runāja un visi... ka tā lielākā daļa, kas ir un kas nāks vēl pretī... ko mēs nezinām, kādā veidā nāks tie mērķi. Un tas lielākais risks ir divi gadi atpakaļ, kā es jau teicu, nav tas, ka mēs neražosim elektrību. Jautājums ir par to, ko mēs darīsim ar atkritumiem. Ir divi varianti — izkaujam fermas, likvidējam visu organisko atkritumu ražošanu, nu, lai mums nav viņu... Otrs variants — radam kaut kādu ražošanu, kaut kādā pārstrādē, jo lauksaimniecībā SEG-emisijas otrās vai trešās lielākās, kas ir... Tas samazinājums, kas nāk no Briseles, ir drastisks. Pie kam, pirmajos desmit gados, lai varētu atsperties lauksaimnieki, Latvijas valdība paprasīja, ka mēs varētu mīkstāk ņemt un mums tagad ir tas mērķis, kas ir, ka mums ir jāsamazinās ir uz 2007. gada līmeni. 13 gadi...

A. Laviņš.

Vēl ir tiesai jautājumi.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Jaurītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā... Paldies.

Mans pirmais jautājums ir par šo pašpatēriņu. Es tā kā iepriekš biju sapratusi, ka tomēr tas pašpatēriņš ir tāds salīdzinoši liels, lai uzsildītu tos atkritumus un tad viņi sāktu tur ražot to gāzi... Jūs tā kā stāstījāt, ka tas ir tikai tagad tajos lielajos jaunajos kompleksos, bet ka patiesībā tas pašpatēriņš tad iznāk... nu, vismaz tai atkritumu sildīšanai, ka patiesībā... cik es saprotu, tomēr ir diezgan mazs.

A. Kārklīņš.

Nē, nē, nē... Nepareizi sapratāt.

Par lielajiem kompleksiem... iet runa par atkritumu poligoniem. Atkritumu poligonos kādreiz bija kalni, tagad jaunā direktīva nosaka, ka mums vajag šķirot, tādēļ mums ir tie četru krāsu konteineri pie mājām un vēl kaut kur un mēs šķirotam visu nost... Bioloģiju viņi vēl no maisiņiem izpako ārā un viss tas, kas paliek pāri, tā putriņa, tas tagad iet... viņiem ir tā saucamie tuneļa tipi, tas ir, garāžas. Pilda garāžas, bet tur jau aiziet sildīšanai un tā... bet tas ir tikai par poligoniem.

Klasiskajā izpratnē lauksaimniecības biogāze, Rīgas ūdens notekūdeņi... viss, kas ir kaut kas plus mīnus šķidrums, tekošs un vēl kaut ko... tas ir principā liela degvielas bāze, trumuļu... tur kā minimums četri tūkstoši kubikmetru katrā muca, citam viņas ir piecas, citam viņas ir divas un šinīs mucās ir jānodrošina temperatūra. Ja man nāk ferma, man kaut kādu gabaliņu tālāk ir ferma un ārā man ir mīnus 5 ziemā, tad jau man par to šķidrumu, pa to mēslu kanālu... tas mēsls, kas ziemā nāk, man nāk viņš ar 2 vai 3 grādiem plusā. Citreiz jau ir klucī sasalis. Man viņš tad ir jādabū līdz 40 grādiem plusā, lai man viņš tur sāktu rūgt. Ja man ir 2 megavatu stacija... man ir vajadzīgs apmēram 150 tonnas mēslu dienā. Tie ir divi dzelzceļa vagoni, kuri tiek izdalīti, dozēti ik pa kaut kādām 20-30 minūtēm un tur ir fundamentāli... Tādēļ es saku, ka... un ja viņa ir lauku stacija un ja ir 2 megavatīgā stacija, tātad viņai nāk ārā 2 megavati siltums, viņa tos trumuļus var nodrošināt. Ja ir kaut kādas mazās stacijas, tā kā ir Vecauce, tā kā mums ir tā Ulbroka... tās Allažmuiža mazā... vecie cūku kompleksi, kur vēl viņiem ir kas... Teiksim, cūku kompleksos ir īpašā problēma... ka tas cūku mēsls ir ļoti ūdeņains, viņš ir vairāk ūdens nekā kakas. Un tur tātad tas ūdens arī ir jāuzsilda. Un tā gāze nāk, teiksim, no cūku mēsliem... mēs no tonnas mēsliem varam dabūt tikai 20 kubikmetrus gāzes, no govju mēsliem — 40-35. Kaut kur nāk kaut kādi atkritumi, tauki, kur nāk tā gāze.

Un te ir tas gājiens arī saistībā ar to, kas izmainījās... kur mēs arī esam tam sunim pārlēkuši pāri un ja kāds saka, cik jūs izmantojiet kukurūzu... Tad es varu pateikt tā. Šodien kukurūzu izmanto labākā gadījumā 10 procenti... nē, sliktākajā gadījumā 10 procenti. Kādreiz jā, tad, kad sāka tos notikumus, tad bija 20-35 vidēji pa nozari. Jo no kukurūzas izmantošanas visi ir aizgājuši prom, visi iet uz atkritumiem, bet moments ir tas, ko jau es stāstīju... Ka savukārt no tonnas kukurūzas es varu dabūt 200 kubikmetrus gāzes. Salīdziniet... 200 kubikmetri no tonnas kukurūzas un 20 no tonnas mēslu. Lūdzu... tad man sākās viss šis transports, loģistika, uzsildīšana un atsildīšana... tātad es varu kukurūzu mazāk likt, man ir siltuma zudumi mazāki fermenterī... tādēļ mazajiem kompleksiem... kā jau es atbildēju pirms tam uz jautājumu, arī šī norma, kas ir mēneša griezumā, vienalga, tas ir pucnazis pie rīkles.

J. Briede.

Paldies.

A. Laviņš.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem... Vai būs jautājumi?

T. Krūmiņš.

Paldies, jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvis? Vai būs jautājumi?

H. Skarbnieks.

Paldies. Jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Ministru kabineta pārstāvim?

R. Vītiņš.

Paldies. Jautājumu nebūs.

A. Laviņš.

Kārklīņa kungs, paldies jums par izvērsto viedokli. Tomēr... tomēr... lūdzu, vārds jautājumu uzdošanai tiesnesim Artūram Kučam.

A. Kučs.

Jā. Paldies.

Jūs minējāt „Conatus” un jūs arī tikko teicāt, ka... tāpēc arī es varbūt pēdējā brīdī noreagēju... Jūs teicāt, ka tiem mazajiem tas ir kā nazis pie rīkles.

Bet, ja mēs paskatāmies... izņemot „Conatus”, vai ir vēl kāds, kas ir tā kā pārtraucis savus darbību? Teiksim, kādi ir tie faktiskie apstākļi... jā... to es gribēju noprecizēt...

A. Kārklīš.

Tur ir tā, ka tie apstākļi ir dažādi. Bet, teiksim tā, ja mēs ņemam ziedu laukus, tad ziedu laikos lielākais, kas mums bija, mums bija 58 biogāzes stacijas. Šobrīd mums 46. Tātad 12 pa šitiem gadiem ir aizgājušas ciet. Nu, bet šitie gadi, ko es saku... tas ir, sākot ar... kur BVKB nemaz nesāka darīt.. tas ir, sākot no kaut kāda 2017. gada. Tur ir bijušas ļaunprātības, biznesa nesadalīšana savā starpā, kur beigās rezultējās ar čiku... ir bijis moments, ka ir tas pats, kas ir atņemtā atļauja par biogāzes skaitītāju... Ļoti labai zemnieku saimniecībai, kura samaksāja, man liekas, 150 tūkstošus vēl soda naudu. Un kad es prasīju, kad tagad pieņēma grozījumus... es teicu, ka viņi tagad var vismaz naudu dabūt atpakaļ, ja ne atgriezties OIK... nē, tanī brīdī likumdošana bija tāda.

Tā kā ir dažādi. Bet, teiksim, par siltuma līniju konkrēti... ja Druvas „Unguri”... Saldū bija ļoti laba biogāzes stacija, bet viņa principā aizgāja ciet, jo viņai bija cūku mēris, izkāva cūkas, tad viņa 2 gadus mēģināja skatīties un reanimēt kaut ko un konstatēja, ka tās cūkgaļas ir nekādas un vienkārši pārdevās.

Bet ir viens nelabs symptoms. Es priecājos šobrīd, godīgi pateikšu... man mājās nepatīk, ka man ir jāmaksā dārga elektrība, bet es priecājos par to, ka mums tie ražotāji ir noturējušies aiz tīri nacionāla iemesla. Jo, kad es paskatos, kas ir nopircis šīs izputējušās stacijas... tur nav neviena latvieša. Viņi pērk šīs stacijas pat nevis dēļ stacijām, bet viņi pērk dēļ tā, ka klāt nāk zemes, viņus interesē lauksaimniecības zemes. Tie, kas ir vecāka paaudze, zina kolhozu „Nākotne”, agrofirma „Nākotne”. Bija lielie kolhozi.. Bauskai „Uzvara”... Jelgavas lielais, bagātais „Nākotnes” kolhozs... viss pieder vāciešiem... Pirms tam tur bija biogāzes stacija.

Bet to biogāzes staciju aizslēdza praktiski dēļ tā, ka viņiem bija nepilnīga siltuma izmantošana.

A. Kučs.

Bet tie „mazie”, ka jūs teicāt... kuriem ir nazis pie rīkles, teiksim, tā.... Tad tie turpina strādāt? Nav no viņiem neviens pagaidām pārtraucis darbību?

A. Kārklīš.

Lielākā daļa jau ir aizgājuši prom no OIK. Tā vienkārši... No mazajiem, kas ir palicis strādāt, ir atbildētājs „Vecauce”, kurš cīnās. Viņam bija no BVKB pārbaude. Es zinu, viņš joprojām gaida tagad pārbaudes protokolu. Viņi tieši cīnās par to... par kurināmā uzskaiti. Punkts, dēļ kā viņus aizslēgs, ja aizslēgs... būs kurināmā uzskaitē.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Jūsu atbildes radījušas vēl jautājumus.

Tiesnese Jautrīte Briede uzdos jautājumu.

J. Briede.

Jā, paldies.

Es jūsu tajā... ko jūs tikko teicāt... saklausīju tādu kā nožēlu, ka ir aizgājuši prom no OIK. Bet vai tas tā kā nebūtu tieši pareizi, ka nu nevis saņemt to atbalstu caur OIK, bet strādāt pašiem bez tā atbalsta. Vai es nepareizi jūs sapratu? Paldies.

A. Kārkliņš.

Šobrīd nav jau problēmu. Šobrīd jau nav problēmu... šobrīd ir te tieši tas gājiens, ko es minēju pirms tam ar to Kampara teicienu. Mēs esam izturējuši. OIK ražojošās atlikušās biogāzes stacijas vidējā... nē, tīri par biogāzi nepateikšu, bet atjaunojamās enerģijas stacijas pagājušā pusgada rezultāti BVKB tie, kas bija, vidējā cena OIK ir 13,9 eirocenti par kilovatstundu. Cik mums ir šobrīd elektroenerģijas cena? Mums ir bijis 400, mums ir bijis... šobrīd, man liekas, varētu būt kādi 25.

A. Laviņš.

Paldies.

Jautājumi ir izsmelti. Kārkliņa kungs, vēlreiz paldies par dalību tiesas sēdē un izvērstu atbilžu sniegšanu, ko ļoti acīmredzami var saprast, ka tas ir balstīts uz jūsu personisko pieredzi šajā jomā. Paldies jums vēlreiz un lai jauka pēcpusdiena!

A. Kārkliņš.

Paldies. Es biogāzes jomā strādāju no 1982. gada...

A. Laviņš.

Nu, ne par velti šāds raksturojums... Tieši tā.

Kolēģi, šodienas tiesas sēdē esam uzklauzījuši pieaicinātās personas, kuras bijām ieplānojuši šajā tiesas sēdē uzklauzīt.

Tātad mūsu darbs turpināsies rītdienas sēdē, kurā esam ieplānojuši uzklauzīt vismaz piecas pieaicinātās personas, atbilstoši mūsu kopīgi noteiktajam sarakstam.

Šajā brīdī pasludinu pārtraukumu līdz rītdienas pulksten 10.00.

Pārtraukums.

(Pārtraukums.)